

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA OBCHODNÍHO PRÁVA

FRANTIŠEK KASL

**POVINNOST PÉČE ŘÁDNÉHO HOSPODÁŘE V
KOMPARATIVNÍM POHLEDU**

Duty of due managerial care – a comparative point of view

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Lucie Josková, Ph.D., LL.M.

Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce: 27.2.2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

.....

Ing. František Kasl

Poděkování

Touto cestou bych chtěl poděkovat vedoucí práce JUDr. Lucii Joskové, Ph.D., LL.M. za přínosné rady a Sabině, rodině a blízkým za podporu a trpělivost.

Obsah

Seznam použitých zkratk.....	6
1. Úvod.....	7
2. Péče řádného hospodáře podle rakouské právní úpravy	11
2.1. Standard péče řádného obchodníka	11
2.2. Vliv rozdělení resortů na povinnost řádné péče	13
2.3. Povinnost řádného a svědomitého obchodního vedení.....	15
2.4. Závazek loajality.....	17
2.5. Prostor pro uvážení při podnikatelském rozhodování	20
2.6. Jednání jediného společníka, který je zároveň jednatelem.....	29
2.7. Faktický jednatel a povinnost řádné péče.....	29
3. Dílčí otázky péče řádného hospodáře podle českého práva.....	31
3.1. Stručné vymezení péče řádného hospodáře podle české právní úpravy.....	31
3.2. Problematika pojmu potřebné znalosti	32
3.3. Míra vyžadované péče	35
3.3.1. Subjektivní přístup	35
3.3.2. Objektivní přístup.....	36
3.3.3. Modifikovaný objektivní přístup.....	38
3.4. Pravidlo podnikatelského úsudku	41
3.4.1. Podnikatelské rozhodnutí	45
3.4.2. Dobrá víra.....	48
3.4.3. Informované jednání	49
3.4.4. Jednání v obhajitelném zájmu	51
4. Závěr	56
Seznam použité literatury.....	62
Seznam použité judikatury	68

Seznam použitých zkratk

- **ABGB**; *Das Allgemeine Bürgerliche Gesetzbuch*; rakouský Občanský zákoník z roku 1811, ve znění ke dni 27. 2. 2016.
- **BGH**; *Der Bundesgerichtshof*; německý Spolkový soudní dvůr.
- **GmbH**; *Die Gesellschaft mit beschränkter Haftung*; rakouská společnost s ručením omezeným.
- **GmbHG**; *Das Gesetz über Gesellschaften mit beschränkter Haftung*; rakouský zákon o společnostech s ručením omezením z roku 1906, ve znění ke dni 27. 2. 2016.
- **OGH**; *Der Oberste Gerichtshof*; rakouský Nejvyšší soudní dvůr.
- **OZ**; zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění ke dni 27. 2. 2016.
- **VwGH**; *Der Verwaltungsgerichtshof*; rakouský Nejvyšší správní soudní dvůr.
- **ZOK**; zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění ke dni 27. 2. 2016.

1. Úvod

Tato práce má za cíl poskytnout komparativní analýzu právní úpravy péče řádného hospodáře v rakouském a českém právním řádu v rozsahu vybraných dílčích otázek aplikovatelnou primárně na jednatele společnosti s ručením omezeným.

Hlavním záměrem při tvorbě této práce bylo poskytnout příspěvek do diskuse o výkladu vymezeného souboru právních pojmů obsažených v české koncepci péče řádného hospodáře za použití komparativního srovnání s dosud (dle mého vědomí) v našem akademickém prostředí významněji odborně nezpracovaným vývojem tohoto institutu v právním řádu sousední Rakouské republiky.

Z hlediska právní komparace národních právních úprav je tento institut rozsáhle analyzován ve vztahu k anglosaské a německé právní úpravě, které jsou autory současné české koncepce určeny za hlavní ideové zdroje. Ve vývoji tohoto institutu v rakouském právu lze však spatřovat řadu paralel k vývoji českého práva před i po rekodifikaci. Vzhledem k dlouhé a stabilní právní tradici, bohaté judikatuře a ideové blízkosti rakouského korporálního práva k české i německé právní úpravě v něm lze do jisté míry spatřovat určitou formu přemostění mezi těmito dvěma právními řády, jelikož stojí na jejich pomezí a sdílí řadu společných prvků.

Rakouská právní úprava institutu péče řádného hospodáře není v české odborné literatuře významně zohledňována, proto v této práci za účelem umožnění předestřené komparace poskytuji průřezovou analýzu aktuální právní úpravy institutu péče řádného hospodáře v rakouském právním řádu, přičemž důraz je kladen na aspekty, které jsou dále využity při rozboru dílčích problémů, popřípadě i prvky, kterými se rakouská úprava významněji odlišuje od české.

Rakouské civilní právo představuje v mnoha ohledech systém, který lze zařadit na pomezí německého a českého práva. Toto je způsobeno především historickými vlivy. Česká právní úprava při nedávné rekodifikaci doznala znatelného příklonu k prvorepublikovému civilnímu právu, které vycházelo v zásadě ze stejných kořenů jako současné rakouské civilní právo. Rakouské civilní právo lze charakterizovat konstantním a stabilním vývojem přímo spojeným s obecným zákoníkem občanským (*Das Allgemeine Bürgerliche Gesetzbuch*), dále jen „ABGB“, právním předpisem z roku 1811, který lze označit za společný základ rakouského a českého přístupu k civilnímu právu. Rakouská

právní teorie, ale i judikatura, navíc v řadě případů čerpá z bohatší a propracovanější německé teorie a judikatury, která je příležitostně v rámci výkladu brána i za přímo přenositelnou.

O české právní úpravě institutu péče řádného hospodáře je, vzhledem k aktuálnosti a významu tohoto tématu pro statutární orgány obchodních korporací, dostupná řada odborných publikací, které pojednávají o většině aspektů do značné odborné hloubky, popř. nabízejí nejaktuálnější shrnutí právní úpravy a jejího (dosud stále omezeného) judikатурního výkladu. Stejně tak se nabízí řada akademických publikací, které se zabývají tímto tématem v teoretické rovině. Přesto však zůstává prostor pro příspěví do diskuse ohledně interpretace souvisejících sporných otázek. Proto záměrem této práce není obecně pojednat o institutu péče řádného hospodáře v českém právu, ale poskytnout hlubší vhléd do několika vybraných prvků a pokusit se o vytvoření vlastních závěrů k dílčím problémům za využití komparativních poznatků z rakouské právní úpravy. Pro tyto účely je v práci využita především analytická a komparativní metoda.

Zájem o analýzu tohoto institutu v rámci rakouské právní úpravy ve mne vzbudila především příležitost ročního výměnného pobytu na Universität Wien v rámci programu Erasmus. Shledal jsem za překvapující, že rakouská úprava řady civilněprávních institutů nebyla dosud ve vztahu k českému právu komparativně zpracována.

Institut péče řádného hospodáře pokládám za jeden z významných aspektů současné koncepce obchodních korporací a snahy o nalezení rovnováhy v souvisejícím konfliktu pána a správce, a proto je dle mého názoru přínosné obohatit současnou rozsáhlou odbornou diskusi a publikační činnost o dosud nezpracovaný komparativní pohled s právním řádem, který je tomu českému po rekodifikaci ještě bližší než dříve, čímž se nabízí příležitost ke srovnání současné čerstvé a interpretaci otevřené úpravy se stabilním a bohatě judikovaným systémem, který má řadu společných parametrů.

V této práci se soustředím na oblast péče řádného hospodáře, jelikož celkový komplex práv a povinností statutárního orgánu představuje rozsáhlou materii významně přesahující možnosti akademické práce tohoto druhu a to nejen ve vztahu k jednotlivým institutům, ale též k řadě specifík, která se vztahují k jednotlivým formám obchodních korporací.

Proto se v této práci omezují na pojednání o tomto institutu pouze ve vztahu k nejběžnější formě obchodní korporace, tedy ke společnosti s ručením omezeným. I přes toto omezení jde pouze o rozbor několika dílčích problematických aspektů, jelikož při hlubším

zájmu o převážnou část úpravy tohoto institutu lze vycházet z již publikované odborné literatury.

Pozornost je věnována jednatele ve společnosti s ručením omezeným také s ohledem na rakouský přístup k úpravě této problematiky. Společnosti s ručením omezeným (*GmbH*) je v rakouském právním řádu historicky, již od roku 1906, věnován samostatný zákon, který mimo jiné podrobně specifikuje postavení jednatele. Institut péče řádného hospodáře (resp. řádného obchodníka) byl tedy teorií i judikaturou v řadě případů rozpracován a interpretován ve vztahu k jednatele odděleně od postavení jiných statutárních orgánů.

Ačkoliv závěry z těchto zdrojů jsou převážně obecně aplikovatelné na úpravu institutu péče řádného hospodáře statutárního orgánu obchodní korporace, část judikátů i odborných publikací se specificky zaměřuje na úpravu pojmu ve vztahu ke společnosti s ručením omezeným (*GmbH*). Z tohoto důvodu budu v textu této práce vědomě oscilovat mezi pojmy *obchodní korporace* a *společnost*, případně *člen statutárního orgánu* a *jednatel*, jelikož některé názory jsou dle mého názoru (popř. dle konkrétního vyjádření citovaného autora nebo judikátu) specifickým výkladem pro právní úpravu společnosti s ručením omezením a nelze je bez dalšího zobecnit pro všechny obchodní korporace rakouského práva.

Práce je rozdělena do dvou částí, přičemž v první části se zabývám institutem péče řádného hospodáře z pohledu analýzy související rakouské úpravy, judikatury a doktrinní nauky a v druhé se pokusím o komparativní využití analýzy k rozebrání dílčích otázek v české právní úpravě. V této práci se ve vztahu k české právní úpravě zaměřím na tři dílčí otázky. Prvně se pokusím o vymezení pojmu potřebné znalosti v kontrastu k pojmu znalostí odborných, v druhé řadě se budu soustředit na přístup k určení míry vyžadované péče a třetím podtématem bude pravidlo podnikatelského úsudku a bližší analýza obsahu pojmů, které stanoví požadavky pro jeho aplikaci.

Vzhledem k rozsahu a účelu této akademické práce jsem se zaměřil na diskusi několika vybraných prvků institutu v takto úzce vymezeném rozsahu, při které předpokládám nejvyšší možný přínos z formulace argumentovaného příspěvku, při jehož formulaci využiji zahrnutí komparativního pohledu rakouské úpravy.

Za významné shledávám také fakt, že forma společnosti s ručením omezeným je obecně nejčastější formou obchodních korporací v obou právních prostředích, která v této práci srovnávám, a vybrané dílčí otázky jsou dle mého soudu nejen aktuální a relevantní, ale i

akademicky zajímavé a řada z nich by si zasloužila rozsáhlejší zpracování nad rámec možností diplomové práce.

Právní úprava obsažená v této práci je diskutována k datu účinnosti 27. 2. 2016.

2. Péče řádného hospodáře podle rakouské právní úpravy

Rakouská úprava tohoto institutu, podobně jako ta česká, je významně postavena na judikатурním výkladu v kontextu konkrétních případů a na rozsáhlé odborné teoretické činnosti. Významným rozdílem je však rozsah a kontinuita tohoto vývoje, jelikož institut péče řádného hospodáře byl součástí ustanovení § 25 zákona o společnostech s ručením omezením (*Gesetz über Gesellschaften mit beschränkter Haftung*), dále jen „GmbHG“, již od první publikované verze z roku 1906¹ a vychází tudíž ze znatelně stabilnější a komplexnější matérie, která je navíc obohacena o řadu propůjčených či převzatých prvků z práva německého. Nejnovějším krokem v tomto vývoji je nedávné zakotvení pravidla podnikatelského úsudku (*business judgement rule*) přímo v ustanovení § 25 odst. 1a GmbHG,² ve kterém se, podobně jako v české právní úpravě přijaté v rámci rekodifikace civilního práva, odráží ustálená judikatura a závěry právní teorie. Jedná se tudíž pouze o prvek zvyšující míru právní jistoty, především pro širší veřejnost, nikoliv o zásadní zlom v právním pojetí.

2.1. Standard péče řádného obchodníka

Jednatel společnosti s ručením omezeným (*GmbH*), jakožto svéprávná fyzická osoba, může a nemusí být společníkem. Právnícké osoby nemohou vykonávat funkci jednatele. Jednatel je vůči společnosti dle ustanovení § 25 GmbHG zavázán povinností péče řádného obchodníka. Péče řádného obchodníka (*Sorgfalt eines ordentlichen Geschäftsmannes*) představuje standard péče řádného hospodáře vyžadované obecně po členech statutárního orgánu korporací v rakouském právním řádu. Výklad obsahu tohoto pojmu se v rakouské judikatuře různí v závislosti na konkrétním případě, přičemž někdy je požadavek péče stanoven jako mírný v porovnání s požadavky na péči řádného obchodního vedoucího (*Sorgfalt eines ordentlichen Kaufmannes*)³ a jindy naopak jako velmi přísný.⁴

---

¹ Původní znění zákona z roku 1906 dostupné v elektronické podobě na: <http://alex.onb.ac.at/cgi-content/alex?aid=rgb&datum=1906&page=656&size=45> [05-02-2016].

² Ustanovení § 25 odst. 1a GmbHG: „Jednatel jedná v souladu s péčí řádného obchodníka, pokud není při podnikatelském rozhodování veden (společností) cizím zájmem a na základě přiměřených informací se smí domnívat, že jedná pro dobro obchodní korporace.“ (překlad autora) „Ein Geschäftsführer handelt jedenfalls im Einklang mit der Sorgfalt eines ordentlichen Geschäftsmannes, wenn er sich bei einer unternehmerischen Entscheidung nicht von sachfremden Interessen leiten lässt und auf der Grundlage angemessener Information annehmen darf, zum Wohle der Gesellschaft zu handeln.“

³ TORGLER, H. Die Rechtsstellung des GmbH-Geschäftsführers. Der Gesellschafter - GesRZ. 1974, str. 47.

V souladu se současným přístupem k výkladu tohoto pojmu by neměly být požadavky na řádnou péči ani příliš mírné ani příliš přísné, ale měly by se posuzovat dle péče, kterou lze očekávat s ohledem na obvyklé schopnosti a znalosti zástupce statutárního orgánu v daném odvětví a ve společnosti dané velikosti.⁵ Jednatelé se musejí chovat jako řádní obchodníci na odpovědné výkonné pozici, kteří samostatně a pečlivě spravují cizí majetkové zájmy.⁶ Jsou však odpovědní pouze za úsilí, které je přiměřené s ohledem na odvětví, velikost společnosti a danou situaci.⁷ Požadavky na řádnou péči tedy nesmí být přehnané,⁸ aby neomezovaly vlastní smysl a účel úpravy obchodních korporací. Samotný neúspěch podnikatelského rozhodnutí jednatele nezakládá sám o sobě odpovědnost, jelikož by tím byl orgán stíhán odpovědností za výsledek, která však typicky spadá pod podnikatelské riziko, které stíhá společnost samotnou.⁹

Pojem péče řádného obchodníka tedy představuje určitou obsahovou nadstavbu obecné péče řádného hospodáře, která vyžaduje nejen znalosti a pečlivost očekávatelné od běžné osoby, ale stanoví jako standard obvyklé znalosti a pečlivost osoby v dané funkci v obdobné společnosti s ohledem na odvětví a velikost.

Jednateli může připadnout k tíži nedbalost při převzetí funkce (*Übernahms-/Einlassungsfahrlässigkeit*), pokud převezme funkci jednatele bez postačujících schopností. I pokud je mu přidělen jen určitý resort, musí mít dostatečné schopnosti pro výkon základních povinností vyplývajících z obchodního vedení a pro dohled nad výkonem funkce ostatními jednately.¹⁰ Hlavní povinnosti zahrnují mimo dalšího i průběžné sledování stavu společnosti v souvislosti s povinnostmi při hrozícím úpadku, i pokud tato činnost obsahově spadá do resortu jiného jednatele.¹¹

---

⁴ Rozhodnutí OGH ze dne 11. 7. 1979, sp. zn. 3 Ob 622/78. Všechna v této práci citovaná rozhodnutí rakouských soudů (OGH, VwGH i OLG Wien) jsou dostupná na <https://www.ris.bka.gv.at/Jus/>.

⁵ REICH-ROHRWIG, J.: GmbH-Recht (1997), Rz 2/306; KREJCI, H.: Sorgfalt und Unternehmerwagnis, str. 352, 354; rozhodnutí OGH ze dne 24. 6. 1998, sp. zn. 3 Ob 34/97i, rozhodnutí OGH ze dne 17. 10. 2003, sp. zn. 1 Ob 20/03b.

⁶ Rozhodnutí OGH ze dne 26. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k.

⁷ REICH-ROHRWIG, J.: GmbH-Recht (1997), Rz 2/307; rozhodnutí OGH ze dne 22. 10. 2003, sp. zn. 3 Ob 287/02f, rozhodnutí OLG Wien ze dne 6. 10. 1999, sp. zn. 8 Ra 263/99a.

⁸ Rozhodnutí OGH ze dne 17. 10. 2003, sp. zn. 1 Ob 20/03b.

⁹ Rozhodnutí OGH ze dne 24. 6. 1998, sp. zn. 3 Ob 34/97i.

¹⁰ Rozhodnutí OGH ze dne 3. 12. 1970, sp. zn. 11 Os 44/70, rozhodnutí OGH ze dne 30. 01. 1979, sp. zn. 5 Ob 686/78, rozhodnutí OGH ze dne 9. 7. 1981, sp. zn. 8 Ob 517/81.

¹¹ REICH-ROHRWIG, J.: GmbH-Recht (1997), Rz 2/416; rozhodnutí OGH ze dne 13. 6. 2006, sp. zn. 11 Os 52/05i.

Po jednatelech nelze požadovat odbornost ve všech činnostech spojených s obchodním vedením společnosti. Naopak je z podnikatelského pohledu rozdělení činností obchodního vedení mezi specializované jednatele praktické a smysluplné. V jeho důsledku je pak rozsah odpovědnosti jednotlivého jednatele omezen na jemu přidělený resort, to ho však nezabavuje ani povinnosti běžného dohledu nad výkonem funkce ostatními jednately, ani určitých výše zmíněných základních povinností vyplývajících z obchodního vedení.¹² Případné rozdělení resortů musí být schváleno společníky, jinak nemá právní následky ohledně rozsahu odpovědnosti jednatelů.

Jednatelé jsou oprávněni, popř. za určitých podmínek i povinni, zajistit si odbornou pomoc na náklady společnosti.¹³ Tyto osoby však nevystupují jako ručitelé za jednatele vůči společnosti ve vztahu k jeho povinnostem.¹⁴ Přesto je třeba odlišit povinnost řádné péče jednatele a povinnost odborné péče osoby poskytující odbornou pomoc. Proto např. při pověření daňového poradce nebo advokáta zajištěním odvodů v souvislosti s výplatou mzdy nenese jednatel odpovědnost za nesplněné odvody v případě, že jednatel sám vůči daňovému poradci či advokátovi nezanedbal svou informační povinnost.¹⁵

2.2. Vliv rozdělení resortů na povinnost řádné péče

Na tomto místě si dovoluji jisté nesystematické odbočení k dílčímu aspektu, který shledávám za vhodný zmínit v návaznosti na předchozí kapitolu. Rakouský Nejvyšší soudní dvůr (*Der Oberste Gerichtshof*), dále jen „OGH“, dovodil již v rozhodnutí ze dne 11. července 1979, sp. zn. 3 Ob 622/78, že rozdělení resortů obecně nezabavuje jednatele povinnosti běžného dohledu nad výkonem funkce ostatních jednatelů v ostatních resortech. Zároveň není zproštěn povinností, které mu vyplývají přímo ze zákona (např. řádné vedení účetních výkazů, povinnosti v souvislosti s vypracováním účetní závěrky, povinnosti vyplývající z předpisů insolvenčního práva).¹⁶

---

¹² REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008), Rz 30.

¹³ Rozhodnutí OGH ze dne 26. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k.

¹⁴ Rozhodnutí OGH ze dne 11. 8. 2006, sp. zn. 9 Ob 77/06y, rozhodnutí BGH ze dne 14. 5. 2007, sp. zn. II ZR 48/06, rozhodnutí BGH ze dne 6. 6. 1994, sp. zn. II ZR 292/91. Všechna v této práci citovaná rozhodnutí BGH jsou dostupná na http://www.bundesgerichtshof.de/DE/Entscheidungen/entscheidungen_node.html.

¹⁵ Rozhodnutí VwGH ze dne 20. 9. 2007, sp. zn. 2003/14/0054.

¹⁶ Podobně i v pozdějších rozhodnutích, např. rozhodnutí OGH ze dne 9. 3. 2000, sp. zn. 6 OB 5/00d, rozhodnutí OLG Wien ze dne 31. 3. 2000, sp. zn. 28 R 22/00m, rozhodnutí OGH ze dne 5. 4. 1989, sp. zn. 1 Ob 526/89, rozhodnutí VwGH ze dne 18. 11. 1991, sp. zn. 90/15/0123.

Jednotlivý jednatel může být exkulpován, pokud se v konkrétním případě mohl spoléhat na správnost účetních výkazů, jejichž vypracování spadalo do působnosti jiného jednatele, a nebyl mu znám skutečný stav věcí. Obecně je třeba klást přísné požadavky na dodržení povinnosti dohledu a výkonu funkce v souladu s povinnostmi vyplývajících přímo ze zákona.¹⁷ Resortně nepřislušný jednatel má případně vůči příslušenému jednateři regresní nárok.¹⁸

Rakouská teorie v tomto ohledu mluví o povinnosti blíže se věci zabývat v případě, že resortně nepřislušný jednatel získá podezření ohledně výkonu funkce resortně příslušným jednatelem (*Nachforschungspflichten bei Verdachtsmomenten*).¹⁹ V případě, že se podezření následně posílí, je po jednateři vyžadováno, aby se vyslovil proti škodlivému jednání a v rámci možností informoval společníky, případně zajistil řádné a včasné vyhlášení úpadku.²⁰ V případě, že je jednatel fakticky odříznut od informací ohledně činnosti spolujednatele a selžou jeho snahy o naplnění jeho povinnosti dohledu, je na místě vzdát se funkce ze závažného důvodu (tedy bez výpovědní lhůty 14 dnů) za účelem vyhnutí se odpovědnosti. Rakouský Nejvyšší správní soudní dvůr (*Der Verwaltungsgerichtshof*), dále jen „VwGH“, přímo prohlásil, že setrvání ve funkci přes odříznutí od informací, které způsobilo významnou překážku řádného výkonu jeho funkce, je skutečnost k tíži daného jednatele.²¹

Jednatel je v souladu s § 16a GmbHG zásadně oprávněn vzdát se funkce kdykoliv.²² Je však nutno zmínit, že odstoupení z funkce není vždy vhodným řešením, jelikož z judikatury OGH taktéž vyplývá, že v případě, že jednatel odstoupí z funkce v okamžiku (hrozícího) předlužení či platební neschopnosti společnosti, lze toto podle okolností kvalifikovat jako nesplnění povinnosti včasného vyhlášení úpadku (*Insolvenzverschleppung*), což vede k odpovědnosti daného jednatele za závazky společnosti, které nebudou pokryty z konkursní podstaty.²³

---

¹⁷ Rozhodnutí OGH ze dne 11. 7. 1979, sp. zn. 3 Ob 622/78.

¹⁸ Rozhodnutí OGH ze dne 23. 5. 2000, sp. zn. 10 Ob 137/00.

¹⁹ HOCHEDLINGER, LUTZ: Haftungsminimierung für Geschäftsführer, Rn. 11.1, str. 2.

²⁰ STRAUBE, Manfred a RAUTER, Roman Alexander. Wege aus dem Labyrinth? Strategien der Haftungsvermeidung für GmbH-Geschäftsführer, JAP 2007/2008/15.

²¹ Rozhodnutí VwGH ze dne 23. 2. 1994, sp. zn. 93/15/0246.

²² § 16a GmbHG, rozhodnutí OGH ze dne 21. 10. 1985, sp. zn. 6 Ob 31/85.

²³ Rozhodnutí OGH ze dne 22. 10. 2007, sp. zn. 1 Ob 134/07y. Výše ručení je omezena na 100.000 Euro na osobu jednatele, přičemž jednatelé ručí solidárně. K uplatnění nároku je oprávněn insolvenční správce.

2.3. Povinnost řádného a svědomitého obchodního vedení

Jednatelé mají povinnost řádného a svědomitého obchodního vedení, dohledu,²⁴ popř. i vedení koncernu.²⁵ K tomu náleží dodržování pravidel pečlivého obchodního vedení (*Regeln sorgfältiger Unternehmensleitung*),²⁶ která upravují výkon řídicí funkce v obchodní korporaci, konkrétně plánování, organizaci, řízení personálu a kontrolu. Tato pravidla se pak dále rozvíjejí pro dílčí oblasti jako nákup, výzkum, produkce, skladování, provoz, financování apod.

Jednatelé nesou odpovědnost především za analýzu vývoje podniku a krátkodobé, střednědobé i dlouhodobé podnikové i finanční plánování.²⁷ Musejí si přitom být průběžně vědomi příležitostí, rizik, silných a slabých stránek podniku (tzv. SWAT analýza), aby mohli včasné a svědomitě reagovat na relevantní vnější a vnitřní podněty. K těmto účelům mohou přibrat odborné poradce,²⁸ nechat vypracovat tržní analýzy²⁹ apod. Dále nesou odpovědnost za vybudování vhodné vnitřní struktury a výběr, vedení a organizaci zaměstnanců. V rámci těchto struktur mohou částečně delegovat výkon výše zmíněných povinností. Jednatelé však pak musejí zajistit dohled a kontrolu skrze vnitřní kontrolní struktury.

Jednatelé mají vést podnik profesně bezchybně, tedy podle zaručených podnikohospodářských poznatků.³⁰ Obsah tohoto pojmu je silně závislý na konkrétní situaci. Konkurenční tlak totiž často nutí jednatele k urychleným rozhodnutím, bez možnosti shromáždit a analyzovat veškeré podklady pro rozhodnutí.³¹

Při obchodním vedení musejí jednatelé cílit na přínos pro společnost a vyvarování se škod společnosti, jelikož jsou povoláni ke správě cizích majetkových zájmů (*treuhändige Wahrnehmung fremder Vermögensinteressen*).³² Řádná péče je v tomto ohledu dodržena,

---

²⁴ Rozhodnutí OGH ze dne 23. 11. 1988, sp. zn. 7 Ob 700/88.

²⁵ SCHOLZ, F.: GmbHG, Komentář k § 43, Rz 47; GRIEHSE, Peter. Überwachungsmöglichkeiten einer Holding, Manz, eclex 2007, 257.

²⁶ Rozhodnutí OGH ze dne 28. 6. 1990, sp. zn. 8 Ob 624/88, rozhodnutí OGH ze dne 9. 1. 1985, sp. zn. 3 Ob 521/84.

²⁷ Rozhodnutí OGH ze dne 20. 10. 1987, sp. zn. 11 Os 51/87.

²⁸ Rozhodnutí OGH ze dne 26. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k.

²⁹ Rozhodnutí OGH ze dne 20. 10. 1987, sp. zn. 11 Os 51/87.

³⁰ Rozhodnutí OGH ze dne 9. 1. 1985, sp. zn. 3 Ob 521/84.

³¹ KREJCI, H.: Sorgfalt und Unternehmerwagnis, str. 351, popř. str. 356 k povinnosti obstarání informací.

³² Rozhodnutí OGH ze dne 9. 1. 1985, sp. zn. 3 Ob 521/84, rozhodnutí OGH ze dne 26. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k.

pokud v okamžiku rozhodnutí v rámci obchodního vedení existuje možnost nebo blízko ležící pravděpodobnost, že společnost bude mít z daného obchodního záměru přínos.³³

Součástí řádné péče je také odpovědnost za plnění smluvních závazků společnosti s pomocí jejích prostředků a kapacit. Porušení těchto smluvních závazků však nemusí mít automaticky za následek porušení péče řádného obchodníka. Ta je zachována, pokud důvodem pro neplnění smluvních povinností je stav společnosti, která není schopná daný závazek splnit, nebo pečlivé zhodnocení situace, při kterém jednatel došel k závěru, že je pro společnost výhodnější čelit nárokům založeným nesplněním závazku namísto jeho splnění.³⁴ V případě platební neschopnosti je jednatel dokonce povinován na základě trestněprávních ustanovení přednostně neuspokojovat jednotlivé věřitele.³⁵ Pokud společnost vystupuje jako svěřenecký správce (*Treuhänder, escrow agent*), je jednatel donucován splnit svěřenecký závazek pod hrozbou osobní trestněprávní sankce.³⁶ Jednatelé musejí zajistit splnění veřejnoprávních povinností společnosti, především daňových a odvodových závazků (*Steuer- und Sozialversicherungsverpflichtungen*). Lze sem přiřadit i povinnosti společnosti jako vlastníka nemovitostí (např. úklid chodníku), jednatel teoreticky může v této spojitosti nést i trestněprávní odpovědnost, např. v případě ublížení na zdraví kolemjdoucích nebo zaměstnanců v důsledku nesplnění výše zmíněné povinnosti.³⁷ Dále je nutno zmínit široké spektrum oznamovacích a nahlašovacích povinností, založených daňovými, sociálními a živnostenskými předpisy, ale i závazky vyplývajícími z pojistných či nájemních smluv.

Jednatel má také povinnost zajistit odpovídající organizační strukturu podniku, která zajistí realizaci účelu podnikání a tok informací tak, aby měl řídicí orgán pravidelně k dispozici relevantní informace o vývoji podniku.³⁸ V případě, že se jednateli nedostává dostatek informací o hospodářské situaci podniku a přes jeho snahu nelze dosáhnout organizačních změn, které by toto napravily nebo v případě, že je jednatel cíleně odříznut od potřebných informací působením spolujednatelů nebo společníků, musí se jednatel buďto bezodkladně domáhat svého práva na informace soudní cestou, nebo z funkce jednatele odstoupit. V opačném případě nese odpovědnost za škodu způsobenou porušením péče

---

³³ Rozhodnutí OGH ze dne 26. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k.

³⁴ SCHOLZ, F.: GmbHG, Komentář k § 43, Rz 79.

³⁵ Trestný čin zvýhodňování věřitele podle § 158 rakouského trestního zákoníku.

³⁶ Rozhodnutí OGH ze dne 26. 8. 1993, sp. zn. 2 Ob 535/93, rozhodnutí OGH ze dne 20. 12. 1994, sp. zn. 5 Ob 524/93, rozhodnutí OGH ze dne 18. 8. 1994, sp. zn. 14 Os 46/94.

³⁷ REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008), Rz 54.

³⁸ REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008), Rz 57.

řádného obchodníka v důsledku rozhodování na základě nedostatečných informací.³⁹ Jednatelé jsou povinni sledovat finanční situaci společnosti⁴⁰ a o případných významných výkyvech notifikovat společníky,⁴¹ popř. při ztrátě poloviny základního kapitálu neprodleně svolat valnou hromadu.⁴²

Členové statutárního orgánu jsou zavázáni ke kolegiální spolupráci mezi sebou a mezi jednotlivými orgány společnosti, která se projevuje především povinností informovat ostatní o podstatných skutečnostech, a to včetně skutečností, které se člen orgánu dozvěděl mimo výkon své řídicí funkce.⁴³

2.4. Závazek loajality

Statutární orgán stíhá závazek loajality vůči obchodní korporaci a z hlediska práva společnosti i vůči společníkům jako nejvyššímu orgánu společnosti a jejím ekonomickým vlastníkům.⁴⁴ OGH se v rozhodnutí ze dne 9. ledna 1985, sp. zn. 3 Ob 521/84, k závazku loajality vyjádřil následovně: „*Jednatelé stíhá jako volený orgán se správcovskou funkcí a zvláště důvěrným postavením zvláštní závazek loajality. Ta mu zakazuje užívat oprávnění, která mu vznikají z funkce orgánu společnosti, ve prospěch účelů, které nejsou v zájmu společnosti, a využívání postavení orgánu společnosti na její náklady pro vlastní užitek.*“⁴⁵ Podmnožinou závazku loajality je tudíž i zákaz konkurence.⁴⁶ Střet zájmů představuje klíčový problém ve spojení se závazkem loajality při správě cizího majetku,⁴⁷ což má obecně za následek zákaz samoobchodování (*Insichgeschäft*) a současného zastoupení obou stran (*Doppelvertretung*),

---

³⁹ REICH-ROHRWIG, J.: GmbH-Recht (1997), Rz 2/668; rozhodnutí OGH ze dne 13. 6. 2006, sp. zn. 11 Os 52/05i.

⁴⁰ Rozhodnutí OGH ze dne 13. 6. 1978, sp. zn. 5 Ob 511/78, rozhodnutí OGH ze dne 8. 4. 1986, sp. zn. 11 Os 206/85.

⁴¹ Rozhodnutí OGH ze dne 9. 1. 1985, sp. zn. 3 Ob 521/84.

⁴² Ustanovení § 36 odst. 2 GmbHG.

⁴³ REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008), Rz 60.

⁴⁴ REICH-ROHRWIG, J.: GmbH-Recht (1997), Rz 2/287 a násl.; rozhodnutí OGH ze dne 9. 1. 1985, sp. zn. 3 Ob 521/84, rozhodnutí OGH ze dne 22. 2. 1994, sp. zn. 6 Ob 3/94.

⁴⁵ Rozhodnutí OGH ze dne 9. 1. 1985, sp. zn. 3 Ob 521/84: „*Die Geschäftsführer trifft als Organe mit treuhänderischer Funktion und besonderer Vertrauensstellung eine besondere Treuepflicht. Diese verbietet ihnen den Einsatz gesellschaftsrechtlicher Machtbefugnisse zugunsten gesellschaftsfremder Zwecke und die eigennützige Ausnützung der Organstellung auf Kosten der Gesellschaft.*“ (překlad autora).

⁴⁶ Ustanovení § 24 GmbHG.

⁴⁷ ALTMEPPEN, Holger a Günter H. ROTH. *Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG)*. Beck, 2015. 8. vydání. ISBN 978-3-406-67099-2, § 43 Rz 18.

pokud jsou tím ohroženy zájmy společnosti.⁴⁸ Členové orgánu jsou povinni za všech okolností přednostně chránit zájmy společnosti.⁴⁹ Při obchodním vedení však musí jednatelé zohledňovat i zájmy společníků, veřejnosti a zaměstnanců.⁵⁰ Závazek loajality obecně zakazuje poskytování finanční asistence jednatelům samotným či sobě navzájem bez předchozího souhlasu dozorčí rady (nebo valné hromady, pokud není dozorčí rada zřízena).⁵¹ Obdobně lze uzavřít i ohledně transakcí s osobami blízkými nebo se společnostmi na nichž se jednatelé nebo jejich osoby blízké majetkově podílejí, pokud není zvlášť pečlivě zajištěno a zdokumentováno dodržení řádné péče.⁵²

Ze závazku loajality lze taktéž dovodit povinnost mlčenlivosti, přestože není v zákoně přímo stanovena.⁵³ Jednatel nesmí sdělit třetím osobám informace, kterými by způsobil újmu společnosti (objektivní zájem na utajení), jakož ani informace, které společnost určila jako diskrétní (subjektivní zájem na utajení).⁵⁴ Zveřejnění svých benefitů jednatelem nepředstavuje porušení povinnosti mlčenlivosti.⁵⁵

Sporným bodem v tomto ohledu v rakouské doktríně zůstává rozsah interních informací, které smí jednatel poskytnout potencionálnímu nabyvateli obchodního podílu v rámci kontroly *due diligence*. Část rakouské akademické obce zastává názor, že poskytnutí citlivých interních informací je možné pouze při jednomyslném souhlasu valné hromady.⁵⁶ J. Reich-Rohrwig analýzu této problematiky dělí na tři podotázky. Prvně, zda je vůbec třetí osobě v dané situaci možno poskytnout přístup k daným informacím, což dle jeho názoru závisí na úpravě ve společenské smlouvě ohledně převoditelnosti obchodního podílu. Za druhé je zapotřebí zohlednit, zda a případně do jaké míry je potencionální nabyvatel ochoten

---

⁴⁸ Rozhodnutí OGH ze dne 23. 2. 1998, sp. zn. 3 Ob 2106/96v, rozhodnutí OGH ze dne 12. 10. 1999, sp. zn. 5 Ob 213/99f, rozhodnutí OGH ze dne 16. 3. 2007, sp. zn. 6 Ob 34/07d, rozhodnutí OGH ze dne 18. 6. 1997, sp. zn. 3 Ob 2325/96z.

⁴⁹ Rozhodnutí OGH ze dne 9. 1. 1985, sp. zn. 3 Ob 521/84.

⁵⁰ Rozhodnutí OGH ze dne 9. 1. 1985, sp. zn. 3 Ob 521/84, srov. též § 70 AktG.

⁵¹ THIERY, Gottfried. Kreditgewährung an Vorstandsmitglieder, *ecolex* 1993, 88; rozhodnutí OGH ze dne 9. 1. 1985, sp. zn. 3 Ob 521/84., srov. též § 80 AktG.

⁵² Rozhodnutí OGH ze dne 26. 4. 1990, sp. zn. 8 Ob 563/89.

⁵³ ALTMEPPEN, Holger a Günter H. ROTH. *Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG)*. Beck, 2015. 8. vydání. ISBN 978-3-406-67099-2., § 43 Rz 16; ROWEDDER, Heinz a Christian SCHMIDT-LEITHOFF. *Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG): Kommentar*. 5. vydání. München: Vahlen, 2009. ISBN 978-380-0635-153, § 43 Rz 21; SCHOLZ, F.: GmbHG, Komentář k § 43, Rz 144.

⁵⁴ REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008), Rz 68.

⁵⁵ ARMBRÜSTER, Christian. *Verschwiegenheitspflicht des GmbH-Geschäftsführers und Abtretung von Vergütungsansprüchen*, GmbHR 1997, 56-60.

⁵⁶ ZÖLLNER, W.: GmbH-Gesetz, § 35 Rz 40; SCHOLZ, F.: GmbHG, Komentář k § 43, Rz 148.

převzít rozsáhlé smluvní závazky mlčenlivosti a nakonec zda s ohledem na zájmy společnosti převyšuje přistoupení potencionálního nabyvatele možné negativní důsledky zveřejnění poskytnutých informací. Při posuzování dané situace by nakonec nemělo být opomenuto, že každý společník by měl mít právo na smysluplný převod svého podílu na jinou osobu.⁵⁷

Ačkoliv je jednatel vázán povinností loajality zásadně vůči společnosti⁵⁸ a nikoliv vůči jednotlivým společníkům nebo věřitelům, a vzniká mu tudíž závazek z odpovědnosti za porušení řádné péče v zásadě jen vůči ní,⁵⁹ pokládám za vhodné krátce zmínit několik výjimek z tohoto pravidla. Jedná se především o situace, kdy jde o plnění povinností jednatele uvnitř společnosti jako např. rozesílání účetní uzávěrky, poskytování možnosti nahlédnout do účetních výkazů, sdělování informací či rovné zacházení se společníky, které je v přímém zájmu společníků, nikoliv však společnosti.

To zda lze z této konstelace zájmů dovozovat na přímou odpovědnost jednatele vůči společníkům není dosud v rakouské právní teorii jednoznačně vyřešeno, část předních odborníků, jako např. J. Reich-Rohrwig,⁶⁰ G. Hochedlinger a Ch. Lutz⁶¹, se však k tomuto výkladu přiklání, přičemž hlavní argument představuje skutečnost, že při těchto porušeních povinnosti řádné péče nevzniká společnosti žádná škoda, což by je při jiném výkladu v zásadě ponechalo bez možnosti sankce. Rakouská doktrína se naopak obecně shoduje v tom, že jednatel nese přímou odpovědnost vůči společníkům, popřípadě i věřitelům, za škody, které vzniknou v důsledku opomenutí nahlášení změn obchodnímu rejstříku, popř. při nahlášení chybných údajů v souvislosti s výši nesplacených vkladů dle § 64 GmbHG.⁶² Nutno zdůraznit, že ustanovení se nevztahuje na jiné údaje, které je jednatel rejstříkovému soudu povinen nahlašovat.⁶³ Povinnost jednatele nahlásit rejstříkovému soudu aktuální údaje ohledně výše základního kapitálu, jednotlivých vkladů, poskytnutých plnění a nesplacené

---

⁵⁷ REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008), Rz 69.

⁵⁸ Rozhodnutí OGH ze dne 20. 11. 1991, sp. zn. 1 Ob 617/91.

⁵⁹ HANDIG, Christian. Haftung des handelsrechtlichen Geschäftsführers, SWK 18/2002, W 45.

⁶⁰ REICH-ROHRWIG, J.: GmbH-Recht (1997), Rz 2/511.

⁶¹ HOCHEDLINGER, LUTZ: Haftungsminimierung für Geschäftsführer, Rn. 10.9, str. 6.

⁶² Ustanovení § 64 GmbHG. v původním znění:

„(1) Jede Einforderung weiterer Einzahlungen nicht voll eingezahlter Stammeinlagen ist unter Angabe des eingeforderten Betrages von sämtlichen Geschäftsführern zum Firmenbuch anzumelden und vom Handelsgerichte zu veröffentlichen.

(2) Für einen durch Unterlassung der Anmeldung oder durch falsche Angaben verursachten Schaden haften die Geschäftsführer dem dadurch Beschädigten persönlich zur ungeteilten Hand. Diese Ersatzansprüche verjähren in fünf Jahren von dem Tage, an dem die beschädigte Partei von der Einforderung Kenntnis erhalten hat.“

⁶³ KOPPENSTEINER, H.: GmbH-Gesetz, § 64 Rz 1.

výše vkladů vyplývá z §§ 9 a 11 GmbHG. Účelem je prezentovat skrze obchodní rejstřík vždy aktuální stav společnosti. Jedná se o jediné ustanovení GmbHG, které zakládá přímou odpovědnost jednatele vůči společníkům v souvislosti s porušením řádné péče.

Ve vztahu k přímé odpovědnosti za porušení řádné péče vůči věřitelům pak rakouská právní teorie diskutuje navíc o aplikaci na případ poskytnutí chybných údajů jednatelem ohledně uspokojení či zajištění věřitelů nebo prohlášení o výsledku ohlašovacího řízení (*Aufgebotsverfahren*) v souvislosti se snížením základního kapitálu dle § 56 odst. 3 GmbHG.⁶⁴ Snížení základního kapitálu může být do obchodního rejstříku zaneseno pouze poté, co bylo prokázáno, že všichni věřitelé společnosti byli o tomto vyrozuměni a buďto uspokojeni nebo zajištěni.⁶⁵ V případě zanesení na základě chybných údajů nesou odpovědnost všichni jednatele společně a nerozdílně vůči věřitelům za tímto vzniklé škody až do výše uspokojení, které je nad rámec majetku společnosti.⁶⁶ Nárok připadá přímo věřiteli, který byl přímo postižen chybným údajem, např. nebyl vyrozuměn, a je omezen částkou, o kterou se snížil základní kapitál. Odpovědnost tedy vzniká v případě, že snížením základního kapitálu dojde k nemožnosti uspokojení závazku společnosti vůči jejímu věřiteli. To neplatí v případě, že lze oprávněný nárok věřitele uspokojit z majetku společnosti.⁶⁷

2.5.Prostor pro uvážení při podnikatelském rozhodování

Podnikatelské riziko, např. v podobě nepředvídatelných změn hospodářské situace, přísluší společnosti. Jednatelé tedy neodpovídají striktně za výsledek svých rozhodnutí v rámci obchodního vedení (*keine Erfolgshaftung*),⁶⁸ ale v zásadě za postup, kterým k jejich rozhodnutím vedl. Rakouská judikatura se v tomto ohledu opakovaně vyslovila pro *široký prostor pro uvážení při podnikatelském rozhodování* statutárního orgánu (*ein weites Beurteilungs- und Entscheidungsermessen bei unternehmerischen Entscheidungen*), bez

---

⁶⁴ Ustanovení § 56 odst. 3 GmbHG v původním znění: „*Ist der Nachweis der Befriedigung oder Sicherstellung von Gläubigern oder die Erklärung über das Ergebnis des Aufgebotsverfahrens falsch, so haften sämtliche Geschäftsführer den Gläubigern, betreffs deren eine falsche Angabe gemacht wurde, für den ihnen dadurch verursachten Schaden zur ungeteilten Hand bis zu dem Betrage, für den aus dem Gesellschaftsvermögen Befriedigung nicht erlangt werden konnte.*“

⁶⁵ Ustanovení § 56 odst. 1 a 2 GmbHG.

⁶⁶ Ustanovení § 56 odst. 3 GmbHG.

⁶⁷ GELLIS, Max a Erich FEIL. Kommentar zum GmbH-Gesetz. 7. vydání. Wien: Linde, 2009. ISBN 978-370-7314-465, § 56 Rz 5.

⁶⁸ REICH-ROHRWIG, J.: GmbH-Recht (1997) Rz 2/307,420; KREJCI, H.: Sorgfalt und Unternehmerwagnis, str. 351, 354, 357; BÖHLER, E.: Festschrift Heinz Krejci, str. 503, 519; rozhodnutí OGH ze dne 28. 6. 1990, sp. zn. 8 Ob 624/88, rozhodnutí OGH ze dne 24. 6. 1998, sp. zn. 3 Ob 34/97, rozhodnutí OGH ze dne 26. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k, rozhodnutí OGH ze dne 22. 10. 2003, sp. zn. 3 Ob 287/02f.

kterého by bylo podnikání jako takové jen stěží představitelné.⁶⁹ Je proto teoreticky představitelná situace, kdy lze dvě zcela opačné alternativy jednání v jedné určité situaci posoudit tak, že obě splňují požadavek péče řádného obchodníka.⁷⁰ Zmíněný prostor pro uvážení se uplatní především při rozhodnutích založených na prognóze, jelikož jde často o situace, kdy je třeba rozhodovat v rámci neurčitého rámce komplexních a překrývajících se odhadů předpokládaných výhod a nevýhod, při zohlednění nejistého budoucího vývoje na základě očekávání, která se nemusejí naplnit.⁷¹ Účast na podnikání v rámci volné tržní ekonomiky v sobě totiž nese spekulativní prvek.⁷² U dlouhodobých smluvních závazků je zdůrazňováno, že právní vztahy s dlouhou dobou trvání jsou zvláště náchylné na změnu určujících parametrů daného vztahu, přičemž zohlednění všech jejich potencionálních změn není možné očekávat ani od nejpečlivějších smluvních stran.⁷³ Soudní praxe i právní teorie také výslovně uznávají, že statutární orgán je oprávněn podstupovat podnikatelské riziko. Z odůvodnění rozhodnutí OGH ze dne 31. 10. 1973, sp. zn. 1 Ob 179/73, přímo vyplývá: „*V nesprávném posouzení důsledků jednání tudíž nelze shledávat nedbalost, pokud samotné posouzení nevykazuje nedostatky požadované péče.*“⁷⁴ Rakouská judikatura v této otázce často přímo odkazuje i na stěžejní německá soudní rozhodnutí z této oblasti.⁷⁵

V návaznosti na výše zmíněné shledává OGH dle aktuálního výkladu odpovědnost jednatele za porušení péče řádného obchodníka v případech, kdy dojde ke zřejmému překročení výše popsaného prostoru pro uvážení (*Ermessensspielraum wird eklatant*

---

⁶⁹ KREJCI, H.: Sorgfalt und Unternehmerwagnis, str. 351, 354 a násl.; TORGLER, U. Business Judgment Rule und unternehmerische Ermessensentscheidungen, Zeitschrift für Europarecht, Internationales Privatrecht und Rechtsvergleichung. 2002, str. 133 a násl.; rozhodnutí OGH ze dne 26. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k, rozhodnutí OGH ze dne 22. 5. 2003, sp. zn. 8 Ob 262/02s, rozhodnutí OGH ze dne 11. 6. 2008, sp. zn. 7 Ob 58/08t, rozhodnutí OGH ze dne 31. 10. 1973, sp. zn. 1 Ob 179/73, rozhodnutí OGH ze dne 17. 10. 2003, sp. zn. 1 Ob 20/03b, rozhodnutí OLG Wien ze dne 6. 10. 1999, sp. zn. 8 Ra 263/99a, rozhodnutí BGH ze dne 21. 4. 1997, ve věci ARAG/Garmenbeck, rozhodnutí BGH ze dne 6. 6. 1994, sp. zn. II ZR 292/91.

⁷⁰ REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008), Rz 34.

⁷¹ REICH-ROHRWIG, J.: GmbH-Recht (1997), Rz 2/307; KALSS, S., příspěvek v BERNAT, Erwin. *Festschrift Heinz Krejci zum 60. Geburtstag*. Wien: Verl. Österreich, 2001. ISBN 37-046-1462-9, str. 703; KREJCI, H.: Sorgfalt und Unternehmerwagnis, str. 351, 353; rozhodnutí OGH ze dne 31. 10. 1973, sp. zn. 1 Ob 179/73, rozhodnutí OGH ze dne 23. 11. 2000, sp. zn. 6 Ob 59/00w, rozhodnutí OGH ze dne 23. 3. 1999, sp. zn. 1 Ob 340/98a, rozhodnutí OGH ze dne 5. 3. 1981, sp. zn. 7 Ob 542/81.

⁷² Rozhodnutí OGH ze dne 23. 11. 2000, sp. zn. 6 Ob 59/00w, rozhodnutí OGH ze dne 23. 3. 1999, sp. zn. 1 Ob 340/98a, rozhodnutí OGH ze dne 5. 3. 1981, sp. zn. 7 Ob 542/81.

⁷³ Rozhodnutí OGH ze dne 5. 10. 2000, sp. zn. 6 Ob 55/00g, rozhodnutí OGH ze dne 25. 8. 1998, sp. zn. 1 Ob 176/98h, rozhodnutí OGH ze dne 23. 3. 1999, sp. zn. 1 Ob 340/98a.

⁷⁴ Rozhodnutí OGH ze dne 31. 10. 1973, sp. zn. 1 Ob 179/73: „*In der unrichtigen Beurteilung der Folgen einer Handlung liegt noch keine Fahrlässigkeit, wenn nicht die Beurteilung selbst auf Außerachtlassung der erforderlichen Sorgfalt beruht.*“ (překlad autora).

⁷⁵ Nejčastěji je odkazováno na rozhodnutí BGH ze dne 21. 4. 1997, ve věci ARAG/Garmenbeck.

überschreitet).⁷⁶ Striktní odpovědnost nebo přílišné lpění na požadavku náležité péče⁷⁷ není (právně)politicky shledáváno žádoucím. Nemělo by totiž zůstat nepovšimnuto, že potencionální škody vzniklé ve středních a velkých společnostech porušením péče řádného obchodníka, především při úpadku, zpravidla nelze (ani zdaleka) pokrýt nároky z odpovědnosti za škodu vůči členům statutárního orgánu, přičemž tato odpovědnost může často již při mírném porušení povinností představovat pro člena řídicího orgánu (i malé společnosti) osobně existenční ohrožení. Příliš přísné nastavení osobní odpovědnosti by v tomto směru nenaplněovalo požadavek přiměřenosti sankce a bránilo by plnohodnotnému výkonu funkce, a to bez znatelného přínosu pro ochranu zájmů společnosti a věřitelů.⁷⁸ Nejedná se tedy z pohledu rakouské doktríny o společensky žádaný jev.⁷⁹

Povinnost péče řádného obchodníka se nevztahuje na výsledek činnosti jednatele, ale na jeho řádnou snahu o dosažení daného výsledku. OGH v rozhodnutí ze dne 24. 6. 1998, sp. zn. 3 Ob 34/97i, přiblížil toto pojetí následovně: *„Je poměrně výstižné, že neúspěch podnikatelského rozhodnutí, které má na svědomí jednatel, nezakládá bez dalšího odpovědnost, jelikož by tím jinak bylo pro jednatele dosaženo formy odpovědnosti blízké odpovědnosti za výsledek, kterážto je typicky uložena společně s podnikatelským rizikem společnosti samotné. Neúspěch podnikatelského rozhodnutí představuje porušení řádné péče pouze v případě nedodržení úsilí, které je odpovídající s ohledem na obor podnikání, velikost společnosti a okolnosti dané situace. V případě, že jednání vedlo ke vzniku škody, je zapotřebí zkoumat, zda bylo toto jednání protiprávní, tedy zda byla například porušena povinnost řádného jednání.“*⁸⁰

---

⁷⁶ Rozhodnutí OGH ze dne 26. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k, rozhodnutí OGH ze dne 22. 5. 2003, sp. zn. 8 Ob 262/02s, rozhodnutí OGH ze dne 17. 10. 2003, sp. zn. 1 Ob 20/03b, rozhodnutí OGH ze dne 11. 6. 2008, sp. zn. 7 Ob 58/08t, rozhodnutí BGH ze dne 21. 4. 1997, ve věci ARAG/Garmenbeck.

⁷⁷ Rozhodnutí OGH ze dne 17. 10. 2003, sp. zn. 1 Ob 20/03b.

⁷⁸ REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008), Rz 37.

⁷⁹ REICH-ROHRWIG, J.: Kapitalerhaltung, str. 28 a 77; KALSS, Susanne. *Anlegerinteressen: der Anleger im Handlungs-dreieck von Vertrag, Verband und Markt*. New York: Springer, c2001, xix, 613 p. ISBN 32-118-3553-9, str. 224 pozn. 371; BÖHLER, E.: Festschrift Heinz Krejci, str. 503, 520.

⁸⁰ Rozhodnutí OGH ze dne 24. 6. 1998, sp. zn. 3 Ob 34/97i: *„Es ist zwar gewiß zutreffend, daß das Fehlschlagen unternehmerischer, durch den Geschäftsführer getroffener Entscheidungen nicht bereits an sich haftungsbegründend ist, würde doch sonst dem Geschäftsführer nahezu in Form einer Erfolgshaftung das typische, die Gesellschaft treffende Unternehmerrisiko aufgebürdet werden. Nur eine Verletzung branchen-, größen- und situationsadäquater Bemühungen wäre ihm als Pflichtverletzung vorzuwerfen. Wenn eine Handlung einen Schaden verursacht hat, ist zu prüfen, ob dieses Verhalten rechtswidrig ist, ob etwa ein Verstoß gegen eine Verhaltenspflicht vorliegt.“* (překlad autora).

Blíže se k tomu pak vyjádřil OGH v rozhodnutí ze dne 22. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k: „K odpovědnosti představenstva (AG) a jednatele (GmbH) bylo již vysloveno, že tito musí případné protichůdné zájmy navzájem zvážit a podle uvážení v souladu s řádnou péčí na vlastní odpovědnost s nimi dále nakládat. Pokud člen statutárního orgánu dodrží rámec uvážení v souladu s řádnou péčí a nezneužije ho tudíž k jednostrannému zvýhodnění některého z považovaných protichůdných zájmů, je jím dodržena péče řádného obchodníka. Člen statutárního orgánu je sice povinován náhradou způsobené škody již při lehké nedbalosti, jeho odpovědnost však není na roveň s odpovědností za výsledek. Ne každé riskantní rozhodnutí mu může být přičítáno. S možností nepříznivého výsledku pro společnost musí být vždy počítáno. Je to totiž součást podstaty podnikatelského rizika, které nese společnost a nikoliv její zákonný zástupce osobně.“⁸¹

Toto rozhodnutí je významné i s ohledem na to, že stanoví bližší vymezení požadavku pečlivosti ve smyslu jednání pro dobro, resp. v zájmu, obchodní korporace: „Člen orgánu tudíž neporuší od něj vyžadovanou péči řádného obchodníka, pokud v okamžiku uskutečnění právního jednání existovala příležitost nebo jí blízko ležící pravděpodobnost, že bude dané právní jednání pro společnost výhodné. Nesprávné vyhodnocení následků určitého jednání nelze klasifikovat jako nedbalost, pokud pouze vyhodnocení samotné nesplňovalo požadavek pečlivosti. [...] Neúspěch podnikatelského rozhodnutí není sám o sobě porušením náležité péče, jelikož by tím bylo na statutární orgán přeneseno podnikatelské riziko, které vždy nese společnost. Pouze porušení povinnosti k úsilí přiměřenému oboru, velikosti nebo situaci může vést k porušení péče řádného obchodníka statutárním orgánem.“⁸²

---

⁸¹ Rozhodnutí OGH ze dne 26. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k: „Zur Haftung von Vorstand (Aktiengesellschaft) und Geschäftsführer (GmbH) wurde bereits ausgesprochen, dass diese, seien widerstreitende Interessen gegeneinander abzuwägen, dies in Wahrnehmung pflichtgemäßen Ermessens und unter eigener Verantwortung vorzunehmen hätten. Halte sich das Mitglied des geschäftsführenden Organs im Rahmen dieses Ermessens, missbrauche es dieses also nicht durch einseitige Begünstigung eines der in die Abwägung einzubeziehenden Interessen, so sei die gebotene Sorgfaltspflicht gewahrt. Das Mitglied des Organs sei zwar auch bei nur leichter Fahrlässigkeit zum Ersatz des von ihm herbeigeführten Schadens verpflichtet, seine Haftung sei aber keine Erfolgshaftung. Nicht jedes gewagte Geschäft könne ihm als Verschulden zugerechnet werden. Damit, dass eine Maßnahme für die Gesellschaft auch ungünstig ausfallen könne, müsse immer gerechnet werden. Das liege im Wesen des geschäftlichen Risikos, das die Gesellschaft und nicht deren gesetzlicher Vertreter persönlich zu tragen habe“ (překlad autora).

⁸² Rozhodnutí OGH ze dne 26. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k: „Das Mitglied des Organs verletze daher die von ihm anzuwendende Sorgfalt nicht, wenn im Zeitpunkt der Vornahme des Geschäfts die Möglichkeit oder gar die naheliegende Wahrscheinlichkeit bestanden habe, dass sich das Geschäft für die Gesellschaft als günstig erweisen werde. Die unrichtige Beurteilung der Folgen eines bestimmten Verhaltens beruhe noch nicht auf Fahrlässigkeit, sofern nur die Beurteilung selbst nicht auf Außerachtlassung der erforderlichen Sorgfalt zurückzuführen sei. Der Fehlschlag unternehmerischer Entscheidungen ist nicht schon an sich pflichtwidrig,

Předpoklady pro přiznání *širokého prostoru pro uvážení při podnikatelském rozhodování* statutárního orgánu tudíž jsou;

- 1) jedná se o podnikatelské rozhodování v rámci obchodního vedení;
- 2) jednatel není ovlivněn zvláštními zájmy nebo vnějšími vlivy;
- 3) rozhodnutí musí být z pohledu ex ante zřetelně schopno sloužit ku prospěchu společnosti;
- 4) rozhodnutí musí být založeno na dostatku informací (musí se jednat o informované rozhodnutí) a
- 5) jednatel jedná v dobré víře s ohledem na požadavek 2) a 4).⁸³

Při splnění těchto předpokladů nevede vědomé podstoupení podnikatelského rizika, ani při jeho nesprávném posouzení, k odpovědnosti jednatele. Tento institut tedy obsahově odpovídá soudnímu dovození pravidla podnikatelského úsudku, kterému se dostalo od 1. 1. 2016 i zákonného zakotvení v ustanovení § 25 odst. 1a GmbHG (viz úvod této části).

Soudní přezkum se při zohlednění pravidla podnikatelského úsudku omezuje na stanovení, zda jednatel při rozhodování překročil (výše popsané) zákonné mantinely.⁸⁴ Jakékoliv rozsáhlejší zkoumání účelnosti podnikatelského rozhodnutí by představovalo zásah do svobody podnikání (*Eingriff in die unternehmerische Freiheit und Verantwortung*). Test přiměřenosti nad rámec posouzení míry překročení prostoru pro uvážení se uplatní v případě, že se jedná o závazkové vztahy, při kterých vzniká střet zájmů, tedy případy samoobchodování či uzavírání smluv jménem společnosti s osobami blízkými nebo se společníky (nebo s jejich osobami blízkými).⁸⁵

Rozhodnutí, která nezakládají odpovědnost, musejí být dále v souladu se zákonem a stanovami společnosti a musejí respektovat požadavek loajality (*organschaftliche*

---

würde dem Organ doch sonst das Unternehmerrisiko aufgebürdet, das stets bei der Gesellschaft bleibt; nur die Verletzung der Pflicht zu branchen-, größen- oder situationsadäquaten Bemühungen kann dem Organ als Pflichtverletzung vorgeworfen werden.“ (překlad autora).

⁸³ HOPT, Klaus J. a WIEDEMANN, Herbert. *Aktiengesetz: Großkommentar*. 4. přepracované vydání Berlin: De Gruyter Recht, 2010. ISBN 978-389-9497-809, § 93 Rz 81 a násl.

⁸⁴ REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008), Rz 38.

⁸⁵ SCHOLZ, F.: GmbHG, Komentář k § 43, Rz 61, 150 a násl.; KREJCI, H.: Sorgfalt und Unternehmerwagnis, str. 351, 354 a násl.

Treubindung). Při protiprávním jednání je třeba zohlednit přijatelnost právně konformních alternativ a jednatel má možnost požadovat započtení dosažené výhody proti vzniklé škodě.⁸⁶ Pokud je škoda následkem kroků v rámci obchodní politiky nebo strategie, která byla obecně schválena společníky, je třeba posuzovat naplnění řádné péče vzhledem k celé této politice (při zohlednění jejích přínosů), nikoliv pouze pro vybrané jednotlivé závazky.⁸⁷ Souhlas společníků s určitým druhem obchodů, přestože nezákonných, může být také dovozen z povolení určitých dosavadních nedbalostních obchodních praktik, popř. ze souvisejícího udělení zproštění odpovědnosti (*Entlastung*, viz dále) v minulosti, a to i v případě, že tyto obchody v jednotlivém případě vedly ke ztrátám nebo byly spojeny s vysokým rizikem.⁸⁸ Prostor k uvážení není jednateli dán při jednání, ke kterému je povinen ze zákona nebo na základě úředního rozhodnutí.⁸⁹

V případě, že ve společenské smlouvě není stanoveno jinak, je jednatel podle ustanovení § 21 odst. 2 GmbHG povinen upustit od jednání, vůči kterému vznese jiný jednatel společnosti námitku (*Widerspruch eines Geschäftsführer-Kollegen*). Pokud je však tato námitka zneužita nebo je v rozporu se závazkem loajality, je jednatel oprávněn ji opominout a vykonat původní jednání, které je v zájmu společnosti.⁹⁰

Jednatelé jsou zásadně vázáni pokynem valné hromady. Přitom pokyn, který je v rozporu se zákonem, společenskou smlouvou nebo s povinností řádné péče je jednatel oprávněn napadnout. Pokyn neslučitelný s kogentními ustanoveními hájícími veřejný zájem (např. předpisy trestního práva, soutěžního práva či práva životního prostředí) je absolutně neplatný. Pokud se jednatel řídí neplatným pokynem, nese za jednání odpovědnost, té však může být v konkrétním případě zproštěn, pokud nemohl neplatnost daného jednání rozeznat i přes vynaložení náležité péče.⁹¹

Usnesení valné hromady a pokyny dozorčí rady, za předpokladu že tento orgán je skrze společenskou smlouvu nadán pravomocí udělovat pokyny, tudíž v zásadě zprošťují

---

⁸⁶ REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008), Rz 39.

⁸⁷ Rozhodnutí OGH ze dne 8. 2. 1990, sp. zn. 6 Ob 747/89.

⁸⁸ REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008), Rz 39.

⁸⁹ REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008), Rz 40.

⁹⁰ KAROLLUS, Martin. Grenzen des Widerspruchsrechts des Geschäftsführers nach § 21 Abs 2 GmbHG, Manz, ecolex 2007, 184; REICH-ROHRWIG, J.: GmbH-Recht (1997), Rz 2/265.

⁹¹ Rozhodnutí OGH ze dne 22. 10. 2003, sp. zn. 3 Ob 287/02f.

jednatele odpovědnosti vůči společnosti.⁹² To neplatí, pokud je plnění z náhrady škody potřebné k uspokojení věřitelů,⁹³ jelikož se uplatní ustavení § 25 odst. 5 GmbHG.⁹⁴ Uplatnění zákonné odpovědnosti jednatele v případě plnění pokynů bude tedy záležet na momentální majetkové situaci společnosti. V případě společnosti v dobré finanční situaci se zproštění jednatele odpovědnosti z pravidla uplatní, zatímco u společnosti v tíživé finanční situaci nikoliv.⁹⁵ I v případě pokynu není jednatel zproštěn povinnosti dodržovat právní předpisy, jejichž účelem je ochrana věřitelů nebo veřejného zájmu.⁹⁶

Platný pokyn musí mít formu usnesení valné hromady, nelze ho tedy ztotožňovat s projevem vůle většinového společníka. Při jednání na základě takového projevu vůle většinového společníka není jednatel zbaven odpovědnosti, jelikož zákon nedává většinovému vlastníkovu právo k udílení pokynů.⁹⁷ Společníci však mohou převést své oprávnění k udílení pokynu na jednoho společníka či na třetí osobu, přičemž udělené pokyny zprošťují jednatele odpovědnosti, jelikož souhlas ostatních společníků lze v tomto případě dovodit.⁹⁸

Mimoto zná rakouská právní úprava zvláštní institut zproštění (*Entlastung*), který lze pojmově definovat jako schválení dosavadního výkonu obchodního vedení a vyslovení důvěry do budoucna.⁹⁹ Účinek zproštění je srovnatelný s výslovným zřeknutím se společnosti na uplatnění nároků z náhrady škody vůči jednatelem. Toto zřeknutí se platí pro všechny skutečnosti, které jsou pro společníky patrné z podkladů předložených jednatelem na základě pečlivého zkoumání, o kterých byli společníci ve vztahu k obchodnímu vedení vyrozuměni nebo se kterými se společníci jinak seznámili. Nároky z odpovědnosti v důsledku porušení řádné péče lze však uplatnit v případě, že se zakládají na skutečnostech, které nebyly seznatelné z předložených podkladů nebo k nim předložené podklady byly neúplné.¹⁰⁰ OGH například rozhodl dne 14. ledna 1998, sp. zn. 3 Ob 323/97i, že odpovědnost jednatele za

---

⁹² REICH-ROHRWIG, J.: GmbH-Recht (1997), Rz 2/407.

⁹³ KOPPENSTEINER, H.: GmbH-Gesetz, § 25, Rz 17.

⁹⁴ Ustanovení § 25 odst. 5 GmbHG, v původním znění: „Soweit der Ersatz zur Befriedigung der Gläubiger erforderlich ist, wird die Verpflichtung der Geschäftsführer dadurch nicht aufgehoben, daß sie in Befolgung eines Beschlusses der Gesellschafter gehandelt haben.“

⁹⁵ SCHIMA, G. Der GmbH-Geschäftsführer und der Wille des Mehrheitsgesellschafters, GesRZ 1999, 159.

⁹⁶ HOCHEDLINGER, LUTZ: Haftungsminimierung für Geschäftsführer, Rn. 10.9, str. 4.

⁹⁷ SCHIMA, G. Der GmbH-Geschäftsführer und der Wille des Mehrheitsgesellschafters, GesRZ 1999, 159.

⁹⁸ HOCHEDLINGER, LUTZ: Haftungsminimierung für Geschäftsführer, Rn. 10.9, str. 5.

⁹⁹ Rozhodnutí OGH ze dne 3. 7. 1975, sp. zn. 2 Ob 356/74.

¹⁰⁰ Rozhodnutí OGH ze dne 13. 1. 1982, sp. zn. 1 Ob 775/81.

nahlášení vědomě chybných údajů při založení společnosti (*Gründungsschwindel*) odpadá, pokud společníci za plného vědomí daných skutečností jednatele zprostili odpovědnosti.¹⁰¹

V případě společnosti s ručením omezeným (*GmbH*) musí být usnesení o zproštění v pravomoci společníků, přičemž společník, který je zároveň jednatelem nemá v této věci hlasovací právo. Obecně rozhoduje valná hromada v průběhu prvních osmi měsíců hospodářského roku o zproštění ohledně předchozího roku společně se schválením účetní uzávěrky za předchozí hospodářský rok. Samotné schválení účetní uzávěrky nevede k automatickému zproštění jednatele.¹⁰² Valná hromada může podmínit rozhodnutí ve věci předložením dodatečných podkladů, případně může určité konkrétně stanovené složky výkonu obchodního vedení ze zproštění vyjmout. Zproštění se nemůže vztahovat na nároky na náhradu škody, které nejsou seznatelné z předložených podkladů při pečlivé kontrole. V případě sporu je však na společnosti, aby prokázala, že udělené zproštění se nevztahuje na konkrétní případ náhrady škody, jelikož jednatel valné hromadě zamlčel rozhodné informace pro daný případ.¹⁰³ Zproštění každopádně není přípustné, pokud je případné plnění z náhrady škody potřebné k uspokojení věřitelů (§ 25 odst. 7 GmbHG). Nárok na zproštění jednatele nelze z ustanovení § 35 odst. 1 odrážka 1 GmbHG dovodit.¹⁰⁴ Bezdůvodné odmítání zproštění však opravňuje jednatele ke složení funkce.¹⁰⁵

V případě nesouhlasu menšinových společníků s usnesením o zproštění je dle judikatury OGH přípustná žaloba menšinového společníka (*Minderheitenklage*) dle § 48 GmbHG, která má za důsledek, že se jednatel nemůže odvolat na usnesení o zproštění přijaté většinou valné hromady.¹⁰⁶ Napadení daného usnesení však musí být založeno na některém z následujících tvrzení;

- došlo ke koluzi mezi většinou a jednatelem;
- zproštění je neobhájitelné ve vztahu k závažnosti porušení řádné péče;

---

¹⁰¹ Rozhodnutí OGH ze dne 14. 1. 1998, sp. zn. 3 Ob 323/97i.

¹⁰² HOCHEDLINGER, LUTZ: Haftungsminimierung für Geschäftsführer, Rn. 11.4, str. 2.

¹⁰³ Rozhodnutí OGH ze dne 4. 8. 2009, sp. zn. 9 ObA 149/08i, rozhodnutí OGH ze dne 15. 2. 2011, sp. zn. 7 Ob 143/10w.

¹⁰⁴ Rozhodnutí OGH ze dne 26. 6. 1996, sp. zn. 7 Ob 2006/96t.

¹⁰⁵ HOCHEDLINGER, LUTZ: Haftungsminimierung für Geschäftsführer, Rn. 11.4, str. 3.

¹⁰⁶ Rozhodnutí OGH ze dne 13. 1. 1982, sp. zn. 1 Ob 775/81.

- společníci byli s ohledem na závazek loajality povinováni k usnesení o uplatnění nároku z náhrady škody proti jednatele dle § 35 odst. 1 odřážka 6 GmbHG;
- došlo ke zproštění i přes výkon obchodního vedení v rozporu se společenskou smlouvou;
- zproštění bylo uděleno i přes neúplné podklady či nedostatečné podání vysvětlení stran obchodního vedení nebo
- zproštění se nároků na náhradu škody není ekonomicky obhajitelné, především s ohledem na značné poškození společnosti nebo společníků.¹⁰⁷

Jednatel musí prokázat dodržení péče řádného hospodáře¹⁰⁸ a poukázat na to, že škoda vznikla bez jeho přičinění.¹⁰⁹ Toto převrácené důkazní břemeno vyžaduje po jednatele rozsáhlé prokazování a mohlo by teoreticky vést až k odpovědnosti za výsledek. Jelikož však odpovědnost za výsledek a podnikatelské riziko připadají společnosti, měly by podle okolností být dostačující i důkazy, které vedou k pochybnosti o odpovědnosti jednatele za vzniklou škodu.¹¹⁰ I v případě převráceného důkazního břemene nese povinnost prokázání příčinné souvislosti mezi škodou a předmětným jednáním poškozený.¹¹¹

Pro posouzení naplnění řádné péče musí soud nahlížet na jednání člena statutárního orgánu z pohledu ex ante.¹¹² Pohled zpětně by vedl k nepřijatelnému hodnocení jednání bez zohlednění rizika a nejistoty spojené s neznámým budoucím vývojem situace. Tento požadavek může představovat nelehkou úlohu pro soudce a znalce, kteří se musejí oprostít od vědomí běhu událostí a zpětně se vcítit do situace, tak jak byla k okamžiku předmětného jednání nebo nečinnosti a hodnotit ji se zřetelem ke skutečnosti, že jednatel neměl jasnovidecké schopnosti a nemohl tedy s určitostí předpovědět, které prognózy a odhady se naplní a které nikoliv.

---

¹⁰⁷ Rozhodnutí OGH ze dne 28. 8. 2013, sp. zn. 5 Ob 22/13y.

¹⁰⁸ Rozhodnutí OGH ze dne 9. 1. 1985, sp. zn. 3 Ob 521/84.

¹⁰⁹ KOPPENSTEINER, H.: GmbH-Gesetz, § 25, Rz 29.

¹¹⁰ HOCHEDLINGER, LUTZ: Haftungsminimierung für Geschäftsführer, Rn. 10.9, str. 11.

¹¹¹ HOCHEDLINGER, LUTZ: Haftungsminimierung für Geschäftsführer, Rn. 10.5, str. 1.

¹¹² REICH-ROHRWIG, J. Aktuelles zur Geschäftsführerhaftung, Gedanken zu OGH 29. 4. 1998, 9 Ob A 416/97k, ecolex 1998, 767; rozhodnutí OGH ze dne 26. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k, rozhodnutí OGH ze dne 22. 10. 2003, sp. zn. 3 Ob 287/02f, rozhodnutí OGH ze dne 11. 6. 2008, sp. zn. 7 Ob 58/08t, rozhodnutí BGH ze dne 6. 6. 1994, sp. zn. II ZR 292/91; KREJCI, H.: Sorgfalt und Unternehmerwagnis, str. 351, 353.

2.6. Jednání jediného společníka, který je zároveň jednatelem

Za specifický případ lze považovat jednání jediného společníka, který je zároveň jednatelem, jelikož jeho vůle se fakticky kryje s vůlí společnosti. Tento společník tudíž neodpovídá za případná porušení řádné péče vůči společnosti a to ani v případě, že později převede svůj podíl nebo jeho část na jiného.¹¹³ I přesto J. Reich-Rohrwig dovozuje, že se i v tomto případě uplatní ustanovení § 25 odst. 5 GmbHG, dle kterého zůstává odpovědnost jednatele zachována v případě, že je plnění z náhrady škody potřebné k uspokojení věřitelů.¹¹⁴ Zákonná povinnost péče řádného obchodníka je tedy s ohledem na ochranný účel normy ve vztahu k věřitelům i tomto případě zachována.¹¹⁵

Jednatel, který je zároveň společníkem ve společnosti se dvěma společníky (*Zweimann-GmbH*), který jedná na základě pokynu druhého společníka, čímž svým jednáním vytváří konkludentní projev vůle všech společníků, je jako jednatel v důsledku zproštění odpovědnosti (při dodržení výše zmíněného předpokladu § 25 odst. 5 GmbHG).¹¹⁶

2.7. Faktický jednatel a povinnost řádné péče

Za faktického jednatele je považována osoba, která ve společnosti reálně vykonává obchodní vedení, ačkoliv není ustanovena do funkce jednatele. Není rozhodné, zda je daná osoba zároveň společníkem,¹¹⁷ často se však jedná o většinového společníka. Určující není, zda osoba ovládá společnost interně, ale zda se i z celkového vnějšího pohledu jeví jako osoba vykonávající vedoucí roli ve společnosti. Ustanovený jednatel tedy slouží pouze jako „bílý kůň“ (*Strohmann*). Osobu faktického jednatele pak stíhá v zásadě stejný rozsah povinností a odpovědnosti jako ustanoveného jednatele.¹¹⁸ Neuplatní se však přímá odpovědnost vůči věřitelům na základě §§ 56 a 64 GmbHG (viz výše), jelikož faktický jednatel nemá pravomoc nahlašovat údaje obchodnímu rejstříku. Z pohledu náhrady škody přichází v úvahu obecná odpovědnost (§ 1311 a § 1293 a násl. ABGB) při porušení

---

¹¹³ Rozhodnutí OGH ze dne 29. 3. 1990, sp. zn. 6 Ob 704/89; NOWOTNY, Christian, příspěvek v BIERICH, Marcus, Peter HOMMELHOFF a Bruno KROPFF. Festschrift für Johannes Semler zum 70. Geburtstag am 28. April 1993: Unternehmen und Unternehmensführung im Recht. New York: W. de Gruyter, 1993, xiii, 1019 p. ISBN 31-101-3246-X, str. 254.

¹¹⁴ REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008), Rz 190.

¹¹⁵ Rozhodnutí OGH ze dne 30. 1. 1979, sp. zn. 5 Ob 686/78, rozhodnutí OGH ze dne 9. 1. 1985, sp. zn. 3 Ob 521/84; KOPPENSTEINER, H.: GmbH-Gesetz § 25 Rz 19.

¹¹⁶ REICH-ROHRWIG, J.: GmbH-Recht (1997), Rz 2/413.

¹¹⁷ Rozhodnutí OGH ze dne 17. 12. 2007, sp. zn. 8 Ob 124/07d.

¹¹⁸ HOCHEDLINGER, LUTZ: Haftungsminimierung für Geschäftsführer, Rn. 10.9, str. 15.

ustanovení pro ochranu věřitelů jako např. § 69 odst. 2 IO (porušení povinnosti podat insolvenční návrh).¹¹⁹

Dle konstantní judikatury je dohoda, dle které by držitel živnostenského oprávnění zastával pouze čistě formální pozici živnostensky oprávněného jednatele (*gewerberechtlicher Geschäftsführer*) bez toho, že by byl náležitě účasten provozu závodu (*entsprechende Betätigung im Betrieb*), nezákonným porušením ustanovení § 39 odst. 3 GewO a je tudíž dle § 879 ABGB absolutně neplatná. Domáhat se navrácení vyplacené úplaty na základě této dohody tedy s ohledem na § 1174 odst. 1 ABGB není možné. Z neplatnosti této dohody však nevyplývá neplatnost (od ní oddělené) dohody, dle které je živnostensky oprávněný jednatel zproštěn případné odpovědnosti jako jednatel (*von allfälligen Haftungen als handelsrechtlicher Geschäftsführer befreit*), jelikož GmbHG na rozdíl od § 39 odst. 3 GewO nevyžaduje od jednatele žádnou náležitou účast v provozu závodu. Dle § 20 odst. 2 GmbHG nemá omezení zástupčích oprávnění jednatele navenek žádné právní účinky. Výkon funkce může sice být omezen ve vnitřních vztazích, nelze jej však jednateři zcela odebrat. Dohoda, kterou je jednatel vyloučen ze spoluúčasti na obchodním vedení, je neúčinná. Z právního hlediska však nic nebrání tomu, aby faktický jednatel, který skutečně řídí společnost, „*pro-forma jednatele*“, kterého stíhá navenek plná odpovědnost za výkon funkce jednatele,¹²⁰ zprostil v rámci vnitřních vztahů společnosti veškeré odpovědnosti. Přestože může být omezení odpovědnosti jednatele vůči společnosti navýsost pochybné, bude na něj nahlíženo jako na přípustné na ujednání o zbavení odpovědnosti (*Haftungsfreistellungsvereinbarung*), které uzavřel jednatel se společníky společnosti s ručením omezeným (*GmbH*) a které má za obsah, že se společník zavazuje jednatele zcela zprostit odpovědnosti (*schad- und klaglos zu halten und haftungsfrei zu stellen*) v případě uplatnění nároku proti němu.¹²¹

---

¹¹⁹ Rozhodnutí OGH ze dne 23. 2. 2009, sp. zn. 8 Ob 108/08b.

¹²⁰ Rozhodnutí VwGH ze dne 2. 7. 2002, sp. zn. 96/14/0076.

¹²¹ Rozhodnutí OGH ze dne 16. 5. 2006, sp. zn. 1 Ob 55/06d.

3. Dílčí otázky péče řádného hospodáře podle českého práva

Pojem péče řádného hospodáře se v českém právu od svého zavedení v roce 2001 již ustálil,¹²² jako soubor neurčitých právních pojmů přitom prošel znatelným vývojem pod vlivem právní teorie a soudního výkladu. K nejvýznamnějšímu legislativnímu posunu došlo s rozsáhlou rekodifikací civilního práva, účinnou od 1. 1. 2014, při které došlo na základě soudního a akademického výkladu tohoto pojmu k výstižnějšímu vymezení jeho hlavních složek přímo v zákoně. Toto zakotvení bylo vedeno v duchu zachování kontinuity dosavadního výkladu péče řádného hospodáře, přesto však přineslo jistý posun v chápání a vnímání významu jednotlivých parametrů, což otevřelo odbornou diskuzi o novelizované podobě tohoto institutu a aplikovatelnosti dosavadní judikatury na případy podle nové úpravy.

3.1. Stručné vymezení péče řádného hospodáře podle české právní úpravy

Obecná úprava péče řádného hospodáře je obsažena v ustanovení § 159 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále jen „OZ“, v díle o obecné úpravě vnitřního uspořádání právnických osob. Speciální úpravu pro členy volených orgánů obchodních korporací pak nabízejí ustanovení § 51 a násl. zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, dále jen „ZOK“. Tato povinnost stíhá zásadně členy orgánů obchodní korporace a to po celou dobu, co jsou ve funkci, vztahuje se však i na prokuristu obchodní korporace.¹²³ Zvláštní pozornosti v odborné literatuře se v této souvislosti dostává nově zavedenému pravidlu podnikatelského úsudku (*business judgement rule*), původem z precedenční judikatury státu Delaware, které se úspěšně prosazuje i v řadě dalších kontinentálních jurisdikcí. Jak bylo zmíněno již v úvodu předchozí kapitoly, s účinností k 1. 1. 2016 došlo například k zákonnému zakotvení tohoto pravidla i v rakouském právu obchodních korporací.

Rekodifikace přinesla oproti zrušenému obchodnímu zákoníku, č. 513/1991 Sb., zákonnou definici pojmu péče řádného hospodáře. Ta se do té doby vyvíjela pouze na základě soudního výkladu za současného přispění obsáhlé odborné diskuze, ve které se bylo možné setkat s řadou rozličných názorů.

---

¹²² Novelou zákona č. 513/1991 Sb. č. 370/2000 Sb. s účinností od 1. 1. 2001. Předchozí právní úprava operovala s pojmem náležitá péče.

¹²³ Lasák, J. in LASÁK: Komentář k ZOK, § 51.

Ze zákonné definice obsažené v ustanovení § 159 odst. 1 OZ¹²⁴ lze odvodit, že dvě hlavní složky péče řádného hospodáře představuje povinnost loajality vůči společnosti a povinnost jednat v záležitostech výkonu funkce s potřebnými znalosti a pečlivostí. Dané vymezení je v souladu s dosavadní judikaturou Nejvyššího soudu a nedošlo jím tedy k významnému posunu v chápání institutu. Výstižné vymezení obsahu této zákonné definice poskytuje T. Dvořák, když píše o „[...] výkon[u] vědomé rozhodovací činnosti na základě dostatečných informací, konané v dobré víře ve prospěch právnické osoby bez preferování vlastních soukromých zájmů, opírající se o racionální základy, vykonávané odborně, po všech stránkách profesionálně, při zachování povinné mlčenlivosti, zejména pak dodržení obchodního tajemství, popř. i jiné zákonem stanovené nebo smluvně převzaté povinnosti mlčenlivosti, ale i dobré pověsti právnické osoby a nevyzrazení jakýchkoliv jiných neveřejných informací.“¹²⁵

3.2.Problematika pojmu potřebné znalosti

Pokud však T. Dvořák ve svém vymezení užívá formulace odborně a profesionálně vykonávané rozhodovací činnosti, je v tomto kontextu na místě upozornit na odlišnost pojmů potřebné znalosti a odborné znalosti, jelikož oba jsou v občanském zákoníku použity v jiném kontextu a představují odlišný standard. Po jednateli společnosti nelze realisticky požadovat, aby disponoval odborností ve všech oborech, které souvisejí s výkonem funkce. Je však na něj kladen požadavek potřebných znalostí, které jistě nemusejí dosahovat znalostí odborných, ale musí mu umožnit řádný výkon hlavních činností, které spadají pod výkon funkce a zároveň mu dát schopnost rozeznat, kdy konkrétní rozhodnutí vyžaduje odbornou pomoc, přičemž v takové situaci je jeho povinností si takovou pomoc opatřit.

K této odlišnosti již v minulosti opakovaně poskytl výklad Nejvyšší soud při své rozhodovací činnosti, přičemž dovedl následující: „[...] člen statutárního orgánu (a tudíž ani likvidátor) nemusí být vybaven všemi odbornými znalostmi, schopnostmi či dovednostmi, potřebnými pro výkon veškerých činností, spadajících do působnosti statutárního orgánu (likvidátora). Nicméně nemá-li pro zařízení záležitosti spadající do výkonu jeho funkce

---

¹²⁴ Ustanovení § 59 odst. 1 OZ: „Kdo přijme funkci člena voleného orgánu, zavazuje se, že ji bude vykonávat s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí. Má se za to, že jedná nedbale, kdo není této péče řádného obchodníka schopen, ač to musel zjistit při přijetí funkce nebo při jejím výkonu, a nevyvodí z toho pro sebe důsledky.“

¹²⁵ Dvořák T. in ŠVESTKA, DVOŘÁK, FIALA: Občanský zákoník – Komentář, str. 530.

*potřebné odborné znalosti, je povinen zajistit její posouzení osobou, která potřebné znalosti má; součástí péče řádného hospodáře je přitom schopnost rozpoznat, které činnosti již není s to vykonávat či které potřebné znalosti a dovednosti nemá.*¹²⁶

Ve shodném duchu se vyjádřila i řada odborných autorů včetně I. Štenglové¹²⁷ či P. Čecha.¹²⁸ L. Krtoušová pod vlivem zahraniční judikatury z oblasti *common law* zastává názor, že požadavek potřebných znalostí vyžaduje schopnost porozumět problému pod odborným vedením a kriticky o něm uvažovat.¹²⁹ J. Bejček se již dříve vyjádřil obdobně, když uvedl: „*Sotva bude mít člen orgánu povinnost disponovat kvalifikací (odborností), umožňující mu přezkoumat odborný posudek, na jehož základě rozhoduje; nicméně kvalifikaci takovému posudku (nebo alespoň jeho závěrům a dopadům) porozumět je nutno vyžadovat bezpodmínečně, jinak by byl člen orgánu v pozici, kdy by neprojevoval vlastní stanovisko, ale mechanicky a bez pochopení by přejímal stanoviska externistova.*“¹³⁰ Požadavek porozumění odborným posudkům alespoň v jeho závěrech a dopadech se jeví jako racionální požadavek pro pečlivý a informovaný osobní výkon funkce člena řídicího orgánu obchodní korporace. J. Dědič sice souhlasí s nemožností všeobecné odbornosti člena statutárního orgánu, klade na něj však požadavek odbornosti v řízení korporací a související povinnost kontinuálního sebevzdělávání v oboru řízení a správy.¹³¹ K mírnější formě tohoto požadavku se přiklání též I. Štenglová.¹³²

Rakouská doktrína taktéž dospěla k odmítnutí požadavku na všeobecnou odbornost členů statutárních orgánů a naopak zdůrazňuje přínosy dělení resortů (schváleného valnou hromadou) a specializace jednotlivých členů statutárního orgánu.¹³³ Za pevnou součást péče řádného obchodníka však považují autoři jistý základní okruh znalostí ohledně řízení a

---

¹²⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 11. 1999, sp. zn. 29 Cdo 1162/99, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 9, ročník 2000, pod číslem 103; rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. 29 Odo 1262/2006, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 6, ročník 2009, pod číslem 83., či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2008, sp. zn. 29 Cdo 2531/2008. Všechna v této práci citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou dostupná na www.nsoud.cz.

¹²⁷ Štenglová I. in ŠTENGLOVÁ, PLÍVA, TOMSA: Obchodní zákoník – Komentář 2010, str. 719-720.

¹²⁸ ČECH, P. *Péče řádného hospodáře a povinnost loajality*. Právní rádce, 2007, č. 3, str. 5.

¹²⁹ KRTOUŠOVÁ, L. *Péče řádného hospodáře: odpovídá britskému konceptu duty of care, skill and diligence?* Obchodněprávní revue, 2013, č. 10, str. 282.

¹³⁰ BEJČEK, J. *Principy odpovědnosti statutárních a dozorčích orgánů kapitálových společností*. Právní rozhledy, 2007, č. 17, str. 614-615.

¹³¹ DĚDIČ: Obchodní zákoník - Komentář, str. 2417.

¹³² Štenglová I. in ŠTENGLOVÁ, PLÍVA, TOMSA: Obchodní zákoník – Komentář 2010, str. 720.

¹³³ REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008), Rz 30.

obchodního vedení.¹³⁴ Ty mají sloužit k tomu, aby statutární orgán vedl podnik profesně bezchybně, tedy podle zaručených podnikohospodářských poznatků,¹³⁵ čímž je myšleno v souladu s pravidly pečlivého obchodního vedení,¹³⁶ která upravují výkon řídicí funkce v obchodní korporaci. Z této povinnosti tedy implicitně vyplývá i J. Dědičem zmiňovaná povinnost kontinuálního sebevzdělávání se v oboru vedení společnosti, jelikož podnikohospodářské poznatky bezpochyby podléhají proměně a vývoji v čase a pouze trvalý zájem o osvědčené metody i moderní trendy zajišťuje, že jednatel řídí a rozhoduje v souladu s aktuálním přístupem k pečlivému obchodnímu vedení. Zároveň je však nutno stanovit, že neexistuje jednotný soubor podnikohospodářských poznatků obecně aplikovatelný na všechny druhy a velikosti společností napříč spektrem odvětví. Jiný rozsah pravidel se tedy uplatní u malé společnosti pro účely výkonu řemeslné živnosti a jinému bude podřízen jednatel společnosti s řádově vyšším obratem a významně složitější organizační i obchodní strukturou. Jednatelé bezpochyby jsou oprávněni, popř. za určitých podmínek i povinni, si pro tyto účely zajistit odbornou pomoc na náklady společnosti.¹³⁷ Zmíněné doktrinní nebo judikurní postoje lze tudíž shledávat pouze za jisté vymezující předpoklady nebo záchytné body pro posouzení konkrétních případů.

Pro obě jurisdikce podle mne tedy vyplývá závěr, že ačkoliv požadavek péče řádného hospodáře nedosahuje úrovně odborné péče v souvisejících oborech, je zřejmé, že po členech statutárních orgánů se vyžadují znalosti související s řízením podniku, schopnosti kriticky analyzovat obchodní prostředí a odborné posudky sloužící jako podklady pro rozhodnutí a průběžné sebevzdělávání a sledování nejnovějších trendů v relevantních odvětvích managementu a řízení podniku. Tyto klíčové složky jsou zmiňovány odborníky v obou jurisdikcích a vyplývají i z rozumné aplikace normativního pravidla zakotveného v zákonném ustanovení na běžné okolnosti podnikatelské reality. Nad rámec těchto základních styčných bodů jsem toho názoru, že je i v české právní úpravě prostor k přihlédnutí k objektivním parametrům společnosti, jíž je člen statutárního orgánu povinován řádnou péčí. Shledávám za vhodné klást na představitele nadnárodní obchodní společnosti vyšší požadavky na znalost ověřených i aktuálních podnikohospodářských trendů než na malou lokální společnost

---

¹³⁴ REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008), Rz 30.

¹³⁵ Rozhodnutí OGH ze dne 9. 1. 1985, sp. zn. 3 Ob 521/84.

¹³⁶ Rozhodnutí OGH ze dne 28. 6. 1990, sp. zn. 8 Ob 624/88, rozhodnutí OGH ze dne 9. 1. 1985, sp. zn. 3 Ob 521/84.

¹³⁷ Rozhodnutí OGH ze dne 26. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k.

s jediným společníkem, který je zároveň jednatelem, a to i s ohledem na objektivní význam jednání dané osoby v dané funkci, co do míry zásahů do postavení, práv a povinností jiných osob a samotný okruh osob, jež jsou těmito rozhodnutími přímo či nepřímo dotčené. Dovolím si již na tomto místě předesíť, že v tomto aspektu shledávám jistou sjednocující linii, která spojuje všechny tři prvky péče řádného hospodáře diskutované v této části.

3.3.Míra vyžadované péče

Pro praktickou aplikaci institutu péče řádného hospodáře je klíčové vymezení rozsahu péče, který je zákonem vyžadován. Zákonná definice poskytuje určité návodné parametry k posouzení rozhodné míry nutné péče, jedná se však o neurčité právní pojmy, které je nutno poměřovat okolnostmi konkrétního případu.

V obecné rovině právní teorie lze shledat dva základní přístupy ke stanovení míry požadované péče; subjektivní a objektivní. Subjektivní přístup vychází z porovnání s péčí, kterou by daná osoba věnovala vlastním záležitostem a majetku, zatímco objektivní přístup je založen na abstraktní konstrukci objektivizovaného řádného hospodáře, který má představovat společensky vyžadovaný standard aplikovaný na danou konkrétní situaci.

3.3.1. Subjektivní přístup

Subjektivní přístup nahlíží na problematiku z pozice konkrétní osoby a vyžaduje po ní míru pečlivosti, které je tato osoba reálně schopna s ohledem na její schopnosti spravovat vlastní záležitosti. P. Čech při své analýze zahraničních úprav shledal v tomto aspektu možnost pro reflektování subjektivních vlastností a schopností (podprůměrných i nadprůměrných) jednotlivých osob a chápal je jako projev autonomie vůle společníků ve smyslu odpovědnosti za rozhodnutí o personálním složení volených orgánů společnosti.¹³⁸ J. Vítek taktéž zdůrazňuje inspiraci české koncepce především v německém právním řádu a vybízí k tomu vycházet z těchto ideových zdrojů při posuzování preferovaného přístupu k určení míry potřebné péče.¹³⁹ Pro subjektivní přístup se v minulosti vyslovila i např. I. Štenglová.¹⁴⁰ Čistě subjektivní přístup se však potýká s řadou problematických dopadů. Bez stanovení objektivního minimálního standardu dochází k překlopení rizika za nepečlivé jednání člena orgánu na společnost, což je sice v souladu s koncepcí společenské smlouvy jako odvážné

---

¹³⁸ ČECH, P. *Péče řádného hospodáře a povinnost loajality*. Právní rádce, 2007, č. 3, str. 4-5.

¹³⁹ VÍTEK: Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností, str. 153.

¹⁴⁰ Štenglová I. in ŠTENGLOVÁ, PLÍVA, TOMSA: Obchodní zákoník – Komentář 2009, str. 669.

smlouvy, nevede to však k efektivní motivaci jednající osoby k alespoň rozumně očekávatelné míře pečlivosti, pokud jediné měřítko představuje pečlivost dané osoby v soukromých záležitostech. Nelze taktéž odhlédnout od skutečnosti, že tento přístup je již ze své podstaty nerovný ve vztahu k posouzení odpovědnosti jednotlivých členů téhož orgánu byť za stejné či společné jednání, jelikož každý by měl být poměřován svými schopnostmi, které se mohou výrazně odlišovat. Zásadní roli hraje nakonec skutečnost, že účelem institutu péče řádného hospodáře je především ochrana společnosti před nezodpovědným a hazardním jednáním členů jejích orgánů ve vztahu k majetku a záležitostem společnosti, přitom však nelze odhlédnout od účelu, za kterým je obchodní korporace zřizována, tedy ve většině případů k vytváření zisku, což vyžaduje rozumnou míru podnikatelského rizika, které není přítomné v běžné správě vlastních záležitostí. Důsledkem tohoto přístupu proto může být spíše nadsazení požadavků na řádnou péči s ohledem na obezřetnost, kterou daná osoba běžně zachovává ve vztahu k vlastnímu majetku, do té míry, že tím bude orgán odrazován od podstupování podnikatelského rizika, což ve svém důsledku může mít zásadní negativní vliv na fungování obchodní korporace.

Trestní senát č. 5 Nejvyššího soudu v minulosti tento subjektivní přístup preferoval. Lze citovat např. následující odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1224/2006: „*Pojem péče řádného hospodáře lze přitom chápat tak, že řádný hospodář činí právní úkony týkající se obchodní společnosti odpovědně a svědomitě a stejným způsobem rovněž pečuje o její majetek, jako kdyby šlo o jeho vlastní majetek. Taková péče tedy nepochybně zahrnuje péči o majetek akciové společnosti nejen v tom smyslu, aby nevznikla škoda na majetku jeho úbytkem či znehodnocením, ale také aby byl majetek společnosti zhodnocován a rozmnožován v maximální možné míře, jaká je momentálně dosažitelná.*“¹⁴¹

3.3.2. Objektivní přístup

Zřejmě i pro výše zmíněné důvody byl však již před rekodifikací v nauce autory jako B. Havel,¹⁴² F. Rejlek,¹⁴³ J. Bejček,¹⁴⁴ I. Rada,¹⁴⁵ či O. Řeháček¹⁴⁶ preferován objektivní

---

¹⁴¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1224/2006; usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. 5 Tdo 1412/2007; nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 9. 2009, sp. zn. 5 Tdo 875/2009.

¹⁴² HAVEL, B. *Synergie péče řádného hospodáře a podnikatelského úsudku*. Právní rozhledy, 2007. č. 11, str. 416.

¹⁴³ REJLEK: Modely odpovědnosti pojetí členů představenstva, str. 56.

přístup, který nakonec našel své výslovné zakotvení v zákoně. Úprava v ustanovení § 52 odst. 1 ZOK zavedla standard péče „jiné rozumně pečlivé osoby v postavení člena obdobného orgánu obchodní korporace“, který signalizuje zřetelný příklon k objektivnímu přístupu k vymezení požadované péče, jak ostatně konstatují I. Štenglová a B. Havel v komentářové literatuře, když dovozují, že „[z]ákon [...] nepředpokládá absolutní pojetí pečlivosti, byť je [...] z dikce § 52 odst. 1 zjevné, že celkově chápe péči řádného hospodáře objektivizujícím způsobem.“¹⁴⁷ Za přednost dikce předmětného ustanovení lze v souladu s vyjádřením L. Balýové shledat, že již zahrnuje „jistou míru únosného obchodního a podnikatelského rizika, které je pro řádné fungování obchodní korporace nezbytné, avšak není právě běžné pro správu vlastního majetku.“¹⁴⁸ Je na místě zdůraznit, že účinná úprava je výsledkem interpretačního vývoje založeném na zřejmě převažujícím pojetí, nelze však dojít k závěru, že dané vymezení poskytuje jednoznačné pravidlo pro posouzení konkrétních situací. *Péče jiné rozumně pečlivé osoby* představuje neurčitý právní pojem, který sice konkretizuje zákonný požadavek určením rozhodného srovnávacího prvku, ale na druhou stranu také staví před soud nelehký úkol v podobě vymezení dané objektivně vyžadované míry péče pro konkrétní případ, včetně přesvědčivého odůvodnění. Neurčitost standardu a nutnost zvláštního vymezení pro jednotlivý případ nepředstavuje podle J. Bejčka zásadní překážku pro preferování tohoto přístupu, jelikož porovnávání jednání s objektivizovaným řádným hospodářem zakotvuje na rozdíl od subjektivního přístupu rovnost mezi jednateli ve stejné situaci a zvyšuje tak právní jistotu adresátů zákona.¹⁴⁹

Objektivní přístup k požadované míře řádné péče zajišťuje vyšší ochranu zájmů korporace, jelikož stanovuje konstantní požadovaný standard aplikovatelný na všechny členy orgánu bez ohledu na jejich osobní vlastnosti. Společnost tudíž nenese riziko nepečlivého výběru svých zástupců, kteří nemohou legitimizovat své nedostatečné schopnosti odkazem na shodnou úroveň péče v osobních záležitostech. Klíčové je však v této souvislosti judikaturní nastavení dané pomyslné latky objektivního standardu. Jak již dříve zdůrazňoval P. Čech při

---

¹⁴⁴ BEJČEK, J. *Principy odpovědnosti statutárních a dozorčích orgánů kapitálových společností*. Právní rozhledy, 2007, č. 17, str. 617.

¹⁴⁵ RADA: Jednatelé a představenstvo, str. 93.

¹⁴⁶ ŘEHÁČEK, O. *Postavení a odpovědnost členů představenstva akciové společnosti*. Obchodní právo, 2008, č. 1, str. 4.

¹⁴⁷ Štenglová I. a Havel B. in ŠTENGLOVÁ, HAVEL, CILEČEK, KUHN, ŠUK: ZOK – Komentář, str. 134.

¹⁴⁸ BALÝOVÁ, L. *Péče řádného hospodáře ve volených orgánech obchodních korporací ve světle rekodifikace*. Obchodněprávní revue, 2014, č. 7-8, str. 212.

¹⁴⁹ BEJČEK, J. *Principy odpovědnosti statutárních a dozorčích orgánů kapitálových společností*. Právní rozhledy, 2007, č. 17, str. 617.

argumentaci ohledně porovnání se subjektivním přístupem, riziko objektivního standardu spočívá ve snižování nároků na členy orgánu, kteří mají odborné znalosti nad úrovní minimálního standardu, jelikož při použití objektivního měřítka nejsou odpovědní za neuplatnění svých nadprůměrných schopností při výkonu funkce.¹⁵⁰ V souvislosti s výkonem funkce statutárního orgánu se jedná o významný aspekt, jelikož je v zájmu korporace, aby funkci vykonávali co nejschopnější jedinci, co nejpečlivěji, přičemž se v této konstelaci zpravidla bez dalšího neuplatní obecný požadavek odborné péče dle § 5 OZ.

3.3.3. Modifikovaný objektivní přístup

Právní teorie a následně i judikatura se s tímto nedostatkem v minulosti vyrovnala cestou subjektivizace, což vhodně vystihuje část odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. 29 Odo 1262/2006; „*Obecně platí, že člen představenstva nemusí být vybaven odbornými znalostmi, schopnostmi či dovednostmi, potřebnými pro výkon všech činností, které spadají do působnosti představenstva. Taktéž platí, že tyto činnosti nemusí členové představenstva vykonávat vždy osobně, ale mohou je zajistit i prostřednictvím třetích osob. Má-li však člen představenstva určité odborné znalosti, schopnosti či dovednosti, lze z požadavku náležité péče (§194 odst. 5 obch. zák.) dovodit, že je povinen je při výkonu funkce v rámci svých možností využívat.*“¹⁵¹ Judikát vycházel z právní úpravy ještě před novelou obchodního zákoníku, která vedla k nahrazení pojmu náležitá péče pojmem péče řádného hospodáře. Tato forma přidání subjektivního prvku při posuzování povinné míry péče byla v době rozhodnutí považována za vhodný příklad soudcovského dotváření práva¹⁵² a subjektivizace má podporovatele i v odborné literatuře.¹⁵³ Je na místě úvaha, zda lze tento judikát aplikovat na novou právní úpravu, která zřetelně prosazuje objektivizovaný standard *péče jiné rozumně pečlivé osoby*, bez zohlednění zvláštních osobních znalostí, schopností nebo dovedností.

Před rozebráním tohoto problému se nabízí příležitost přihlédnout k tomu, jak je tato problematika řešena v rakouském právu. Rakouská právní úprava neobsahuje zákonné zakotvení preferovaného přístupu ke stanovení požadované míry řádné péče srovnatelné

---

¹⁵⁰ ČECH, P. *Péče řádného hospodáře a povinnost loajality*. Právní rádce, 2007, č. 3, str. 5.

¹⁵¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. 29 Odo 1262/2006, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 6, ročník 2009, pod číslem 83.

¹⁵² HAVEL, B. *Synergie péče řádného hospodáře a podnikatelského úsudku*. Právní rozhledy, 2007. č. 11, str. 415.

¹⁵³ Štenglová I. in DĚDIČ, ŠTENGLOVÁ, ČECH, KRÍŽ: *Akciové společnosti*, str. 453.

s § 52 odst. 1 ZOK, výklad této otázky byl však, shodně jako v českém právu před rekodifikací, podrobně rozpracován právní teorií a judikaturní praxí. Za výchozí tezi lze považovat, že jednatelé se musejí chovat jako řádní obchodníci na odpovědné výkonné pozici, kteří samostatně a pečlivě spravují cizí majetkové zájmy.¹⁵⁴ Preference modifikovaného objektivního přístupu je pak zřetelná z nosné myšlenky rozhodnutí OGH ze dne 22. 10. 2003, sp. zn. 3 Ob 287/02f, dle kterého jsou jednatelé však odpovědni pouze za úsilí, které je přiměřené s ohledem na odvětví, velikost společnosti a danou situaci.¹⁵⁵ Požadavky na řádnou péči tedy nesmí být přehnané, ale měly by se posuzovat dle péče, kterou lze očekávat s ohledem na obvyklé schopnosti a znalosti člena statutárního orgánu v daném odvětví a ve společnosti dané velikosti.¹⁵⁶ Rakouská judikatura tudíž dovodila modifikovaný objektivní přístup, který stanoví flexibilní standard požadavku řádné péče při zohlednění konkrétní situace, odvětví, ve kterém je společnost činná a její velikost, přičemž se jedná o parametry, které sice nepřihlížejí k subjektivním schopnostem a vlastnostem individuálního člena orgánu, ale snaží se o věcné vymezení standardizované situace s ohledem na okolnosti dané situace, pro kterou se následně dovozují obvyklé očekávatelné jednání běžné osoby ve srovnatelné pozici.

Toto vymezení dle mého názoru zrcadlí i definice obsažená v § 52 odst. 1 ZOK, když pojednává o *jednání jiné rozumně pečlivé osoby v postavení člena obdobného orgánu obchodní korporace*. Rozumně pečlivá osoba by měla oplývat obvyklými schopnostmi a znalostmi a jednat s úsilím, které je přiměřené s ohledem na odvětví, velikost společnosti a danou situaci, což lze přirovnat k jednání řádného obchodníka na odpovědné výkonné pozici, který samostatně a pečlivě spravuje cizí majetkové zájmy, zároveň by však neměla být vystavena přehnaným požadavkům na péči, které by se odvíjely od jejich specifických

---

¹⁵⁴ Rozhodnutí OGH ze dne 1. 9. 1999., sp. zn. 9 ObA 101/99i: „[...] als es hier wie dort darum geht, dass sich die Mitglieder des geschäftsführenden Organs nicht wie beliebige Unternehmer, sondern wie ordentliche Geschäftsleute in verantwortlich leitender Position bei selbständiger treuhändiger Wahrnehmung fremder Vermögensinteressen verhalten müssen.“ Taktéž rozhodnutí OGH ze dne 26. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k; rozhodnutí OGH ze dne 22. 10. 2003, sp. zn. 3 Ob 287/02f.

¹⁵⁵ Rozhodnutí OGH ze dne 22. 10. 2003, sp. zn. 3 Ob 287/02f: „Nur die Verletzung der Pflicht zu branchenadäquaten, größenadäquaten oder situationsadäquaten Bemühungen kann dem Organ als Pflichtverletzung vorgeworfen werden.“

¹⁵⁶ Rozhodnutí OGH ze dne 17. 10. 2003, sp. zn. 1 Ob 20/03b: „Der Sorgfaltsmaßstab für den Geschäftsführer ist den Fähigkeiten und Kenntnissen, die von einem Geschäftsführer in dem betreffenden Geschäftszweig und nach der Größe des Unternehmens üblicherweise erwartet werden können, zu entnehmen; er darf nicht überspannt werden.“

osobních vlastností, případně posuzována podle péče a opatrnosti, kterou vykazuje v jednání ohledně vlastního majetku.

Osobně nejsem přesvědčen o tom, že se výše zmíněná judikatura Nejvyššího soudu,¹⁵⁷ ze které je dovozována subjektivizace dle osobních vlastností člena orgánu, prosadí bez dalšího i v mezích nové právní úpravy. Zmíněné rozhodnutí bylo postaveno na soudním výkladu ve vztahu ke stanovení míry požadované péče, přičemž zákonná ustanovení neposkytovala v tomto směru žádné bližší vymezení. V tomto ohledu došlo ke změně zakotvením preference objektivního přístupu za současného vymezení požadovaného standardu, který se dle mého názoru přibližuje rakouské koncepci, která je modifikována podle jistých objektivně daných parametrů konkrétní situace, čímž je umožněna jistá variace v míře požadavků na konkrétní osoby ve výkonu funkce.

Přestože tedy podporuji názor, že objektivní přístup je potřeba modifikovat pro zohlednění specifik konkrétních situací, nesouhlasím s autory jako A. Hámorská¹⁵⁸ či L. Balýová,¹⁵⁹ které se vyslovily ve prospěch aplikovatelnosti zmíněných judikátů, dovozujících modifikaci s ohledem na nadstandardní schopnosti individuálního člena orgánu, i na případy podléhající nové právní úpravě. Domnívám se totiž, že zákonná úprava zřetelně směřuje ke konceptu po vzoru rakouské úpravy, který není založen na subjektivních schopnostech konkrétní osoby, ale na objektivních parametrech konkrétní funkce.

Podobně však lze diskutovat uplatnitelnost většiny judikatury, přičemž lze téměř vždy nalézt názorovou polaritu, jak lze ilustrovat na příkladu výše zmíněných usnesení trestního senátu č. 5 Nejvyššího soudu ohledně měřítko péče o vlastní majetek. Přestože zákonodárcem zakotvený standard *jiné rozumně pečlivé osoby* je v kontrastu s průměrem k postavení ve vztahu k vlastním záležitostem, lze nalézt autory, kteří shledávají tato rozhodnutí za relevantní i nadále.¹⁶⁰ Odborná diskuse tudíž zůstane v tomto směru podle všeho otevřena, dokud se neustálí nová konstantní judikatura Nejvyššího soudu pro danou dílčí otázku.

---

¹⁵⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1224/2006; usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. 5 Tdo 1412/2007; nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 9. 2009, sp. zn. 5 Tdo 875/2009.

¹⁵⁸ HÁMORSKÁ, A. *Povinnost členů orgánů obchodních korporací jednat s péčí řádného hospodáře po rekodifikaci*. Obchodněprávní revue, 2012, č. 9, str. 251.

¹⁵⁹ BALÝOVÁ, L. *Péče řádného hospodáře ve volených orgánech obchodních korporací ve světle rekodifikace*. Obchodněprávní revue, 2014, č. 7-8, str. 213.

¹⁶⁰ LAVICKÝ: Občanský zákoník – Komentář, str. 818.

3.4. Pravidlo podnikatelského úsudku

Z konstantní judikatury Nejvyššího soudu vyplývá, že člen statutárního orgánu nese odpovědnost za řádný výkon funkce, nikoliv za výsledek.¹⁶¹ Tím je především cíleno na problém, kdy míra vyžadované péče řádného hospodáře dosáhne natolik svazující úrovně, že je ve svém důsledku v rozporu s účelem obchodní korporace založené za účelem zisku, jelikož nedílnou součástí takového podnikání je podstupování přiměřeného podnikatelského rizika. D. Patěk k tomu uvádí: „*Příliš ochranný postoj soudů by statutární orgány tlačil do pozice konzervativních správců, kteří by spíše uchovávali hodnotu závodu obchodní korporace, což by v mnoha případech směřovalo proti jejich hlavnímu účelu.*“¹⁶²

Obchodní korporace má podobu odvážné smlouvy mezi společníky, která se vyznačuje obecnou nejistotou hospodářského úspěchu k okamžiku jejího založení a dílčími nejistotami spojenými s konkrétními rozhodnutími v rámci každodenního fungování. Není v možnostech jednajícího člena orgánu zohlednit všechny možné vlivy a situace a zcela tak odstranit riziko jednotlivé transakce. I proto není přípustné spojovat výkon funkce statutárního orgánu s odpovědností za výsledek. Naopak je žádoucí připustit a vymezit právo jednajícího člena orgánu na podstupování přiměřeného rozumného a informovaného rizika v zájmu obchodní korporace.

Institutem, který se pro tento účel vyvinul původně v rozhodovací praxi soudů amerického státu Delaware je doktrína *business judgement rule*, neboli pravidla podnikatelského úsudku. Za hlavní složky tohoto přístupu lze označit následující: (i) týká se pouze podnikatelského rozhodnutí, (ii) člen orgánu jedná informovaně, (iii) v dobré víře a (iv) v upřímném přesvědčení, že jedná v nejlepším zájmu obchodní korporace.¹⁶³ Tento koncept byl úspěšně přejat řadou kontinentálních právních řádů. Zde lze upozornit na judikaturní dovození německými soudy,¹⁶⁴ které následně našlo své zákonné zakotvení v německém

---

¹⁶¹ Např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2869/2011; rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2363/2011.

¹⁶² Patěk D. in ČERNÁ, ŠTENGLOVÁ, PELIKÁNOVÁ: Právo obchodních korporací, str. 177-178.

¹⁶³ Viz rozhodnutí Nejvyššího soudu státu Delaware ze dne 1. 3. 1984, *Aronson v. Lewis*, sp. zn. 473 A.2d 805: „*It is a presumption that in making a business decision the directors of a corporation acted on an informed basis, in good faith and in the honest belief that the action taken was in the best interests of the company.*“ Právní věta je dovozena na základě předchozí judikatury jako např. rozhodnutí Court of Chancery státu Delaware ve věcech *Robinson v. Pittsburgh Oil Refinery Corp.*, sp. zn. 126 A. 46, z roku 1924 či *Kaplan v. Centex Corp.*, sp. zn. 284 A.2d 119 z roku 1971. Citovaná rozhodnutí soudů státu Delaware jsou dostupná na <https://casetext.com/>.

¹⁶⁴ Rozhodnutí BGH ze dne 21. 4. 1997, ve věci ARAG/Garmenbeck.

zákoně o akciových společnostech¹⁶⁵ a bylo v mezidobí přejato i do rakouské judikatury,¹⁶⁶ přičemž k jeho uzákonění došlo v Rakousku až počátkem letošního roku.¹⁶⁷ Nutno však upozornit na skutečnost, že koncept prošel v těchto jurisdikcích zřetelným stupněm modifikace, např. posunem od požadavku upřímného přesvědčení, že člen orgánu jedná v nejlepším zájmu obchodní korporace k požadavku možnosti rozumně se domnívat na základě přiměřených informací, že člen orgánu jedná pro dobro obchodní korporace. Dalším případem je závěr německé teorie, že pod pojem podnikatelského rozhodnutí nelze zahrnout případy, kdy byla rozhodnutí přijatá v rozporu s právními předpisy, stanovami nebo zájmy společnosti, případně kdy k přijetí zavazovala povinnost stanovená právními předpisy, společenskou smlouvou, smlouvou o výkonu funkce nebo závaznými pokyny,¹⁶⁸ který byl přejat i rakouskou doktrínou.¹⁶⁹ Bližším vymezením vývoje a současného výkladu pravidla podnikatelského úsudku v rakouském právu jsem se zabýval v kapitole 2.5 v předchozí části této práce.

Judikатурní vývoj ve směru k pravidlu podnikatelského úsudku lze zaznamenat i v českém právu, a to již za účinnosti obchodního zákoníku, přičemž nelze opomenout, že jej doprovázela značná publikační činnost odborné právní veřejnosti, která se v zásadě shodovala na přínosu jeho zavedení.¹⁷⁰

---

¹⁶⁵ Ustanovení § 93 odst. 1 věta 2 zákona o akciových společnostech (AktG): „*Porušením povinnosti není, pokud se člen představenstva při podnikatelském rozhodování může rozumně domnívat, že na základě přiměřených informací jednal pro dobro obchodní korporace.*“ (překlad autora) „*Eine Pflichtverletzung liegt nicht vor, wenn das Vorstandsmitglied bei einer unternehmerischen Entscheidung vernünftigerweise annehmen durfte, auf der Grundlage angemessener Information zum Wohle der Gesellschaft zu handeln.*“

¹⁶⁶ Např. rozhodnutí OGH ze dne 26. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k, rozhodnutí OGH ze dne 22. 5. 2003, sp. zn. 8 Ob 262/02s, rozhodnutí OGH ze dne 17. 10. 2003, sp. zn. 1 Ob 20/03b či rozhodnutí OGH ze dne 11. 6. 2008, sp. zn. 7 Ob 58/08t.

¹⁶⁷ Ustanovení § 25 odst. 1a GmbHG: „*Jednatel jedná v souladu s péčí řádného obchodníka, pokud není při podnikatelském rozhodování veden (společnosti) cizím zájmem a na základě přiměřených informací se smí domnívat, že jedná pro dobro obchodní korporace.*“ (překlad autora) „*Ein Geschäftsführer handelt jedenfalls im Einklang mit der Sorgfalt eines ordentlichen Geschäftsmannes, wenn er sich bei einer unternehmerischen Entscheidung nicht von sachfremden Interessen leiten lässt und auf der Grundlage angemessener Information annehmen darf, zum Wohle der Gesellschaft zu handeln.*“

¹⁶⁸ SCHNEIDER, Sven H. „*Unternehmerische Entscheidungen*“ als Anwendungsvoraussetzung der Business Judgement Rule, Der Betrieb 2005, 13/2005, str. 710; HAUSCHKA, Christoph E., Grundsätze pflichtgemäßer Unternehmensführung nach dem Entwurf eines Gesetzes zur Unternehmensintegrität und zur Modernisierung des Anfechtungsrechts (UMAG), Zeitschrift für Rechtspolitik 2004, str. 66.

¹⁶⁹ REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008), Rz 40.

¹⁷⁰ Např. HAVEL, B. Synergie péče řádného hospodáře a podnikatelského úsudku. Právní rozhledy, 2007, č. 11, str. 416; ČECH, P. Péče řádného hospodáře a povinnost loajality. Právní rádce, 2007, č. 3, str. 7 nebo BROULÍK, J. Pravidlo podnikatelského úsudku a riziko. Obchodněprávní revue. 2012, č. 6, str. 164-165.

Mezi hlavními argumenty pro zavedení pravidla lze zmínit imanentní rizikovost lidského rozhodování a potřebu umožnit členům statutárních orgánů racionalizovat svá rozhodnutí a vyhnout se negativním následkům, které nemohli předpokládat či ovlivnit.¹⁷¹ S tím souvisí i požadavek soudního přezkumu z pohledu ex ante s přihlédnutím pouze ke skutečnostem, které mohly být jednatelovi členovi orgánu známy v době rozhodnutí,¹⁷² přičemž vzhledem k odlišnostem požadavků kladených na znalosti a zkušenosti osoby soudce a osoby jednající za obchodní korporaci je nevhodné, aby soudce přezkoumával konkrétní rozhodnutí po jeho obsahové stránce, jelikož by tím fakticky zasahoval do podstaty výkonu podnikání.¹⁷³ J. Lasák ke smyslu tohoto institutu uvádí: „*Pravidlo podnikatelského úsudku vymezuje rozsah soudního přezkumu, nikoliv standard chování členů orgánů obchodní korporace. Vychází z ideje, že soudce není Steve Jobs nebo Warren Buffet, a nejsou tak v postavení, aby byli schopni náležitě přezkoumávat podnikatelské rozhodnutí členů statutárního orgánu. Jsou to právníci, nikoliv podnikatelé. Soud by měl proto přezkoumávat, lépe řečeno ověřovat, pouze rozhodovací proces (zda proběhl lege artis).*“¹⁷⁴

Právní teorie dovozovala existenci pravidla podnikatelského úsudku i bez výslovného zákonného podkladu, ať již v rámci široké zákonné formulace péče řádného hospodáře¹⁷⁵ nebo na základě vztažení všeobecně platného práva na omyl na výkon funkce související s odvážnou smlouvou společníků, pro kterou je riziko omylu esenciální složkou.¹⁷⁶

Trestní senát č. 5 Nejvyššího soudu zavedl prvky zmíněného pravidla v odůvodnění usnesení ze dne 23. 11. 2005, sp. zn. 5 Tdo 1143/2005, kde uvedl: „*[J]e sice nepochybné, že představenstvo akciové společnosti, stejně jako jiné podobné orgány, musí při rozhodovacím procesu zohlednit celou řadu různých okolností, přičemž za běžného stavu věcí nelze požadovat stoprocentní správnost a bezchybnost jakéhokoli rozhodnutí. [...] Nejde tedy o to, zda by rozhodnutí představenstva mělo být stoprocentně správné, ale posuzované rozhodnutí je již svojí podstatou v neprospěch společnosti a v rozporu se základními povinnostmi členů*

---

¹⁷¹ HAVEL, B. Synergie péče řádného hospodáře a podnikatelského úsudku. Právní rozhledy, 2007. č. 11, str. 414.

¹⁷² BROULÍK, J. Pravidlo podnikatelského úsudku a riziko. Obchodněprávní revue. 2012, č. 6, str. 166.

¹⁷³ ČECH, P. Péče řádného hospodáře a povinnost loajality. Právní rádce, 2007, č. 3, str. 7.

¹⁷⁴ Lasák J. in LASÁK: Komentář k ZOK, § 51.

¹⁷⁵ ČERNÁ: Obchodní právo, str. 254.

¹⁷⁶ HAVEL, B. Synergie péče řádného hospodáře a podnikatelského úsudku. Právní rozhledy, 2007. č. 11, str. 416.

*představenstva.*¹⁷⁷ Vymezil tím jeden z tradičních požadavků pravidla podnikatelského úsudku, kterým je jednání v zájmu obchodní korporace, když zároveň připustil, že odpovědnost za rozhodnutí není vázána na správnost rozhodnutí. Z rozhodnutí občanskoprávního senátu č. 29 Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2011, sp. zn. 29 Cdo 4276/2009 vyplynulo, že jednatel je oprávněn při zohlednění všech okolností spojených s daným rozhodnutím odůvodněně ustoupit od vymáhání pohledávek společností, jelikož dané rozhodnutí představuje součást obchodního vedení. Za konstantní judikaturu se následně prosadil právní názor, že *„člen představenstva odpovídá za řádný (v souladu s požadavkem péče řádného hospodáře jsoucí) výkon funkce, nikoliv za výsledek své činnosti. Jedná-li člen představenstva s péčí řádného hospodáře, není povinen hradit společnosti škodu, byť by v důsledku takového jednání vznikla.*“¹⁷⁸ Zmíněný soudní výklad nelze dle mého názoru považovat přímo za převzetí pravidla podnikatelského úsudku, spíše je jedná podobně jako v rakouské judikatuře o vytvoření prostoru pro uvážení při podnikatelském rozhodování o věcech obchodního vedení (viz kapitola 2.5 předchozí části).

Plnohodnotné pravidlo podnikatelského úsudku se do českého právního řádu dostalo až s účinností zákona o obchodních korporacích dne 1. 1. 2014. Jak bylo výše naznačeno, jednalo se o institut v dané době hojně diskutovaný a do jisté míry dovozovaný soudním výkladem, hlavním inspiračním zdrojem však zůstávaly zahraniční úpravy, k čemuž důvodová zpráva uvádí následující: *„V návaznosti na zahraniční zkušenosti se zavádí pravidlo podnikatelského úsudku (business judgement rule), které dává možnost jednajícímu orgánu, aby prokazoval, že v rámci rozhodování jednal lege artis a tedy nenese odpovědnost za případnou újmu (i kdyby ji v ekonomickém smyslu způsobil). Toto řešení, které se v poslední době zapracovalo také v německém akciovém zákoně, stojí na koncepci, že jedná-li (rozhoduje-li) někdo náležitě, informovaně a v zájmu společnosti, nemůže nést veškerá rizika, která mohou v rámci podnikání nastat. Je-li celková koncepce společnosti vystavěna na smlouvě s nejistým výsledkem, není možné chtít po profesionálním managementu, aby nesl všechna možná rizika svého jednání, tedy i ta, která nemohl ovlivnit.*“¹⁷⁹

---

¹⁷⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 11. 2005, sp. zn. 5 Tdo 1143/2005.

¹⁷⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2363/2011; rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2869/2011 nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2013, sp. zn. 29 Cdo 663/2013.

¹⁷⁹ HAVEL: ZOK s důvodovou zprávou a rejstříkem, str. 53.

Pravidlo podnikatelského úsudku obsahuje ustanovení § 51 odst. 1 ZOK,¹⁸⁰ přičemž jde o speciální úpravu k obecné povinnosti péče řádného hospodáře (§ 159 odst. 1 OZ), která se vztahuje jen na členy orgánu obchodní korporace.¹⁸¹ Péče řádného hospodáře se vyznačuje požadavky na (i) loajalitu, (ii) potřebné znalosti a pečlivost. Smyslem pravidla podnikatelského úsudku je zvýšit právní jistotu jednajícího člena orgánu ve vztahu k naplnění druhého požadavku. Toho je dosaženo tím, že pokud za předpokladu, že jedná s nezbytnou loajalitou, učinil (i) podnikatelské rozhodnutí a mohl při tom (ii) v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná (iii) informovaně a (iv) v obhajitelném zájmu obchodní korporace, pak jednal s potřebnými znalostmi a pečlivostí. Požadavek loajality tudíž představuje nutnou složku samotné péče řádného hospodáře, bez které nelze k posouzení aplikace pravidla podnikatelského úsudku ani přistoupit.

3.4.1. Podnikatelské rozhodnutí

Pokud se prokáže, že člen orgánu jednal loajálně, je třeba posoudit, zda jde v daném případě o podnikatelské rozhodnutí. D. Patěk tento pojem vymezuje jako: „[...] rozhodnutí o způsobu realizace předmětu podnikání dané obchodní korporace (v širším slova smyslu). Takovým rozhodnutím však není dilema, zda má dodržet předepsané právní povinnosti. Pokud by jednatel zvažoval krácení daňové povinnosti a zjišťoval při tom pravděpodobnost úspěšné daňové kontroly, i kdyby postupoval pečlivě a sledoval tím zvýšení zisku společnosti, nemohl by se v případě vzneseného práva na náhradu škody vzniklé uložením pokuty ze strany finančního úřadu bránit pravidlem podnikatelského úsudku.“¹⁸² Za stále relevantní považuji dále názor P. Čecha, který již za předchozí zákonné úpravy dovozoval, že pravidlo podnikatelského úsudku (resp. tehdejší soudně dovozený prostor pro uvážení při podnikatelském rozhodování) nelze aplikovat na jednání členů dozorčí rady v rámci její kontrolní činnosti, jelikož nejde o případy, kdy by jim příslušela významná diskreční oprávnění.¹⁸³

Za rozhodování o způsobu realizace předmětu podnikání dané obchodní korporace v širším slova smyslu lze tedy považovat rozsáhlejší okruh rozhodnutí statutárního orgánu než

---

¹⁸⁰ Ustanovení § 51 odst. 1 ZOK: *Pečlivě a s potřebnými znalostmi jedná ten, kdo mohl při podnikatelském rozhodování v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace; to neplatí, pokud takovéto rozhodování nebylo učiněno s nezbytnou loajalitou.*

¹⁸¹ BĚLOHLÁVEK: Komentář k ZOK, str. 342.

¹⁸² Patěk D. in ČERNÁ, ŠTENGLOVÁ, PELIKÁNOVÁ: Právo obchodních korporací, str. 178.

¹⁸³ ČECH, P. *Péče řádného hospodáře a povinnost loajality*. Právní rádce, 2007, č. 3, str. 8.

pouze rozhodnutí v rámci obchodního vedení, jelikož se jedná i o další rozhodnutí, která jdou sice nad rámec samotného obchodního vedení, koncepčně nebo programově se však stále týkají způsobu realizace předmětu podnikání. Výchozím bodem je tedy poměrně rozsáhlý soubor rozhodnutí, který představuje, dle mého názoru, převažující většinu rozhodnutí, která člen statutárního orgánu v rámci výkonu své funkce činí. To je však třeba vnímat pouze za výchozí bod, který je významně modifikován podmínkou, že se nesmí jednat o rozhodnutí, ke kterému je statutární orgán vázán určitou formou povinnosti, tedy případy, kdy nemá možnost „podnikatelského“ uvážení, tedy volby z několika alternativ řešení dané situace, která se váže k realizaci podnikání. Toto omezení lze původně nalézt v německé právní teorii,¹⁸⁴ která upírá členu statutárního orgánu právo na ochranu formou pravidla podnikatelského úsudku, pokud bude rozhodnutí v rozporu s právními předpisy, popř. společenskou smlouvou, nebo pokud půjde o pouhou realizaci povinnosti stanovené právním předpisem nebo společenskou smlouvou. Výsledný soubor rozhodnutí, která lze pokládat za *podnikatelské rozhodnutí* v rámci aplikace pravidla podnikatelského úsudku, se tudíž v důsledku rozsáhlé regulace činnosti a jednání spojených s podnikáním nebo s obchodním vedením zužuje na výrazně menší okruh rozhodnutí, ve kterých má statutární orgán volnost uvážení. Tento prvek je dle mého názoru naprosto zásadní při analýze možnosti vyvinění s odkazem na pravidlo podnikatelského úsudku, jelikož se domnívám, že převážná většina významných případů porušení péče řádného hospodáře se v určité podobě váže na nesplnění zákonných nebo vnitrokorporačních povinností, čímž je v řadě případů, dle mého názoru, vyloučena aplikace pravidla podnikatelského úsudku na tyto případy. Nelze ho tudíž vnímat jako spásný prostředek ochrany statutárního orgánu při dodržení kritérií, která budou představena v následujících podkategoriích, ale do jisté míry okrajový korektiv ochraňující aplikaci „podnikatelského“ uvážení v případech, kdy je vhodné a vyžadované z povahy účelu obchodní korporace.

I z rakouské teorie vyznívá podpora vymezení podnikatelského rozhodnutí v rámci prostoru, kde má statutární orgán možnost uvážení, a po vzoru německé doktríny vylučuje

---

¹⁸⁴ SCHNEIDER, Sven H. „Unternehmerische Entscheidungen“ als Anwendungsvoraussetzung der Business Judgement Rule, Der Betrieb 2005, 13/2005, str. 710; HAUSCHKA, Christoph E., Grundsätze pflichtgemäßer Unternehmensführung nach dem Entwurf eines Gesetzes zur Unternehmensintegrität und zur Modernisierung des Anfechtungsrechts (UMAG), Zeitschrift für Rechtspolitik 2004, str. 66.

jednání na základě povinnosti ze zákona nebo úředního rozhodnutí.¹⁸⁵ Zdůrazňován je především požadavek zákonného a zároveň loajálního jednání vůči společnosti.¹⁸⁶ Nad rámec výše zmíněných úvah však rakouská judikatura a doktrína diskutují specifický aspekt podnikatelského rozhodování, který dle mého vědomí není českou judikaturou ani doktrínou dosud vnímán. Jde o možnost požadovat započtení výhod dosažených protiprávním podnikatelským rozhodnutím na vzniklé škodě, resp. jde o přístup k posuzování podnikatelských rozhodnutí v rámci určité obchodní politiky nebo strategie jako k celku, při kterém je možné škody v následku porušení řádné péče kompenzovat přínosy v rámci celého souboru daných rozhodnutí. Tato diskuse byla zřejmě zahájena právní větou z rozhodnutí OGH ze dne 8. 2. 1990, sp. zn. 6 Ob 747/89, kde soud stanovil, že při stanovení výše škody následkem jednání v rámci obchodní politiky nebo strategie, která byla obecně schválena společníky, je třeba posuzovat porušení řádné péče a související škodu vzhledem k celé této politice (při zohlednění jejích přínosů), nikoliv pouze pro vybrané jednotlivé závazky.¹⁸⁷ J. Reich-Rohrwig, k tomuto uvádí, že při protiprávním podnikatelském rozhodnutí je třeba zohlednit přijatelnost právně konformních alternativ a jednatel má možnost požadovat započtení dosažené výhody proti vzniklé škodě.¹⁸⁸

Osobně shledávám tento koncept za velmi zajímavý, ve smyslu toho, jak odráží podnikatelskou realitu, kterou je často potřeba vnímat prizmatem souborů souvisejících jednání a rozhodnutí, která je vhodné posuzovat společně, namísto vyčleňování jednoho problematického rozhodnutí z tohoto širšího celku, které vede k nepřiměřenému zatížení člena statutárního orgánu. Jedná se o koncept, který je dle mého vědomí neznámý české teoretické i

---

¹⁸⁵ KREJCI, H.: Sorgfalt und Unternehmerwagnis, str. 351, 354 a násl.; TORGGELER, U. Business Judgment Rule und unternehmerische Ermessensentscheidungen, Zeitschrift für Europarecht, Internationales Privatrecht und Rechtsvergleichung. 2002, str. 133 a násl.; rozhodnutí OGH ze dne 26. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k, rozhodnutí OGH ze dne 22. 5. 2003, sp. zn. 8 Ob 262/02s, rozhodnutí OGH ze dne 11. 6. 2008, sp. zn. 7 Ob 58/08t, rozhodnutí OGH ze dne 31. 10. 1973, sp. zn. 1 Ob 179/73, rozhodnutí OGH ze dne 17. 10. 2003, sp. zn. 1 Ob 20/03b, rozhodnutí OLG Wien ze dne 6. 10. 1999, sp. zn. 8 Ra 263/99a, rozhodnutí BGH ze dne 21. 4. 1997, ve věci ARAG/Garmenbeck, rozhodnutí BGH ze dne 6. 6. 1994, sp. zn. II ZR 292/91.

¹⁸⁶ Rozhodnutí OGH ze dne 24. 6. 1998, sp. zn. 3 Ob 34/97i: „Es ist zwar gewiß zutreffend, daß das Fehlschlagen unternehmerischer, durch den Geschäftsführer getroffener Entscheidungen nicht bereits an sich haftungsbegründend ist, würde doch sonst dem Geschäftsführer nahezu in Form einer Erfolgshaftung das typische, die Gesellschaft treffende Unternehmerrisiko aufgebürdet werden. Nur eine Verletzung branchen-, größen- und situationsadäquater Bemühungen wäre ihm als Pflichtverletzung vorzuwerfen. Wenn eine Handlung einen Schaden verursacht hat, ist zu prüfen, ob dieses Verhalten rechtswidrig ist, ob etwa ein Verstoß gegen eine Verhaltenspflicht vorliegt.“ (překlad autora).

¹⁸⁷ Rozhodnutí OGH ze dne 8. 2. 1990, sp. zn. 6 Ob 747/89.

¹⁸⁸ REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008), Rz 39.

judikturní koncepci péče řádného hospodáře, přesto však shledávám potenciál pro hlubší odbornou diskusi nad jeho přenositelností do českého právního řádu.

U podnikatelského rozhodnutí musí tedy jít o rozhodnutí, které spadá převážně pod obchodní vedení a statutární orgán v něm má možnost uvážení, tedy výběr z více možných alternativ. O takový případ nepůjde, po vzoru výše zmíněných závěrů vycházejících původně z německé právní teorie,¹⁸⁹ pokud bude rozhodnutí v rozporu s právními předpisy, popř. zřejmě i společenskou smlouvou, nebo pokud půjde o pouhou realizaci povinnosti stanovené právním předpisem nebo společenskou smlouvou.

3.4.2. Dobrá víra

Ve vztahu k dalším prvkům pravidla podnikatelského úsudku je významné připomenout, že nový občanský zákoník zavedl v ustanovení § 7 OZ vyvratitelnou právní domněnku dobré víry, která je obecně aplikovatelná a dopadá tedy i na jednání člena orgánu obchodní korporace. Dobrou víru lze vymezit jako nezaviněnou nevědomost o právních nedostatecích určitého právního stavu.¹⁹⁰ Vyloučena bude tedy aplikace pravidla v případě, že se prokáže, že člen orgánu věděl nebo vědět měl a mohl, že nejedná informovaně nebo v obhajitelném zájmu obchodní korporace. Za případný shledávám i názor D. Borsíka, který dovozuje, že „[n]a rozdíl od běžného konceptu dobré víry, kterou vylučuje každá nevědomá nedbalost, je ovšem dobrý důvod domnívat se, že aplikaci dobré víry v rámci pravidla podnikatelského úsudku bude vylučovat až hrubá nedbalost. Je tomu tak proto, že tím dochází jednak k akceptaci amerického inspiračního zdroje a jednak k diferenciaci odpovědnosti členů orgánů různých korporací. Konstituuje se tím dělicí čára mezi odpovědností členů orgánů obchodních korporací na jedné straně a odpovědností členů orgánů jiných právnických osob na straně druhé.“¹⁹¹ Otázku dobré víry však pokládám za akademicky poměrně rozsáhle zpracovanou, byť nikoliv cíleně ve vztahu k požadavkům na aplikaci pravidla podnikatelského úsudku. Neshledávám však v této práci dostatečný prostor, kde diskusi v tomto směru obohatit. Budu tudíž věnovat pozornost spíše neurčitým právním pojmům informovaného jednání a jednání

---

¹⁸⁹ SCHNEIDER, Sven H. „Unternehmerische Entscheidungen“ als Anwendungsvoraussetzung der Business Judgement Rule, Der Betrieb 2005, 13/2005, str. 710; HAUSCHKA, Christoph E., Grundsätze pflichtgemäßer Unternehmensführung nach dem Entwurf eines Gesetzes zur Unternehmensintegrität und zur Modernisierung des Anfechtungsrechts (UMAG), Zeitschrift für Rechtspolitik 2004, str. 66.

¹⁹⁰ HURDÍK: Zásady soukromého práva, str. 123.

¹⁹¹ BORSÍK, D. Péče řádného hospodáře a pravidlo podnikatelského úsudku bez legend. Obchodněprávní revue. 2015, ISSN 1803-6554, str. 201.

v obhajitelném zájmu obchodní korporace, se kterými mohou být spojeny jisté interpretační obtíže.

3.4.3. Informované jednání

Zákonná formulace *jednat informovaně* poskytuje pouze neostrou představu o tom, na základě čeho musí člen orgánu v dobré víře jednat, aby naplnil předpoklady aplikace pravidla podnikatelského úsudku. D. Patěk tento pojem však výstižně rozvedl: „*Požadavek informovaného jednání vede volený orgán k získání relevantních, v daném místě a čase pro něj dostupných informací pro co nejlepší rozhodnutí. Mnohdy v podnikání platí, že jasno o všech relevantních skutečnostech je až ve chvíli, kdy už je podnikatelská příležitost, které se mohl volený orgán chopit, ztracena.*“¹⁹² V tomto směru se tudíž zvláště často uplatní požadavek na soudní posuzování dané situace ex ante s ohledem pouze na informace, které si mohl být člen orgánu rozumně schopen obstarat. J. Lasák k tomuto uvádí: „*Povinnost informovanosti lze vymezit tak, že se člen orgánu obchodní korporace seznámil se všemi materiálními informacemi, které byly v daném čase a místě ve vztahu k posuzovanému podnikatelskému rozhodnutí rozumně dostupné. Člen orgánu obchodní korporace jinými slovy nemusí být obeznámen s každou skutečností, nesplní-li konkrétní informace požadavek materiálnosti. Materiálnost konkrétních informací je přitom nutné posuzovat z hlediska relevance a závažnosti.*“¹⁹³ Tím je kladen zvýšený nárok na kvalitu osoby soudce. Ten musí být nejen schopen vymezit, které informace lze do této skupiny zahrnout a které nikoliv, ale zároveň se musí při tvorbě svého úsudku oprostit od případných znalostí o vývoji situace nejen v konkrétním případě, ale v celkovém podnikatelském obraze, který s tímto případem souvisí a měl vliv na posuzované podnikatelské rozhodnutí. Po soudci se tedy vyžaduje, aby rozhodl o potřebném standardu s ohledem na postavení jednající osoby v podnikatelském smyslu. Proto lze dovodit, že „*[j]e akceptovatelné, že se statutární orgán rozhodne s ohledem na možné podobné chování konkurence pro určitý postup, i když nejsou dosud známé všechny informace, z nichž vyplýne míra úspěšnosti daného postupu. Musí se však rozhodovat na základě určitých informací a jejich shromáždění a vyhodnocení v případném soudním řízení prokázat, nemůže se spoléhat pouze na svůj podnikatelský instinkt.*“¹⁹⁴ Obdobně J. Hejda

---

¹⁹² Patěk D. in ČERNÁ, ŠTENGLOVÁ, PELIKÁNOVÁ: Právo obchodních korporací, str. 178.

¹⁹³ LASÁK: Komentář k ZOK, § 51.

¹⁹⁴ Patěk D. in ČERNÁ, ŠTENGLOVÁ, PELIKÁNOVÁ: Právo obchodních korporací, str. 178.

pojednávám o jednání „na podkladě dostatku informací, na jejichž základě lze učinit kvalifikované informované rozhodnutí.“¹⁹⁵

Rakouská úprava obsahuje nově zákonné vymezení požadavku na *jednání na základě přiměřených informací*,¹⁹⁶ ve kterém se odráží dosavadní vývoj rakouské (popř. německé) judikatury a doktríny. Ta ostatně nabízí i několik dílčích závěrů, ke kterým lze dle mého názoru přihlédnout i při výkladu požadavku na informované jednání v českém prostředí. Předně se zdůrazňuje, že je to statutární orgán, komu připadá povinnost zajistit organizační strukturu obchodního závodu pro vhodný tok informací, díky které bude mít pravidelně k dispozici relevantní informace o jeho vývoji.¹⁹⁷ Tento závěr je dle mého názoru s ohledem na srovnatelný význam statutárních orgánů v organizaci obchodní korporace a na srovnatelný související rozsah jednateelských oprávnění relevantní v obou jurisdikcích. Rakouská doktrína i judikatura na tomto základě následně dovodila, že statutární orgán, kterému se nedostává potřebných informací o hospodářské situaci podniku a přes jeho snahu nelze v tomto ohledu dosáhnout organizačních změn, má povinnost se buďto bezodkladně domáhat svého práva na informace soudní cestou, nebo z funkce odstoupit. Jinak rozhoduje na základě nedostatečných informací a v důsledku nese odpovědnost za porušení péče řádného obchodníka.¹⁹⁸ Tuto úvahu shledávám za uplatnitelnou i v rámci českého pojetí povinnosti péče řádného hospodáře, jelikož celkově je kladen důraz na aktivitu jednajícího člena orgánu ve směru zajištění si dostatečných podkladů pro informované jednání, což je však pouhý projev jeho povinnosti jednat s pečlivostí a potřebnými znalostmi, které se dle mého názoru projevují mimo jiné v tom, že je schopen posoudit, zda jemu dostupné informace poskytují dostatečně komplexní obraz situace pro informované podnikatelské rozhodnutí, a případně podniknout potřebné kroky k tomu, aby si dostatečné informace opatřil.

Zajímavý je také závěr rakouské právní doktríny o závazku kolegiální spolupráce mezi členy orgánu a mezi jednotlivými orgány obchodní korporace, který jim mimo jiné ukládá povinnost informovat ostatní o podstatných skutečnostech, a to včetně skutečností, které se člen orgánu dozvěděl mimo výkon své funkce.¹⁹⁹

---

¹⁹⁵ Hejda J. in ČÁP, JAHELKA, JOSKOVÁ, HEJDA, VANĚČKOVÁ: Zákon o obchodních korporacích, str. 62.

¹⁹⁶ Ustanovení § 25 odst. 1a GmbHG.

¹⁹⁷ REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008), Rz 57.

¹⁹⁸ REICH-ROHRWIG, J.: GmbH-Recht (1997), Rz 2/668; rozhodnutí OGH ze dne 13. 6. 2006, sp. zn. 11 Os 52/05i.

¹⁹⁹ REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008), Rz 60.

Nejsem si vědom toho, že by česká právní věda dovodila tento závazek členů orgánu, přestože lze identifikovat konstrukční prvky této obligace i v českém právu společností. Pokládám za ně organizaci orgánů společnosti, co do jejich hierarchie a účelu pro fungování a dosahování zájmů obchodní korporace, zásady kolegiální spolupráce, které lze dovodit pro kolegiální orgány (přestože je otázka, do jaké míry je lze vztahovat na orgány, které nejsou koncipovány jako kolegiální), a především pak požadavek loajality, který je dle mého názoru jednou z hlavních zásad výkonu funkce v orgánu obchodní korporace a prozařuje do řady institutů této právní problematiky. S ohledem na tyto prvky, které jsou vlastní jak českému, tak rakouskému právu společností a s ohledem na rozumné požadavky spojené s výkonem funkce člena orgánu obchodní korporace shledávám povinnost informační povinnosti o podstatných skutečnostech mezi členy orgánu či mezi orgány za smysluplnou a v zájmu obchodní korporace, jelikož efektivní sdílení informací v rámci její organizace může jistě významně přispět k řádnému rozhodování ve věcech obchodního vedení. To se týká i případu, kdy jednatele společnosti s ručením omezením tvoří kolektivní statutární orgán, jelikož vnímám závazek loajality v rozsahu, který zahrnuje povinnost sdílet podstatné informace mezi jednotlivými složkami vnitřní organizace obchodní korporace tak, aby bylo pokud možno zabráněno jednání, které by nebylo v zájmu obchodní korporace, a tato skutečnost byla známá některé z těchto složek. Nepokládám však za přenositelný bez dalšího rozsah, ve kterém tuto obligaci dovozuje rakouská doktrína, jelikož nenacházím dostatečné podklady pro dovození tohoto závazku i na ty skutečnosti, které osoba získala mimo výkon funkce. Tento rozsah totiž shledávám za přílišný zásah do osobních záležitostí člena orgánu, který by mohl potenciálně vést k neúnosnému zásahu do soukromí a nepřiměřeně striktní interpretaci loajality vůči obchodní korporaci a skrze ni k jiným osobám, které jsou členy jejích orgánů nebo jejími ekonomickými vlastníky.

3.4.4. Jednání v obhajitelném zájmu

U posledního rozebíraného prvku pravidla podnikatelského úsudku, požadavku *jednání v obhajitelném zájmu*, pak zákonná úprava ustanovení § 51 odst. 1 ZOK po vzoru kontinentálních úprav (a na rozdíl od výše představené originální judikatury státu Delaware) nestaví na absolutizaci požadavku nejlepšího zájmu obchodní korporace, ale volí formulaci postavenou na obhajitelnosti. Jde o smysluplně vymezenou míru, která otevírá prostor soudnímu uvážení s ohledem na okolnosti konkrétního případu. Souhlasím tudíž

s J. Kožiakem, popř. J. Hejdou,²⁰⁰ že „[a]bsolutizace obhajitelného zájmu korporace na její jediný nejlepší zájem by tak členu orgánu korporace nepřiměřeně svazovala ruce.“²⁰¹

Před rozbořem možných hledisek obhajitelnosti považují však za vhodné vymezit okruh zájmů, jejichž zohlednění je, dle mého názoru, v podnikatelském rozhodnutí statutárního orgánu potřeba zohledňovat, a tudíž které představují subjekty, jejichž zájmy ve vztahu k alternativám daného rozhodnutí budou zvažovány pro posouzení jeho obhajitelnosti. V rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 24. 2. 2009, sp. zn. 29 Cdo 3864/2008, Nejvyšší soud vyjádřil názor, že: „[s]oučástí náležité péče bylo mimo jiné i to, že člen představenstva dává při rozhodování při výkonu funkce přednost zájmům společnosti před zájmy akcionáře, který jej do funkce vahou svých hlasů prosadil.“ Z tohoto výkladu lze tedy zcela zřejmě uvažovat o korporaci jako o subjektu s určitým vymezeným okruhem zájmů, který je vyjádřený především v zakladatelském jednání, zároveň však je korporace promítnutím souboru zájmů subjektů, které na její existenci jsou přímo či nepřímo zúčastněni. Ačkoliv určujícími zájmy jsou zájmy společníků, nelze je se zájmy společnosti ztotožňovat.²⁰² Definice okruhu zájmů, které jsou zahrnuty a vytváření tak obsah zájmů obchodní korporace, která sama představuje pouhý právní konstrukt, tudíž lze, dle mého názoru, v jejích zájmech shledávat pouhou projekci či společné ohnisko zájmů jiných osob, které na existenci této právní osoby mají přímý nebo nepřímý vliv, je nesnadná. Právní (popř. ekonomická) teorie operuje se dvěma základními koncepty: (i) *shareholder value*, který je postavený na dominanci zájmů společníků obchodní korporace, tedy v podstatě na maximalizaci její hodnoty a (ii) *stakeholder value*, který navíc zohledňuje i zájmy dalších zúčastněných osob (především zaměstnanců, odběratelů, dodavatelů, věřitelů a místního společenství). *Shareholder value* model je vlastní teorií obchodních korporací, které soustředí účel korporace výhradně na zájmy jejích společníků nebo akcionářů a za nejvýznamnější ukazatel vnímají kapitálovou hodnotu korporace a její schopnost generovat dividendy. V moderní době se však objevuje řada teorií, které pokládají tento model za přežitý a zdůrazňují význam obchodních korporací pro řadu dalších subjektů, z čehož dovozují, že je nutno při správě korporace a v rámci jejího rozhodování přihlížet i k jiným ukazatelům, než hodnota kapitalizace a výše dividendy. Zároveň prosazují ochranu a přihlížení k zájmům, které nejsou zcela měřitelné, ba ani nemají

---

²⁰⁰ Hejda J. in ČÁP, JAHIELKA, JOSKOVÁ, HEJDA, VANĚČKOVÁ: Zákon o obchodních korporacích, str. 62.

²⁰¹ KOŽIAK, J. *Pravidlo podnikatelského úsudku v návrhu zákona o obchodních korporacích (a zahraničních právních úpravách)*. Obchodněprávní revue, 2012, č. 4, str. 111.

²⁰² BROULÍK, J. *Pravidlo podnikatelského úsudku a riziko*. Obchodněprávní revue. 2012, č. 6, str. 162.

přímý vztah k hlavnímu účelu korporace. *Stakeholder value* model tak nabývá podob jako je *enlightened shareholder value*, který stojí na myšlence udržení hlavní orientace na zisk společníků, ale s dlouhodobou orientací na udržitelný rozvoj, nebo *corporate social responsibility*, který zdůrazňuje závazek korporace vůči širšímu okruhu subjektů, se kterými má přímé nebo nepřímé vztahy, ať se jedná o zaměstnance, místní komunitu nebo celou společnost (např. při ochraně životního prostředí). V souladu s hlavními ideovými proudy západních demokratických států lze zaznamenat preferenci modernějšího konceptu *stakeholder value*, se zdůrazněním odlišností v pojetí tohoto modelu, jak jsem již naznačil zmíněnými příklady jeho podob. D. Patěk k tomuto uvádí: „*Evropská tendence k tomuto pojetí je dále posilována v reakci na finanční krizi, jejíž příčina je spatřována i v jednostranném zaměření na ekonomické ukazatele. Podporována i na unijní úrovni proto je společenská odpovědnost obchodních korporací (corporate social responsibility), tj. odpovědnost za dopady jejich činů na okolí a společnost obecně.*“²⁰³

Rakouská forma pravidla podnikatelského úsudku od 1. 1. 2016 operuje s pojmem domněnky *jednání pro dobro obchodní korporace* založené na přiměřených informacích.²⁰⁴ Dosavadní judikaturní vymezení se zřejmě uplatní nadále i po zavedení této zákonné definice. Funkce jednatele totiž i nadále představuje formu správy cizích majetkových zájmů, a ti tedy při obchodním vedení musejí cílit na přínos pro obchodní korporaci a vyvarování se škod obchodní korporace.²⁰⁵ Blíže se k tomu pak vyjádřil OGH v rozhodnutí ze dne 22. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k: „*Člen orgánu tudíž neporuší od něj vyžadovanou péči řádného obchodníka, pokud v okamžiku uskutečnění právního jednání existovala příležitost nebo jí blízko ležící pravděpodobnost, že bude dané právní jednání pro společnost výhodné.*“²⁰⁶ Rakouská doktrína přitom dovodila, že zájmy obchodní korporace mohou být chráněny i v případě vědomého neplnění smluvních závazků, pokud důvodem pro neplnění smluvních povinností

---

²⁰³ Patěk D. in ČERNÁ, ŠTENGLOVÁ, PELIKÁNOVÁ: Právo obchodních korporací, str. 178-179.

²⁰⁴ Ustanovení § 25 odst. 1a GmbHG: „*Jednatel jedná v souladu s péčí řádného obchodníka, pokud není při podnikatelském rozhodování veden (společností) cizím zájmem a na základě přiměřených informací se smí domnívat, že jedná pro dobro obchodní korporace.*“ (překlad autora) „*Ein Geschäftsführer handelt jedenfalls im Einklang mit der Sorgfalt eines ordentlichen Geschäftsmannes, wenn er sich bei einer unternehmerischen Entscheidung nicht von sachfremden Interessen leiten lässt und auf der Grundlage angemessener Information annehmen darf, zum Wohle der Gesellschaft zu handeln.*“

²⁰⁵ Rozhodnutí OGH ze dne 9. 1. 1985, sp. zn. 3 Ob 521/84, rozhodnutí OGH ze dne 26. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k.

²⁰⁶ Rozhodnutí OGH ze dne 26. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k: „*Das Mitglied des Organs verletze daher die von ihm anzuwendende Sorgfalt nicht, wenn im Zeitpunkt der Vornahme des Geschäfts die Möglichkeit oder gar die naheliegende Wahrscheinlichkeit bestanden habe, dass sich das Geschäft für die Gesellschaft als günstig erweisen werde.*“ (překlad autora).

je stav společnosti, která není schopná daný závazek splnit, nebo pečlivé zhodnocení situace, při kterém jednatel došel k závěru, že je pro společnost výhodnější čelit nárokům založeným nesplněním závazku namísto jeho splnění.²⁰⁷ Obecně je v rakouském korporátním právu již dlouhodobě přijímána preference přístupu *stakeholder value*, kdy jednatelé musejí při obchodním vedení zohledňovat i zájmy veřejnosti a zaměstnanců.²⁰⁸

Zájmy obchodní korporace je tedy nutno odlišit od zájmů jejích společníků nejenom koncepčně, ale i obsahově, jelikož z výše uvedeného je zřejmé, že se do jisté míry skládají i ze zájmů dalších zúčastněných subjektů. Konkrétní rozsah, do jakého mají být zájmy dalších subjektů v dané korporaci zohledněny, je zřejmě nutné dovozovat pro každý případ zvlášť s přihlédnutím na jeho specifika, jako např. na misi a hodnotové prohlášení korporace, na odvětví a velikost či na konkrétní situaci, o níž je rozhodováno. Dovození jistého minimálního standardu lze však označit za vhodné.

Na obhajitelnost zájmu, ve kterém je jednáno, lze nahlížet především ve vztahu k alternativám, tedy ve smyslu přijatelnosti daného podnikatelského rozhodnutí z pohledu zájmů rozhodného subjektu vzhledem ke spektru, které se při možných rozhodnutích v daném případě nabízí. V tomto ohledu je klíčové pravidlo zmíněné v úvodu podkapitoly, které klade členovi orgánu povinnost jednat v obhajitelném zájmu, nikoliv v zájmu nejlepším. Za obhajitelné lze považovat jistě jednání, jehož výsledkem je pouze přínos pro zájmy korporace. Jelikož však základem konceptu je odmítnutí absolutizace ve vztahu k dosaženému přínosu, lze, dle mého názoru, spektrum obhajitelných jednání rozšířit až po hraniční bod, ve kterém je čistý přínos pro zájmy korporace stále kladný. Tím mám na mysli situaci, která ve svých dílčích aspektech rozhodnutí obsahuje jak přínosy, tak nevýhody pro zájmy korporace, ve výsledném pohledu však dosažené přínosy převažují vzniklé nevýhody. Problematická je však skutečnost, že důsledek na zájmy subjektu je abstraktní, imateriální a často objektivně neměřitelný pojem, který je navíc proměnlivý v čase s ohledem na vývoj situace a změnu jiných skutečností. Pro pravidlo podnikatelského úsudku je navíc rozhodující, jak se daná konstelace důsledků podnikatelského rozhodnutí jeví z pohledu *ex ante*, na základě přiměřených informací v pozici daného statutárního orgánu, nikoliv už, jaký byl skutečný dopad daného rozhodnutí, ačkoliv vzhledem k absenci lepších vodítek k němu bude zřejmě nutno v konkrétních případech často přihlédnout. Z tohoto ohledu se prvek řadí mezi ty, které

---

²⁰⁷ SCHOLZ, F.: GmbHG, Komentář k § 43, Rz 79.

²⁰⁸ Rozhodnutí OGH ze dne 9. 1. 1985, sp. zn. 3 Ob 521/84, srov. též § 70 AktG.

kladou značné nároky jak na osobu soudce, která je nucena oprostit se od vědomosti následků rozhodnutí a vnímat situaci z pohledu člena orgánu v době jeho rozhodování za existence nejistoty o budoucím vývoji, tak na člena orgánu, kterého tíží věcné břemeno o prokázání, ve víře v jaký zájem rozhodnutí činil a z jakého důvodu jej považoval za obhajitelný. S přihlédnutím k těmto specifikům pokládám za vhodný, a pravděpodobně i přenositelný do prostřední české právní úpravy, výše zmíněný výklad rakouského OGH, který dovozuje jednání v obhajitelném zájmu v případě, kdy v okamžiku uskutečnění právního jednání existovala příležitost nebo jí blízko ležící pravděpodobnost, že bude dané právní jednání pro společnost výhodné.

4. Závěr

Pojem péče řádného hospodáře je ze své podstaty proměnlivý a vymykající se všeobjímajícímu vymezení. S ohledem na jeho účel je nezbytné, aby byl ve své aplikaci na konkrétní případy přizpůsoben jejich specifickým okolnostem. Přesto je nutné hledat vodítka a výkladová pravidla zajišťující přiměřenou právní jistotu ve vztahu k očekávatelnému obsahu s ním spojených povinností.

Cílem této práce bylo poskytnout příspěvek do diskuse o výkladu vybraných neurčitých právních pojmů obsažených v české koncepci péče řádného hospodáře za použití komparativního srovnání s dosud (dle mého vědomí) v našem akademickém prostředí významněji odborně nezpracovaným vývojem tohoto institutu v rakouském právním řádu.

V první části této práce jsem se pokusil představit nejvýznamnější kontury, kterých institut péče řádného hospodáře nabývá v rakouském právu společností ve vztahu k funkci jednatele společnosti s ručením omezeným (*GmbH*). Představil jsem tudíž koncept péče řádného obchodníka, který v některých ohledech věrněji zrcadlí reálnou situaci řídicích orgánů obchodních korporací a s ní spojených požadavků na řádný výkon jejich funkce.

V této souvislosti jsem se zabýval důsledky rozdělení resortů v rámci obchodního vedení na rozsah odpovědnosti při porušení péče řádného obchodníka. Zmínil jsem podmínku souhlasu valné hromady s rozdělením resortů i okruh základních povinností jednatele, kterých se touto cestou nelze zprostit. Zabýval jsem se povinnostmi resortně nepřislušného jednatele v případě podezření porušení péče jiným jednatelem v jeho resortu i důsledky nedostatku informací o situaci a jednání ostatních jednatelů pro jednání s řádnou péčí.

Rozebral jsem povinnost řádného a svědomitého obchodního vedení a zmínil soubor náhledů rakouské doktríny a judikatury na požadavek odbornosti ve vztahu k výkonu funkce, který lze v rakouské úpravě vnímat jako precizněji vystihující potřeby obchodního vedení, jelikož určujícím parametrem je jednání podle zaručených podnikohospodářských poznatků s cílením na přínos společnosti při vyvarování se škod společnosti. Byla zmíněna i jistá specifika odpovědnosti za plnění smluvních závazků společnosti s pomocí jejích prostředků a kapacit prizmatem péče řádného obchodníka. Nebyla opomenuta ani povinnost zajištění náležité organizační struktury pro delegaci a informační toky pro řádný výkon řídicí funkce a povinnost kolegiální spolupráce spolujednatelů, projevující se především závazkem

k vzájemnému poskytování informací o rozhodných skutečnostech pro výkon obchodního vedení.

Následující kapitola byla věnována závazku loajality, který se v rakouské judikatuře skládá ze zákazu užívat oprávnění, která jednateři vznikají z funkce orgánu společnosti, ve prospěch účelů, které nejsou v zájmu společnosti, a zákazu využívání postavení orgánu společnosti na její náklady pro vlastní užitek. Naznačeny byly průměty závazku loajality do zákazu konkurence, samoobchodování, současného zastoupení obou stran a povinnosti mlčenlivosti. V zkratce byla zmíněna zajímavá rakouská odborná diskuse o rozsahu interních informací, které je jednatel oprávněn poskytnout potencionálnímu nabyvateli obchodního podílu v rámci *due dilligence*, jelikož se jedná o složku, která má svůj základ ve vymezení rozsahu pojmu loajality vůči společnosti. Současně bylo pojednáno o judikturním výkladu okruhu osob, jejichž zájmy musí jednatel zohledňovat. Za této příležitosti byly zmíněny i specifické okolnosti, za kterých je dle rakouské doktríny dovozována přímá odpovědnost jednatele z porušení péče řádného obchodníka vůči společníkovi nebo věřiteli.

Podrobněji byl představen vývoj koncepce prostoru pro uvážení při podnikatelském rozhodnutí, který se vyvinul v pravidlo podnikatelského úsudku, které nalezlo své zákonné vyjádření až počátkem letošního roku, přestože judikatura jej dovodila již dříve. Je zdůrazněn význam tohoto prostoru pro uvážení pro efektivní využití právního konstruktu obchodní korporace v reálném světě, jehož neodmyslitelnou součástí je prvek spekulace. Soudním výkladem bylo ukotveno oprávnění statutárních orgánů podstupovat podnikatelské riziko i určitá benevolence, vyžadující zřejmě překročení daného prostoru pro uvážení, aby došlo ke vzniku odpovědnosti. Je tím zabraňováno nadměrné přísnosti, která není shledávána za společensky žádaný jev. Z hlubšího judikturního rozboru požadavku pečlivosti a odpovědnosti za řádný proces rozhodování jsou dovozeny dílčí prvky pravidla podnikatelského úsudku. Zdůrazněn je prvek loajality v konceptu zproštění odpovědnosti, který nemá přímou obdobu v českém právu. Dále je pojednáno o následcích námitky jednatele vůči jednání jiného jednatele společnosti a závaznosti pokynu valné hromady, přičemž jde také o prvky, kterými se rakouská úprava odlišuje od té české.

V závěru první části bylo pojednáno o specifických konstelacích, které však nejsou zcela výjimečné v podnikatelské realitě, a jejich důsledcích na závazky jednatele z péče řádného obchodníka. Konkrétně šlo o jednání jediného společníka, který je zároveň jednatelem, kde je odpovědnost z porušení řádné péče zachována vůči věřitelům, ačkoliv

uvnitř společnosti dochází faktickým splynutím osob „*pána a správce*“ v jedné k potlačení významu institutu řádné péče. S ohledem na rakouskou koncepci pokynu valné hromady je tento přístup možno vztáhnout i na některé případy, kdy má společnost dva společníky, z nichž jeden je jediným jednatelem a je mu udělen pokyn. Druhou konstelací, která byla v této souvislosti zmíněna, je případ zdánlivého a faktického jednatele, tedy situace ve společnosti s „*bílým koněm*“.

Druhá část práce je věnována třem dílčím neurčitým právním pojmům současné české úpravy právního institutu péče řádného hospodáře, u kterých byl, při zohlednění názorů českých akademiků a případných dosavadních judikатурních závěrů, diskutován možný bližší obsahový výklad za pomoci komparace s poznatky o výkladu těchto nebo obdobných pojmů v rakouské právní úpravě, které byly představeny v části první.

Prvním pojmem jsou potřebné znalosti vyžadované po členu statutárního orgánu v rámci péče řádného hospodáře. Tento pojem byl primárně vymezován v kontrastu s pojmy odbornosti a odborných znalostí, které představují v souladu s doktrínou i dosavadní judikaturou požadavek vyššího standardu, který nelze po členu řídicího orgánu rozumně očekávat. Potřebnou náplň pojmu je však na místě shledávat ve schopnosti porozumět problému pod odborným vedením a následně o něm rozhodovat na základě vlastního uvážení. Rakouská doktrína za pevnou součást péče řádného hospodáře shledává i jistý základní okruh znalostí ohledně řízení a obchodního vedení, které mají zajistit profesně bezchybné vedení podniku podle zaručených podnikohospodářských poznatků. Tento okruh znalostí je proměnlivý v čase, čímž je implicitně dovozena i povinnost kontinuálního sebevzdělávání v aktuálních hlavních trendech řízení společností. Tyto poznatky však netvoří jednotný soubor znalostí shodně aplikovatelných na všechny druhy a velikosti společností napříč spektrem odvětví. Dle rakouské doktríny je nutno přihlídnout k objektivním parametrům konkrétní společnosti a zohlednit je při požadavcích kladených na rozsah podnikohospodářských znalostí. Tento přístup shledávám za příhodný a přenositelný i do prostředí českého, jelikož řeší riziko nepřiměřeně přísných nároků na statutární orgány malých podniků, jakož i nízké požadavky na profesionalitu špičkových manažerů vrcholných korporací.

Druhá kapitola v jistém směru navazuje na závěry první kapitoly, když se v ní pojednává o koncepčním pojetí míry vyžadované péče v účinné právní úpravě. Na úvod je nastíněna teoretická diskuse vázající se k této problematice a jsou představeny dva hlavní přístupy k vymezení této míry; subjektivní a objektivní přístup. Při této příležitosti je

představen i určitý průřez názory české právní teorie na tento problém a několik judikátů Nejvyššího soudu, které k němu poskytly částečný judikaturní výklad. Zvýšená pozornost je věnována zákonné definici a její interpretaci v rámci současné odborné diskuse. Příspěvek do diskuse je v této části věnován otázce aplikovatelnosti judikaturního závěru o povinnosti člena statutárního orgánu využívat při výkonu funkce svých nadstandardních znalostí a schopností, tedy modifikace objektivního přístupu k vyžadované míře řádné péče o ryze subjektivní kritérium závislé na konkrétních vlastnostech jednotlivého člena orgánu. Pro tento účel využívám komparativní srovnání s přístupem v rakouské judikatuře, která taktéž dovodila určitou formu modifikovaného objektivního přístupu. Tato modifikace však není subjektivně vázána na vlastnosti osoby ve výkonu funkce, ale na dle mého názoru vhodnější kritéria vztahovaná k parametrům řízené obchodní korporace, konkrétně k její velikosti, odvětví její činnosti a situaci, ve které se nachází. Ve svém pojednání k tomuto tématu tedy analyzuji zákonnou definici *jednání jiné rozumně pečlivé osoby v postavení člena obdobného orgánu obchodní korporace* a dospívám k závěru, že jde o vymezení, na které je vhodnější vztáhnout rakouský přístup k modifikaci objektivního přístupu vázaný na parametry obchodní korporace, než přístup vázaný na subjektivní vlastnosti člena orgánu, který vyplývá z judikatury Nejvyššího soudu před účinností rekodifikace, tedy z období, kdy se vymezení vyžadované míry řádné péče nemohlo opřít o zákonné indicie a vycházelo zásadně z právní teorie a judikatury. Dospívám tedy k závěru, že dané rozhodnutí Nejvyššího soudu nelze bez dalšího přijímat za aplikovatelné na současnou právní úpravu, ačkoliv se tím názorově odlišuji od některých citovaných autorů, a vyslovuji se pro výklad nové úpravy po vzoru představené rakouské judikatury, která dle mého názoru umožňuje objektivnější a systematictější posuzování soudními orgány, které přináší vyšší právní jistotu a věrnější výklad účinné zákonné úpravy.

Třetí oblast, které věnuji v této části pozornost, má za téma pravidlo podnikatelského úsudku. Po krátkém představení původu tohoto institutu a jeho přenesení do českého právního řádu věnuji pozornost čtyřem neurčitým právním pojmům, které představují klíčové složky tohoto pravidla. Při snaze o bližší vymezení pojmu podnikatelské rozhodování vycházím primárně z české právní teorie za přihlídnutí k závěrům rakouské doktríny, která přejala toto pravidlo ve velmi obdobné konstrukci. Představuji také judikaturní a doktrinální závěry, které dle mého názoru mohou sloužit jako zajímavé podklady pro hlubší diskusi. Týkají se totiž možnosti požadovat započtení výhod dosažených protiprávním podnikatelským rozhodnutím na vzniklé škodě, resp. přístupu k posuzování podnikatelských rozhodnutí v rámci určité

obchodní politiky nebo strategie jako k celku, při kterém je možné škody v následku porušení řádné péče kompenzovat přínosy v rámci celého souboru daných rozhodnutí. Osobně shledávám tento koncept za velmi zajímavý, ve smyslu toho, jak odráží podnikatelskou realitu, kterou je často potřeba vnímat prizmatem souborů souvisejících jednání a rozhodnutí, která je vhodné posuzovat společně, namísto vyčleňování jednoho problematického rozhodnutí z tohoto širšího celku, což jinak vede k nepřiměřenému zatížení člena statutárního orgánu. Zároveň však zdůrazňuji, že v dosavadní judikатурní praxi ani teoretické diskusi toto téma nenacházím a identifikuji ho tudíž spíše jako výzvu k otevření nové odborné diskuse, než jako koncepci, kterou shledávám za snadno přenositelnou do českého právního řádu.

U další složky pravidla podnikatelského úsudku, dobré víry (v informované jednání a jednání v obhajitelném zájmu, o kterých pojednávám v následujících podkapitolách), se nepouštím do hlubší teoretické diskuse, jelikož ji shledávám nad možností této práce a pouze ve stručnosti představuji vyvratitelnou právní domněnku presumpce dobré víry a její aplikaci i na tyto případy.

Neurčitost pojmu informovaného jednání naopak shledávám jako příležitost k pokusu o bližší vymezení za pomoci komparace. V úvodu podkapitoly představuji české doktrinní interpretace obsahu tohoto pojmu a zdůrazňuji obtížnost postavení soudce při posuzování tohoto parametru, jelikož je nucen odhlédnout od informací, které byly dostupné pouze po předmětném podnikatelském rozhodování a musí případ posuzovat striktně z pohledu ex ante. Při komparativní analýze rozebírám obsah pojmu jednání na základě přiměřených informací, které je však vlastní rakouské zákonné úpravě až od počátku tohoto roku, nepřikládám mu tudíž přílišný význam a soustředím se na rakouskou právní teorii a judikaturu ve vztahu k výkladu informovaného jednání. Z těchto zdrojů vyplývá několik dílčích závěrů, u kterých diskutuji jejich přenositelnost do českého právního prostředí. První závěr o povinnosti statutárního orgánu zajistit organizační strukturu závodu pro vhodný tok informací shledávám s ohledem na srovnatelný význam statutárních orgánů v organizaci obchodní korporace a na srovnatelný související rozsah jednateckých oprávnění v obou jurisdikcích za vhodný pro transpozici do českého prostředí. V rakouském prostředí tento bod představuje pouze základ pro další povinnosti statutárního orgánu v případě, že se mu nedostává potřebných informací, které lze shrnout jako povinnost se buďto bezodkladně domáhat svého práva na informace soudní cestou, nebo z funkce odstoupit. S ohledem na důraz na aktivitu jednajícího člena orgánu ve směru zajištění si dostatečných podkladů pro informované jednání v českém právním prostředí, což je však, dle mého názoru, pouhý projev jeho povinnosti jednat s

pečlivostí a potřebnými znalosti, nalézám potenciál pro dovození obdobných závěrů ohledně povinnosti reagovat na nedostatek informací. Co se dále týká závazku kolegiální spolupráce mezi členy orgánu a mezi jednotlivými orgány obchodní korporace, který jim mimo jiné ukládá povinnost informovat ostatní o podstatných skutečnostech, a to včetně skutečností, které se člen orgánu dozvěděl mimo výkon své funkce, tak jak jej dovodila rakouská doktrína, nejsem si vědom obdobných závěrů v české odborné diskusi. Přestože je shledávám za smysluplné a v zájmu obchodní korporace, docházím k závěru, že bez dalšího nelze dovozovat obdobný rozsah těchto závazků z pouhé vnitřní a vnitrokorporační struktury orgánů, především co do obligace informovat o podstatných skutečnostech, které se člen orgánu dozvěděl i mimo výkon své funkce.

V této práci jsem poskytl komparativní náhled do rakouské úpravy institutu péče řádného obchodníka, přičemž jsem zmínil několik specifík, kterými se odlišuje od českého práva. Přesto však dospívám k závěru, že v hlavních koncepčních bodech rakouská úprava nabízí podobné prvky a aplikuje srovnatelné doktrinální postoje a závěry, čímž představuje přínosný zdroj teoretických i praktických závěrů a konstrukcí, o jejichž přenesení do českého právního řádu lze alespoň v teoretické rovině diskutovat. O to jsem se v daném rozsahu také pokusil, když jsem při hledání bližšího výkladu tří zmíněných dílčích oblastí české úpravy péče řádného hospodáře vedle doktrinálních a judikturních postojů českého prostředí zapojil do své argumentace i myšlenky a výkladové závěry obsažené v představené rakouské úpravě. Jak jsem avizoval v úvodu práce, tímto jsem si nekladal za cíl nabídnout výklad či řešení žádné z rozebíraných otázek, ale spíše přispět do odborné diskuse s názorem, který je opřen o, dle mého názoru, nedostatečně reflektovaný zdroj výkladové inspirace. Přitom jsem si však plně vědom omezujících prvků komparativního výkladu a časté nepřenositelnosti rozboru určité otázky z jednoho právního prostředí do jiného. I proto jsem se snažil komparativní srovnání využívat spíše jako prvek podpůrný, než jako nosnou strukturu mé argumentace. Jsem přesvědčen o tom, že různorodost názorů ve svém důsledku zvyšuje kvalitu akademické diskuse, zvláště pak ve vztahu k prvkům, které jsou proměnlivé a pevně nedefinovatelné, a věřím, že tato práce přispívá k obohacení odborného diskursu v rozsahu zvoleného tématu.

Seznam použité literatury

Seznam použité české literatury

- BALÝOVÁ, L. *Péče řádného hospodáře ve volených orgánech obchodních korporací ve světle rekodifikace*. Obchodněprávní revue, 2014, č. 7-8.
- BEJČEK, J. *Principy odpovědnosti statutárních a dozorčích orgánů kapitálových společností*. Právní rozhledy, 2007, č. 17.
- BĚLOHLÁVEK, A. J. a kol. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 2733 s. ISBN 978-80-7380-451-0. **Citováno jako „BĚLOHLÁVEK: Komentář k ZOK“**
- BORSÍK, D. *Péče řádného hospodáře a pravidlo podnikatelského úsudku bez legend*. Obchodněprávní revue. 2015, ISSN 1803-6554.
- BROULÍK, J. *Pravidlo podnikatelského úsudku a riziko*. Obchodněprávní revue. 2012, č. 6.
- ČÁP, Z., JAHSELKA, P., JOSKOVÁ, L., HEJDA, J., VANĚČKOVÁ, V. *Zákon o obchodních korporacích. Výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, 2013, ISBN 978-80-7201-917-5. **Citováno jako „ČÁP, JAHSELKA, JOSKOVÁ, HEJDA, VANĚČKOVÁ: Zákon o obchodních korporacích“**
- ČECH, P. *Péče řádného hospodáře a povinnost loajality*. Právní rádce, 2007, č. 3.
- ČERNÁ, S. *Obchodní právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2006, ISBN 80-735-7164-1. **Citováno jako „ČERNÁ: Obchodní právo“**
- ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 640, ISBN 978-80-7478-735-5. **Citováno jako „ČERNÁ, ŠTENGLOVÁ, PELIKÁNOVÁ: Právo obchodních korporací“**
- DĚDIČ, J. *Obchodní zákoník: Komentář*. 1. vyd. Praha: Polygon, 2002, 2417 s. ISBN 80-727-3071-1. **Citováno jako „DĚDIČ: Obchodní zákoník - Komentář“**

- DĚDIČ, J., ŠTENGLOVÁ, I., ČECH, P., KŘÍŽ, R. *Akciové společnosti*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, ISBN 978-80-7400-404-9. **Citováno jako „DĚDIČ, ŠTENGLOVÁ, ČECH, KŘÍŽ: Akciové společnosti“**
- HÁMORSKÁ, A. *Povinnost členů orgánů obchodních korporací jednat s péčí řádného hospodáře po rekodifikaci*. Obchodněprávní revue, 2012, č. 9.
- HAVEL, B. *Synergie péče řádného hospodáře a podnikatelského úsudku*. Právní rozhledy, 2007. č. 11.
- HAVEL, B. *Zákon o obchodních korporacích s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. 1. vyd. Ostrava: Sagit, ISBN 978-807-2089-239. **Citováno jako „HAVEL: ZOK s důvodovou zprávou a rejstříkem“**
- HURDÍK, J. *Zásady soukromého práva*, Brno: Masarykova univerzita 1998, ISBN 80-210-2001-6. **Citováno jako „HURDÍK: Zásady soukromého práva“**
- KOŽIAK, J. *Pravidlo podnikatelského úsudku v návrhu zákona o obchodních korporacích (a zahraničních právních úpravách)*. Obchodněprávní revue, 2012, č. 4.
- KRTOUŠOVÁ, L. *Péče řádného hospodáře: odpovídá britskému konceptu duty of care, skill and diligence?* Obchodněprávní revue, 2013, č. 10.
- LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. DOLEŽIL, T. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 2000 s. ISBN 978-80-7478-537-5. Databáze ASPI. **Citováno jako "LASÁK: Komentář k ZOK"**
- LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 818. ISBN 978-807-4005-299. **Citováno jako „LAVICKÝ: Občanský zákoník – Komentář“**
- RADA, I. a kol. *Jednatelé s.r.o. Představenstvo a.s 2.*, doplněné a aktualizované vydání, Praha: Linde, 2004, str. 93, ISBN 80-86131-55-6. **Citováno jako „RADA: Jednatelé a představenstvo“**
- REJLEK, F. *Modely odpovědnosti pojetí členů představenstva*. Dny práva – 2009 – Days of Law. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009, ISBN 978-80-210-4990-1. **Citováno jako „REJLEK: Modely odpovědnosti pojetí členů představenstva“**

- ŘEHÁČEK, O. *Postavení a odpovědnost členů představenstva akciové společnosti*. Obchodní právo, 2008, č. 1.
- ŠVESTKA, J.; DVOŘÁK, J.; FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, ISBN 978-80-7478-370-8. **Citováno jako „ŠVESTKA, DVOŘÁK, FIALA: Občanský zákoník – Komentář“**
- ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání Praha: C.H.Beck, 2009, str. 669, ISBN 978-80-7400-055-3. **Citováno jako „ŠTENGLOVÁ, PLÍVA, TOMSA: Obchodní zákoník – Komentář 2009“**
- ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník: Komentář*. 13. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 719-720. ISBN 978-80-7400-354-7. **Citováno jako „ŠTENGLOVÁ, PLÍVA, TOMSA: Obchodní zákoník – Komentář 2010“**
- ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-480-3. **Citováno jako „ŠTENGLOVÁ, HAVEL, CILEČEK, KUHN, ŠUK: ZOK – Komentář“**
- VÍTEK, J. *Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-80-7357-862-6. **Citováno jako „VÍTEK: Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností“**

Seznam použité zahraniční literatury

- ALTMEPPEN, Holger a Günter H. ROTH. *Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG)*. Beck, 2015. 8. vydání. ISBN 978-3-406-67099-2.
- ARMBRÜSTER, Christian. *Verschwiegenheitspflicht des GmbH-Geschäftsführers und Abtretung von Vergütungsansprüchen*, GmbHR 1997, 56-60.
- BÖHLER, E., příspěvek v BERNAT, Erwin. *Festschrift Heinz Krejci zum 60. Geburtstag*. Wien: Verl. Österreich, 2001. ISBN 37-046-1462-9. **Citováno jako „BÖHLER, E.: Festschrift Heinz Krejci“**.
- BREITER, von Gustav. *Fahrlässige Krida nach Zahlungsunfähigkeit*. Wien: Verl. Österreich, 1998. ISBN 978-370-4613-097.

- DELLINGER, Markus. *Vorstands- und Geschäftsführerhaftung nach dem URG*, ZIK 1997, 207.
- GELLIS, Max a Erich FEIL. *Kommentar zum GmbH-Gesetz*. 7. vydání. Wien: Linde, 2009. ISBN 978-370-7314-465.
- GRIEHSER, Peter. *Überwachungsmöglichkeiten einer Holding*, Manz, ecolex 2007, 257.
- HANDIG, Christian. *Haftung des handelsrechtlichen Geschäftsführers*, SWK 18/2002, W 45.
- HAUSCHKA, Christoph E., *Grundsätze pflichtgemäßer Unternehmensführung nach dem Entwurf eines Gesetzes zur Unternehmensintegrität und zur Modernisierung des Anfechtungsrechts (UMAG)*, Zeitschrift für Rechtspolitik 2004.
- HOCHEDLINGER, G., LUTZ, CH. a kol. *Haftungsminimierung für Geschäftsführer und Führungskräfte*. Risiken, Maßnahmen zur Absicherung und Rechssicheres Verhalten im Krisenfall. Videň: FVH Forum Verlag Herkert GmbH, 2015. ISBN 978-3-902617-03-3. **Citováno jako „HOCHEDLINGER, LUTZ: Haftungsminimierung für Geschäftsführer“.**
- HONSELL, H. *Die Haftung des Geschäftsführers gegenüber Gesellschaftsgläubigern bei Insolvenz der GmbH*, GesRZ 1984, 140.
- HOPT, Klaus J. a WIEDEMANN, Herbert. *Aktiengesetz: Großkommentar*. 4. přepracované vydání, Berlin: De Gruyter Recht, 2010. ISBN 978-389-9497-809.
- KALSS, Susanne. *Anlegerinteressen: der Anleger im Handlungsdreieck von Vertrag, Verband und Markt*. New York: Springer, c2001, xix, 613 p. ISBN 32-118-3553-9.
- KALSS, S., příspěvek v BERNAT, Erwin. *Festschrift Heinz Krejci zum 60. Geburtstag*. Wien: Verl. Österreich, 2001. ISBN 37-046-1462-9.
- KAROLLUS, Martin. *Grenzen des Widerspruchsrechts des Geschäftsführers nach § 21 Abs 2 GmbHG*, Manz, ecolex 2007, 184.
- KAROLLUS, Martin a Daniela HUEMER. *Die Fortbestehensprognose im Rahmen der Überschuldungsprüfung*. 2., vollst. neu bearb. unde erw. Aufl. Wien: Linde. ISBN 978-370-7304-442.

- KOPPENSTEINER, Hans-Georg. *GmbH-Gesetz: Kommentar*. 3. aktualisierte und erweiterte Auflage. Wien: LexisNexis ARD Orac, 2007, xxiv, 1156 stran. ISBN 978-3-7007-3753-7. **Citováno jako „KOPPENSTEINER, H.: GmbH-Gesetz“.**
- KREJCI, H.: Sorgfalt und Unternehmerwagnis, příspěvek v DORALT, Peter, KALSS, Susanne, NOWOTNY, Christian a SCHAUER, Martin. *Festschrift Peter Doralt zum 65. Geburtstag*. Wien: Manz, 2004, xii, 801 p. ISBN 32-140-2389-6. **Citováno jako „KREJCI, H.: Sorgfalt und Unternehmerwagnis“.**
- KOZIOL, Helmut a Rudolf WELSER. *Grundriss des bürgerlichen Rechts*. 14. vydání. Wien: MANZ, 2014, 674 s. ISBN 978-3-214-14710-5. **Citováno jako „KOZIOL, H.: Grundriss des bürgerlichen Rechts“.**
- REICH-ROHRWIG, J. *Das Österreichische GmbH-Recht*. Vídeň: Manz Verlag, 1997. 2. vydání, 922 stran, ISBN 3-214-04664-0 **Citováno jako "REICH-ROHRWIG, J.: GmbH-Recht (1997)".**
- REICH-ROHRWIG, Johannes, *Verbotene Einlagenrückgewähr bei Kapitalgesellschaften*, ecolex 2003, 152.
- REICH-ROHRWIG, J. Komentář k § 25 GmbHG, stav k listopadu 2008 ve STRAUBE, Manfred, RATKA, Thomas a ROMAN, Alexander. *GmbHG Wiener Kommentar zum GmbH-Gesetz*. Vídeň: Manz, 2015. Manz Grosskommentare. ISBN 978-3-214-17888-8. **Citováno jako "REICH-ROHRWIG, J.: §25 GmbHG (2008)".**
- REICH-ROHRWIG, Johannes. *Grundsatzfragen der Kapitalerhaltung bei der AG, GmbH sowie GmbH*. Wien: Manz, 2004, xlii, 449 p. ISBN 978-3-214-10652-2. **Citováno jako „REICH-ROHRWIG, J.: Kapitalerhaltung“.**
- REICH-ROHRWIG, J. *Aktuelles zur Geschäftsführerhaftung, Gedanken zu OGH 29. 4. 1998, 9 Ob A 416/97k*, Manz, ecolex 1998, 767.
- ROWEDDER, Heinz a Christian SCHMIDT-LEITHOFF. *Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG): Kommentar*. 5. vydání. München: Vahlen, 2009. ISBN 978-380-0635-153.
- RUMMEL, Peter a Lukas MEINHARD. *Kommentar zum Allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuch I. Band. 4.*, vydání. Wien: MANZ, 2013. ISBN 978-321-4164-430.

- SCHIMA, G. *Der GmbH-Geschäftsführer und der Wille des Mehrheitsgesellschafters*, GesRZ 1999, 159.
- SCHNEIDER, Sven H. „Unternehmerische Entscheidungen“ als Anwendungsvoraussetzung der Business Judgment Rule, Der Betrieb 2005, 13/2005.
- SCHOLZ, Franz a CREZELIUS, Georg. *Kommentar zum GmbH-Gesetz: mit Anhang Konzernrecht*. 10., neubearbeitete und erw. Aufl. Köln: Otto Schmidt Verlag, 2010, 3 v. (4796 p.). ISBN 97835043255343. **Citováno jako „SCHOLZ, F.: GmbHG, Komentář k § 43“.**
- SCHUMACHER, Hubertus. *Sanierungsversuche in der 60-Tage Frist*, ecolex 1990, 337.
- STRAUBE, Manfred a RAUTER, Roman Alexander. *Wege aus dem Labyrinth? Strategien der Haftungsvermeidung für GmbH-Geschäftsführer*, JAP 2007/2008/15.
- THIERY, Gottfried. *Kreditgewährung an Vorstandsmitglieder*, ecolex 1993, 88.
- TORGLER, H. Die Rechtsstellung des GmbH-Geschäftsführers. *Der Gesellschafter - GesRZ*. 1974, (47).
- TORGLER, U. Business Judgment Rule und unternehmerische Ermessensentscheidungen, *Zeitschrift für Europarecht, Internationales Privatrecht und Rechtsvergleichung*. 2002.
- UMFAHRER, Michael. *Die Gesellschaft mit beschränkter Haftung*. 6. vydání. Wien: Manz, 2008. ISBN 978-321-4059-323. **Citováno jako „UMFAHRER, M.: Die GmbH“.**
- ULMER, Peter, Mathias HABERSACK a Martin WINTER. *Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG): Grosskommentar*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2010, ISBN 978-316-1499-814.
- ZÖLLNER, W., příspěvek v FASTRICH, Lorenz a Adolf BAUMBACH. *GmbH-Gesetz: Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung*. 18., vydání. München: C.H. Beck, 2006, xxviii, 2383 p. ISBN 34-065-2282-3. **Citováno jako „ZÖLLNER, W.: GmbH-Gesetz“.**

Seznam použité judikatury

Judikatura Nejvyššího soudu České republiky

- Rozsudek Nejvyšší soudu ze dne 10. 11. 1999, sp. zn. 29 Cdo 1162/99, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 9, ročník 2000, pod číslem 103.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 11. 2005, sp. zn. 5 Tdo 1143/2005.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1224/2006.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. 5 Tdo 1412/2007.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. 29 Odo 1262/2006, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 6, ročník 2009, pod číslem 83.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2008, sp. zn. 29 Cdo 2531/2008.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 9. 2009, sp. zn. 5 Tdo 875/2009.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2363/2011.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2869/2011.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2013, sp. zn. 29 Cdo 663/2013.

Judikatura rakouského Nejvyššího soudního dvora (OGH)

- Rozhodnutí OGH ze dne 17. 6. 1959, sp. zn. 5 Ob 202/59.
- Rozhodnutí OGH ze dne 3. 12. 1970, sp. zn. 11 Os 44/70 (též publikované pod: EvBl 1971/188).
- Rozhodnutí OGH ze dne 31. 10. 1973, sp. zn. 1 Ob 179/73 (též publikované pod: SZ 46/113 = EvBl 1974/83 = NZ 1974, 190).
- Rozhodnutí OGH ze dne 3. 7. 1975, sp. zn. 2 Ob 356/74.
- Rozhodnutí OGH ze dne 10. 8. 1977, sp. zn. 6 Ob 532/90 (též publikované pod: ÖBA 1990, 942 = RdW 1990, 375).
- Rozhodnutí OGH ze dne 10. 1. 1978, sp. zn. 3 Ob 536/77.
- Rozhodnutí OGH ze dne 13. 6. 1978, sp. zn. 5 Ob 511/78 (též publikované pod: SZ 51/88 = GesRZ 1979, 36).
- Rozhodnutí OGH ze dne 30. 1. 1979, sp. zn. 5 Ob 686/78 (též publikované pod: EvBl 1979/135).
- Rozhodnutí OGH ze dne 11. 7. 1979, sp. zn. 3 Ob 622/78 (též publikované pod: JBl 1980, 38 = EvBl 1980/4).

- Rozhodnutí OGH ze dne 8. 5. 1980, sp. zn. 8 Ob 505/80 (též publikované pod: HS 11465).
- Rozhodnutí OGH ze dne 5. 3. 1981, sp. zn. 7 Ob 542/81 (též publikované pod: JBl 1982, 142).
- Rozhodnutí OGH ze dne 9. 7. 1981, sp. zn. 8 Ob 517/81 (též publikované pod: GesRZ 1982, 56).
- Rozhodnutí OGH ze dne 13. 1. 1982, sp. zn. 1 Ob 775/81.
- Rozhodnutí OGH ze dne 10. 5. 1984, sp. zn. 7 Ob 565/84 (též publikované pod: GesRZ 1984, 218).
- Rozhodnutí OGH ze dne 9. 1. 1985, sp. zn. 3 Ob 521/84 (též publikované pod: GesRZ 1986, 97 = EvBl 1986/86).
- Rozhodnutí OGH ze dne 21. 10. 1985, sp. zn. 6 Ob 31/85.
- Rozhodnutí OGH ze dne 8. 4. 1986, sp. zn. 11 Os 206/85 (též publikované pod: RdW 1986, 372 = HS 16.266).
- Rozhodnutí OGH ze dne 14. 7. 1986, sp. zn. 1 Ob 571/86 (též publikované pod: SZ 59/132 = JBl 1986, 713 = GesRZ 1987, 46).
- Rozhodnutí OGH ze dne 3. 12. 1986, sp. zn. 1 Ob 655/86 (též publikované pod: SZ 59/216 = wbl 1987, 74 = RdW 1987, 126 = EvBl 1987/104 = ÖBA 1987, 332).
- Rozhodnutí OGH ze dne 15. 10. 1987, sp. zn. 6 Ob 701/86 (též publikované pod: SZ 60/207 = RdW 1988, 13 = ÖBA 1988, 276).
- Rozhodnutí OGH ze dne 20. 10. 1987, sp. zn. 11 Os 51/87 (též publikované pod: JBl 1988, 732).
- Rozhodnutí OGH ze dne 17. 11. 1987, sp. zn. 3 Ob 520/86 (též publikované pod: wbl 1988, 96 = RdW 1988, 44 = ÖBA 1988, 397).
- Rozhodnutí OGH ze dne 23. 11. 1988, sp. zn. 7 Ob 700/88 (též publikované pod: SZ 61/260 = ecolex 1990, 90).
- Rozhodnutí OGH ze dne 5. 4. 1989, sp. zn. 1 Ob 526/89.
- Rozhodnutí OGH ze dne 23. 11. 1989, sp. zn. 12 Os 124/89 (též publikované pod: JE-St 1989/311).
- Rozhodnutí OGH ze dne 19. 12. 1989, sp. zn. 2 Ob 143/89.
- Rozhodnutí OGH ze dne 8. 2. 1990, sp. zn. 6 Ob 747/89 (též publikované pod: SZ 63/16 = ecolex 1990, 357).
- Rozhodnutí OGH ze dne 29. 3. 1990, sp. zn. 6 Ob 532/90 (též publikované pod: wbl 1990, 345 = ecolex 1990, 476 = RdW 1990, 375).

- Rozhodnutí OGH ze dne 29. 3. 1990, sp. zn. 6 Ob 704/89 (též publikované pod: ecolex 1990, 419).
- Rozhodnutí OGH ze dne 26. 4. 1990, sp. zn. 8 Ob 563/89 (též publikované pod: ecolex 1991, 324).
- Rozhodnutí OGH ze dne 28. 6. 1990, sp. zn. 8 Ob 624/88 (též publikované pod: SZ 63/124 = GesRZ 1990, 162 = ecolex 1990, 675 = wbl 1990, 348, 350).
- Rozhodnutí OGH ze dne 24. 10. 1990, sp. zn. 2 Ob 553/90.
- Rozhodnutí OGH ze dne 10. 12. 1990, sp. zn. 15 Os 120/90 (též publikované pod: JBl 1991, 807 = ecolex 1991, 395).
- Rozhodnutí OGH ze dne 20. 11. 1991, sp. zn. 1 Ob 617/91 (též publikované pod: ecolex 1992, 853).
- Rozhodnutí OGH ze dne 12. 3. 1992, sp. zn. 6 Ob 5/91.
- Rozhodnutí OGH ze dne 17. 6. 1992, sp. zn. 13 Os 33/92 (též publikované pod: JUS-E 1992/1032 St).
- Rozhodnutí OGH ze dne 12. 11. 1992, sp. zn. 7 Ob 621/92 (též publikované pod: ecolex 1993, 248).
- Rozhodnutí OGH ze dne 8. 7. 1993, sp. zn. 6 Ob 583/93.
- Rozhodnutí OGH ze dne 26. 8. 1993, sp. zn. 2 Ob 535/93 (též publikované pod: ecolex 1994, 27).
- Rozhodnutí OGH ze dne 30. 9. 1993, sp. zn. 1 Ob 540/92 (též publikované pod: ecolex 1994, 27).
- Rozhodnutí OGH ze dne 22. 2. 1994, sp. zn. 6 Ob 3/94 (též publikované pod: ecolex 1994, 472).
- Rozhodnutí OGH ze dne 18. 8. 1994, sp. zn. 14 Os 46/94 (též publikované pod: ÖJZ-LSK 1995/24).
- Rozhodnutí OGH z dne 20. 12. 1994, sp. zn. 5 Ob 524/93 (též publikované pod: SZ 63/124 = wbl 1990, 345).
- Rozhodnutí OGH ze dne 26. 6. 1996, sp. zn. 7 Ob 2006/96t (též publikované pod: ecolex 1997,27).
- Rozhodnutí OGH ze dne 29. 10. 1996, sp. zn. 4 Ob 2308/96g.
- Rozhodnutí OGH ze dne 18. 6. 1997, sp. zn. 3 Ob 2325/96z (též publikované pod: wbl 1997, 527 = ecolex 1998, 138).
- Rozhodnutí OGH ze dne 14. 1. 1998, sp. zn. 3 Ob 323/97i.
- Rozhodnutí OGH ze dne 23. 2. 1998, sp. zn. 3 Ob 2106/96v (též publikované pod: SZ 71/27 = ecolex 1998, 548 = RdW 1998, 548 = wbl 1999/85).

- Rozhodnutí OGH ze dne 24. 6. 1998, sp. zn. 3 Ob 34/97i (též publikované pod: SZ 71/108 = RdW 1998, 671 = wbl 1999/22 = ecolex 1998, 774, RWZ 1999, 37).
- Rozhodnutí OGH ze dne 25. 8. 1998, sp. zn. 1 Ob 176/98h (též publikované pod: immolex 1998, 341 = RdW 1999, 22 = MietSlg 50.241/36).
- Rozhodnutí OGH ze dne 23. 3. 1999, sp. zn. 1 Ob 340/98a (též publikované pod: SZ 2002/26 = RdW 1999, 589 = immolex 1999, 328).
- Rozhodnutí OGH ze dne 22. 4. 1999, sp. zn. 6 Ob 323/98p.
- Rozhodnutí OGH ze dne 12. 10. 1999, sp. zn. 5 Ob 213/99f (též publikované pod: SZ 72/146 = ecolex 2000/93 = wbl 2000/292, 425 = EvBl 2000/63 = wbl 2000, 389).
- Rozhodnutí OGH ze dne 11. 11. 1999, sp. zn. 6 Ob 210/99x.
- Rozhodnutí OGH ze dne 9. 3. 2000, sp. zn. 6 OB 5/00d (též publikované pod: ecolex 2001,207).
- Rozhodnutí OGH ze dne 23. 5. 2000, sp. zn. 10 Ob 137/00.
- Rozhodnutí OGH ze dne 30. 8. 2000, sp. zn. 6 Ob 132/00f (též publikované pod: SZ 73/130 = ecolex 2001/79 = RdW 2001/30 = ZIK 2001/234 = EvBl 2001/41 = GesRZ 2001, 30).
- Rozhodnutí OGH ze dne 5. 10. 2000, sp. zn. 6 Ob 55/00g (též publikované pod: MietSlg 52.171/20 = immolex 2001/29 = wobl 2001/57).
- Rozhodnutí OGH ze dne 23. 11. 2000, sp. zn. 6 Ob 59/00w (též publikované pod: OGH MietSlg 52.171/29 = immolex 2001/30 = wobl 2001/57).
- Rozhodnutí OGH ze dne 26. 2. 2002, sp. zn. 1 Ob 144/01k (též publikované pod: SZ 2002/26 = GesRZ 2002, 86 = RdW 2002, 342/350 = wbl 2002, 325/227 = ecolex 2003, 34).
- Rozhodnutí OGH ze dne 1. 10. 2002, sp. zn. 11 Os 41/02 (též publikované pod: GesRZ 2003, XI = JBl 2003, 592 = EvBl 2003/33 = GeS 2003, 116 = JAP 2004/2005, 31).
- Rozhodnutí OGH ze dne 22. 5. 2003, sp. zn. 8 Ob 262/02s (též publikované pod: RdW 2003, 448/377 = ecolex 2003, 763/313).
- Rozhodnutí OGH ze dne 17. 10. 2003, sp. zn. 1 Ob 20/03b (též publikované pod: ecolex 2004, 284/135 = GeS 2004, 33).
- Rozhodnutí OGH ze dne 22. 10. 2003, sp. zn. 3 Ob 287/02f (též publikované pod: GesRZ 2004, 57 = RdW 2004, 155/123 = ecolex 2004, 381/166 = wbl 2004, 192).
- Rozhodnutí OGH ze dne 16. 5. 2006, sp. zn. 1 Ob 55/06d (též publikované pod: ecolex 2006/436).
- Rozhodnutí OGH ze dne 13. 6. 2006, sp. zn. 11 Os 52/05i (též publikované pod: ecolex 2007, 420/173).

- Rozhodnutí OGH ze dne 11. 8. 2006, sp. zn. 9 Ob 77/06y (též publikované pod: ecolex 2006, 1007/437 = RWZ 2007/31 = RdW 2007/248).
- Rozhodnutí OGH ze dne 27. 9. 2006, sp. zn. 9 ObA 148/05p (též publikované pod: ecolex 2007/17).
- Rozhodnutí OGH ze dne 16. 3. 2007, sp. zn. 6 Ob 34/07d (též publikované pod: GesRZ 2007, 271 = ecolex 2007, 615/262).
- Rozhodnutí OGH ze dne 22. 10. 2007, sp. zn. 1 Ob 134/07y.
- Rozhodnutí OGH ze dne 17. 12. 2007, sp. zn. 8 Ob 124/07d.
- Rozhodnutí OGH ze dne 11. 6. 2008, sp. zn. 7 Ob 58/08t (též publikované pod: ecolex 2008, 926).
- Rozhodnutí OGH ze dne 23. 2. 2009, sp. zn. 8 Ob 108/08b (též publikované pod: ecolex 2009, 682).
- Rozhodnutí OGH ze dne 4. 8. 2009, sp. zn. 9 ObA 149/08i (též publikované pod: ecolex 2009/418)
- Rozhodnutí OGH ze dne 15. 2. 2011, sp. zn. 7 Ob 143/10w (též publikované pod: ecolex 2011/244).
- Rozhodnutí OGH ze dne 28. 8. 2013, sp. zn. 5 Ob 22/13y.

Judikatura rakouského Správního soudního dvora (VwGH)

- Rozhodnutí VwGH ze dne 18. 11. 1991, sp. zn. 90/15/0123.
- Rozhodnutí VwGH ze dne 23. 2. 1994, sp. zn. 93/15/0246.
- Rozhodnutí VwGH ze dne 12. 12. 2000, sp. zn. 98/08/0191.
- Rozhodnutí VwGH ze dne 2. 7. 2002, sp. zn. 96/14/0076.
- Rozhodnutí VwGH ze dne 20. 9. 2007, sp. zn. 2003/14/0054 (též publikované pod: GesRZ 2007,440).

Judikatura rakouských nižších soudů

- Rozhodnutí OLG Wien ze dne 6. 10. 1999, sp. zn. 8 Ra 263/99a (též publikované pod: HS 30.142 = ARD 5097/24/2000).
- Rozhodnutí OLG Wien ze dne 31. 3. 2000, sp. zn. 28 R 22/00m (též publikované pod: ecolex 2001/183).

Judikatura německého Spolkového soudního dvora (BGH)

- Rozhodnutí BGH ze dne 9. 7. 1979, sp. zn. II ZR 118/77 BGH (též publikované pod: BGHZ 75, 96).

- Rozhodnutí BGH ze dne 6. 6. 1994, sp. zn. II ZR 292/91 (též publikované pod: BGHZ 126, 181, 199 = ZIP 1994, 1103, 1110).
- Rozhodnutí BGH ze dne 21. 4. 1997, ve věci ARAG/Garmenbeck (též publikované pod: BGHZ 135, 244, 253 = NJW 1997, 1926 = ZIP 1997, 883 = ecolex 1997, 507).
- Rozhodnutí BGH ze dne 14. 5. 2007, sp. zn. II ZR 48/06 (též publikované pod: ZIP 2007, 1265).

Judikatura soudů státu Delaware, USA

- Rozhodnutí Nejvyššího soudu státu Delaware ze dne 1. 3. 1984, *Aronson v. Lewis*, sp. zn. 473 A.2d 805.
- Rozhodnutí *Court of Chancery* státu Delaware z roku 1924, *Robinson v. Pittsburgh Oil Refinery Corp.*, sp. zn. 126 A. 46.
- Rozhodnutí *Court of Chancery* státu Delaware z roku 1971, *Kaplan v. Centex Corp.*, sp. zn. 284 A.2d 119.

Abstrakt

Hlavním záměrem při tvorbě této práce bylo poskytnout příspěvek do diskuse o výkladu vybraných právních pojmů obsažených v české koncepci péče řádného hospodáře za použití komparativního srovnání s dosud (dle mého vědomí) v našem akademickém prostředí významněji odborně nezpracovaným vývojem tohoto institutu v právním řádu sousední Rakouské republiky.

Rakouská právní úprava institutu péče řádného hospodáře není v české odborné literatuře významně zohledňována, proto v této práci za účelem umožnění předestřené komparace poskytuji průřezovou analýzu aktuální právní úpravy institutu péče řádného hospodáře v rakouském právním řádu, přičemž důraz je kladen na aspekty, které jsou dále využity při rozboru dílčích problémů, popřípadě i prvky, kterými se rakouská úprava odlišuje od české.

Snažím poskytnout hlubší vhled do několika vybraných prvků a vytvoření vlastních závěrů k dílčím problémům za využití komparativních poznatků z rakouské právní úpravy ve vztahu k nejběžnější formě obchodní korporace, tedy ke společnosti s ručením omezeným.

Práce je rozdělena do dvou částí, přičemž v první části se zabývám institutem péče řádného hospodáře z pohledu analýzy související rakouské úpravy, judikatury a doktrinální nauky a v druhé se pokouším o komparativní využití předchozí analýzy k rozebrání dílčích otázek v české právní úpravě. V této práci se ve vztahu k české právní úpravě zaměřuji na tři dílčí otázky. Prvně se snažím o vymezení pojmu potřebné znalosti v kontrastu k pojmu znalostí odborných, v druhé řadě se soustředím na přístup k určení míry vyžadované péče a třetím podtématem je pravidlo podnikatelského úsudku a bližší analýza obsahu pojmů, které stanoví požadavky pro jeho aplikaci.

Forma společnosti s ručením omezeným je obecně nejčastější formou obchodních korporací v obou právních prostředích, která v této práci srovnávám, a vybrané dílčí otázky jsou dle mého soudu nejen aktuální a relevantní, ale i akademicky zajímavé a řada z nich by si zasloužila rozsáhlejší zpracování.

Abstract

The main goal by writing of this thesis was to provide a contribution to the discussion regarding the interpretation of selected legal terms contained in the Czech concept of the due managerial care, with the help of comparison with the development of this legal element in the law of neighbouring Austrian republic, which is (to my knowledge) still not significantly professionally accounted for in our academic environment.

The Austrian concept of the duty of due managerial care is in Czech academic literature not often considered, therefore I offer in order to allow for mentioned comparison in this thesis an overview analysis of the present legal regulation of the duty of due managerial care in Austrian law, whereas emphasised are the aspects, which are further used in the breakdown of constituent issues, alternatively aspects, which distinguish Austrian law from Czech law.

I am trying to provide deeper insight into selected number of topics and to formulate my own conclusions regarding partial issues with the help of comparative findings from the Austrian law in the relation to the most common form of business corporation, the limited liability company.

The thesis is divided into two parts, whereas in the first part I deal with the element of due managerial care from the analytical viewpoint of the Austrian law, court decisions and doctrine and in the second one I am attempting to comparatively use the previous analysis for breakdown of selected topics. Firstly I try to define the term necessary knowledge in comparison to the term expert knowledge, secondly I concentrate on the approach to the definition of the degree of required managerial care and third subtopic is the business judgement rule and deeper interpretation of terms, which represent the conditions for its application.

The form of limited liability company is the most common form of business corporation in both jurisdictions compared and the selected issues are in my opinion not just up to date and relevant, but also interesting from the academic viewpoint and a number of them would deserve more extensive research.

Název práce v anglickém jazyce

Duty of due managerial care – a comparative point of view

Klíčová slova

Péče řádného hospodáře, rakouské právo, pravidlo podnikatelského úsudku

Key words

Duty of due managerial care, Austrian law, business judgement rule